

ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ

МИТНА СПРАВА

МИТНА СПРАВА

УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

СЕРІЯ «ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ»

Заснована 2015 року і є продовженням започаткованої
2001 року серії «Митна справа в Україні»

МИТНА СПРАВА

Практикум

*За загальною редакцією
доктора економічних наук, професора О.П. Гребельника*

**Ірпінь
2021**

УДК 339.543

ББК 65.428

М 66

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Університету ДФС України
(протокол № 12 від 28 листопада 2019 р.)*

Рецензенти:

Рябченко О.П., д.ю.н., професор кафедри адміністративного права і процесу та митної безпеки Університету ДФС України;

Паянок Т.М., к.е.н., доцент кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики Університету ДФС України

Автори: Гребельник О.П., д.е.н., професор (передмова, т. 1, т. 4, т. 6, т. 11); Микитенко Т.В., к.е.н., доцент (т. 1, т. 7); Сушкова О.Є., к.е.н., доцент (т. 3, т. 13); Сторожук О.В., к.е.н., доцент (т. 2); Лепеха М.О., ст. викладач (т. 5, т. 9); Ємець А.В., ст. викладач (т. 10); Борса В.В., ст. викладач (т. 8, т. 12); Іщук М.А., аспірант (т. 11).

М 66

Митна справа : практикум / Гребельник О.П., Микитенко Т.В., Сушкова О.Є. та ін. ; за заг. ред. О.П. Гребельника. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. – 228 с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні» ; т. 168).
ISBN 978-966-337-627-1

Практикум підготовлений у межах бакалаврської програми «Менеджмент митної справи» з урахуванням тематичного плану, передбаченого в робочій програмі навчальної дисципліни «Митна справа». Містить тринадцять тем, в межах яких висвітлені актуальні проблеми функціонування митних відносин з урахуванням різноманітних практичних завдань для студентів. До кожної теми передбачений комплекс запитань і завдань для самоконтролю знань, задач, тестових та творчих завдань, які сприяють формуванню у студентів цілісного уявлення про основні закони і закономірності функціонування митно-тарифного регулювання.

Розрахований на студентів і викладачів, аспірантів, науковців та широке коло зацікавлених осіб.

УДК 339.543

ББК 65.428

© Гребельник О.П., Микитенко Т.В.,
Сушкова О.Є. та ін., 2021

© Університет ДФС України, 2021

ISBN 978-966-337-627-1

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
-------------------	----------

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МИТНИХ ВІДНОСИН В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Тема 1. Характеристика митної системи країни	6
Тема 2. Митні платежі як основні інструменти системи митного оподаткування.....	19
Тема 3. Митна вартість товарів та методи її визначення	35
Тема 4. Сутність та класифікація видів мита	52
Тема 5. Роль нетарифних методів в системі регулювання зовнішньоекономічної діяльності	67
Тема 6. Інтегрування митної системи України до світової системи господарювання	85

МОДУЛЬ 2. МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇНИ

Тема 7. Характеристика системи митного оформлення.....	96
Тема 8. Особливості митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.....	115
Тема 9. Митний контроль як складова митної політики країни	135
Тема 10. Управління ризиками в митному контролі	150
Тема 11. Поняття та протидія контрабанді	166
Тема 12. Порушення митних правил та відповідальність за них	177
Тема 13. Характеристика системи митних режимів	196

ПРИБЛИЗНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ	215
--	------------

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	218
--	------------

ВСТУП

Практикум «Митна справа» підготовлений у межах бакалаврської програми «Менеджмент митної справи» з урахуванням тематичного плану, передбаченого в робочій програмі навчальної дисципліни «Митна справа». Дисципліна «Митна справа» є однією з основних при підготовці фахівців зі спеціальності «Менеджмент», бо формує систему професійних навичок майбутніх спеціалістів у сфері митних відносин.

Основною метою цієї навчальної дисципліни є дослідження системи функціонування суб'єктів господарської діяльності у сфері митних відносин, вивчення основних законів і закономірностей функціонування митно-тарифних відносин, аналіз функціонування тарифної системи регулювання експортно-імпортних операцій.

Вивчаючи систему митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, студент ознайомлюється з основними нормативно-правовими засадами функціонування підприємств у сфері митно-тарифних відносин, специфікою митного регулювання при здійсненні експортно-імпортних операцій, методами нетарифного регулювання експортної і імпортної політики країни. Отримані знання щодо особливостей функціонування митно-тарифних відносин у різних країнах надають можливість виробити найбільш оптимальну стратегію виходу на зовнішній ринок. Дослідження широкого спектра різних форм співпраці з іноземними партнерами дає можливість ефективно реалізувати економічний потенціал суб'єктів господарської діяльності через зовнішньоекономічні зв'язки.

Практикум є першим виданням, у якому різноманітні практичні завдання для студентів висвітлюють актуальні проблеми функціонування митних відносин. Він складається із запитань і завдань для самоконтролю знань, тестових завдань, задач, творчих завдань та рекомендованих джерел.

Метою практикуму є формування у студентів системи науково-теоретичних та практичних знань з проблем функціонування митно-тарифних відносин у сфері зовнішньоекономічної діяльності, пов'язаних з плануванням, організацією, координацією та контролем процесу переміщення вантажів, товарів, предметів

та транспортних засобів через митний кордон країни, визначення та розкриття основних понять, категорій та інститутів митної справи, напрямів розвитку й удосконалення механізму митного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків.

У результаті вивчення курсу студенти повинні знати: митну систему як складову зовнішньоторговельної політики як у країні експорту, так і в країні імпорту; специфіку нарахування та сплати митних платежів під час переміщення товарів на кордоні; особливості побудови митного оподаткування в країні при плануванні зовнішньоторговельної діяльності; методику застосування митного контролю під час здійснення експортно-імпортних операцій; систему митного оформлення як складової митної політики країни при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Запитання і завдання для самоконтролю потребують від студентів розгорнутої відповіді, використання теоретичних знань з певної теми курсу, вміння наводити приклади, аналізувати відповідні джерела. Під час вирішення тестів необхідно звернути увагу на те, що правильна відповідь у тесті може бути тільки одна. Тести, в яких ставляться завдання дати визначення поняття, вважатимуться розв'язаними правильно, якщо студент наведе дефініцію.

Під час вирішення ситуаційних завдань потрібно уважно розглянути всі їх елементи. Логічному і нормативному обґрунтуванню повинен відповідати кожний висновок, зроблений під час відповіді. При розв'язанні задач потрібно користуватися нормативно-правовими актами, а також літературними джерелами. У творчих завданнях студентам надаються різні варіанти практичних завдань зі складання порівняльних таблиць, дослідження зарубіжного досвіду, написання доповідей, рефератів. Вирішуючи творчі завдання, студент повинен проявити індивідуальний підхід та креативність.

Практично до кожної теми практикуму наведено перелік рекомендованих джерел, який може бути використаний студентами під час виконання завдань і запитань для самоконтролю, під час розв'язання задач, тестів, творчих завдань, а також сприятиме формуванню в них цілісного уявлення про актуальні проблеми функціонування митних відносин.

Практикум розрахований на студентів і викладачів, аспірантів, науковців та широке коло зацікавлених осіб.

МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МИТНИХ ВІДНОСИН У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

ТЕМА 1

ХАРАКТЕРИСТИКА МИТНОЇ СИСТЕМИ КРАЇНИ

План

- 1.1. Формування митної справи в Україні.
- 1.2. Роль Державної митної служби України в системі регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
- 1.3. Специфіка побудови організаційної структури системи митних органів України.
- 1.4. Характеристика державних органів регулювання митної справи в Україні та функцій, що вони виконують.

Ключові поняття та визначення

Митна система – державні та інші структури, які забезпечують реалізацію митної політики, практичні форми їх діяльності, а також митне законодавство, включаючи підзаконні акти.

Митна політика – система орієнтирів (рамкових стандартів) митного регулювання, зорієнтована на забезпечення економічних інтересів і цілей держави.

Митний кордон України – межі митної території України.

Митна конвенція – міжнародна угода, яка регулює питання митного оподаткування і митних формальностей щодо взаємної торгівлі країн-учасниць конвенції.

Митне забезпечення – одноразові номерні запірно-пломбувальні пристрої, печатки, штампи, голографічні мітки та інші засоби ідентифікації, що використовуються митними органами для відображення та закріплення результатів митного контролю та митного оформлення.

Митне регулювання – регулювання питань, пов’язаних зі встановленням мит та митних зборів, процедурами митного контролю, організацією діяльності органів митного контролю України.

Митний кодекс України – законодавчий акт, який регулює організацію і діяльність митних органів країни.

Митний режим – сукупність норм, встановлених законами України з питань митної справи, що залежно від заявленої мети переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України визначають порядок такого переміщення та обсяг митних процедур, які при цьому здійснюються.

Митниця – державна установа, яка здійснює митний контроль за товарами, які імпортуються і експортуються, та іншими матеріальними цінностями, що переміщуються через митний кордон. Митниця контролює багаж пасажирів і поштові відправлення. Митниця розташовується безпосередньо на сухопутному кордоні, на морських вокзалах, в аеропортах або всередині країни у місцях формування вантажів.

Митні органи – спеціально уповноважені органи виконавчої влади в галузі митної справи, на які, відповідно до законодавства України, покладено безпосереднє здійснення митної справи.

Митні правила – встановлений законодавством України порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України.

Митні процедури – операції, пов’язані зі здійсненням митного контролю за переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України, митного оформлення цих товарів і транспортних засобів, а також зі справлянням передбачених законом податків і зборів.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Як впливає митна політика країни на її економіку?
2. Охарактеризуйте фактори, які впливають на систему митного регулювання.
3. Як кореспондуються норми національного та міжнародного законодавства в системі митного регулювання?

4. У який спосіб відбувається взаємодія митних органів з іншими державними службами під час здійснення митного контролю?
5. Яку роль виконує Митно-тарифна рада в системі митного регулювання міжнародних економічних відносин.
6. Як відбувалося формування митної справи в Україні за часів незалежності?
7. Які моделі митної політики використовують країни?
8. Охарактеризуйте основні функції митних органів на сучасному етапі розвитку.
9. Взаємозв'язок митної та структурної політики в економіці держави.
10. Формування митної справи в Україні.
11. Сутність принципів та завдань митної служби України.
12. Характеристика організаційної структури системи митних органів України.

Тести

1. Що належить до митної території України:

- 1) територія, що становить єдину митну територію, у межах якої Україна має виняткову юрисдикцію щодо митної справи;
- 2) територія, яка межує з іншими державами;
- 3) територія, де розташовані контрольно-пропускні пункти митниці.

2. Назвіть орган державного управління, який є спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи:

- 1) Державна митна служба України;
- 2) Митно-тарифна рада;
- 3) Тарифне управління при Кабінеті Міністрів України.

3. Який орган встановлює ставки ввізного мита на під-акцизні товари:

- 1) Кабінет Міністрів України;
- 2) Верховна Рада України;
- 3) Міністерство економіки.

4. Який орган має право змінювати ставки ввізного мита:

- 1) Верховна Рада України;
- 2) Кабінет Міністрів України;
- 3) Міністерство економіки.

5. Впродовж якого часу після перетину товаром кордону має здійснюватись повернення валютної виручки:

- 1) 45 днів;
- 2) 30 днів;
- 3) 90 днів;
- 4) 60 днів.

6. Чи збігається митний кордон України з державним кордоном України:

- 1) збігається за винятком меж спеціальних митних зон;
- 2) так, збігається;
- 3) ні, не збігається.

7. Назвіть орган митно-тарифного регулювання, який відповідає мезорівню:

- 1) Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі;
- 2) Кабінет Міністрів України;
- 3) Всесвітня митна організація.

8. Назвіть орган митно-тарифного регулювання, який відповідає мегарівню:

- 1) Світова організація торгівлі;
- 2) Верховна Рада України;
- 3) Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі.

9. У якій моделі митної політики застосовується високий рівень митного оподаткування та жорстка система митного контролю і митного оформлення:

- 1) градуалізм;
- 2) вільна торгівля;
- 3) протекціонізм.

10. На якому із перерахованих принципів базується митне регулювання в Україні:

- 1) законності;
- 2) юридичної рівності і недискримінації;
- 3) верховенства закону.

11. Сукупність суспільно-економічних відносин, які опосередковують рух товарів у сфері міжнародних економічних відносин, – це:

- 1) міжнародні митні відносини;
- 2) міжнародні відносини;
- 3) міжнародні тарифні відносини.

12. До якої групи методів регулювання митної системи належить митний тариф:

- 1) економічні;
- 2) адміністративні;
- 3) правові.

13. Яка з угод, укладених між країнами, надає можливість оподаткування при ввезенні товарів преференційними ставками:

- 1) угода про надання режиму найбільшого сприяння;
- 2) угода про вільну торгівлю;
- 3) угода про надання національного режиму.

14. До компетенції Кабінету Міністрів України у сфері митного регулювання належить:

- 1) встановлення розміру митних зборів і плати за митні процедури;
- 2) встановлення розміру ставок ввізного мита;
- 3) встановлення розміру ставок підакцизного збору.

15. Заключний висновок щодо визначення коду за товарною номенклатурою зовнішньоекономічної діяльності здійснює:

- 1) Лабораторія митних органів.
- 2) голова Державної фіскальної служби України.
- 3) Торгово-промислова палата України.

16. Єдина загальнодержавна система, яка складається з митних органів та спеціалізованих митних установ і організацій, – це:

- 1) Митна служба України;
- 2) Митна справа України;
- 3) Митна політика України.

17. Закони України з питань митної справи набирають чинності через:

- 1) 45 днів з дня їх офіційного оприлюднення;
- 2) 10 днів з дня їх офіційного оприлюднення;
- 3) 20 днів з дня їх офіційного оприлюднення.

18. Назвіть основне завдання митних органів при реалізації митної політики України:

- 1) захист економічних інтересів України;
- 2) забезпечення збалансованості економіки та рівноваги внутрішнього ринку;
- 3) створення найбільш сприятливих умов для залучення економіки України в систему світового поділу праці.

19. Яка з запропонованих ситуацій є сприятливою для розвитку економіки країни:

- 1) 2/3 бюджету країни формується за рахунок митної служби, а 1/3 – податкової служби;
- 2) 2/3 бюджету країни формується за рахунок податкової служби, а 1/3 митної;
- 3) формування бюджету відбувається п'ятдесят на п'ятдесят.

20. Визначте правильну послідовність прийняття митних кодексів України:

- 1) 1992, 2002, 2012;
- 2) 1991, 2002, 2012;
- 3) 1991, 2008, 2012;
- 4) 1996, 2002, 2012.

21. Що є основною різницею між міжнародними та міждержавними пунктами пропуску на митному кордоні:

- 1) державна належність вантажів, що переміщуються через ці пункти;
- 2) державна належність транспортних засобів, що переміщуються через пункти;
- 3) категорія шляху сполучення, який проходить через пункт пропуску.

22. У якому із нормативних документів вказуються розміри митних ставок щодо імпорту певного товару:

- 1) Закон України «Про Митний тариф»;
- 2) Митний кодекс України;
- 3) Закон України «Про Єдиний митний тариф».

23. Основними складовими державної митної справи є:

- 1) порядок та умови переміщення товарів через митний кордон України, митний контроль та митне оформлення, застосування механізмів тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, справляння митних платежів;
- 2) ведення митної статистики, обмін митною інформацією, ведення УКТ ЗЕД, здійснення, відповідно до закону, державного контролю нехарчової продукції при її ввезенні на митну територію України;
- 3) запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил;
- 4) всі перелічені.

24. Назвіть функцію митних органів, яка полягає у створенні обмежень або стимулів щодо виходу на національний ринок чи експорту товарів на зовнішній ринок:

- 1) адміністративно-регулятивна;
- 2) фіскально-економічна;
- 3) організаційно-контролююча у сфері митних відносин;
- 4) правоохоронна;
- 5) науково-статистична;
- 6) психоетична.

25. Назвіть функцію митних органів, яка полягає у формуванні дохідної частини державного бюджету:

- 1) адміністративно-регулятивна;
- 2) фіскально-економічна;
- 3) правоохоронна;
- 4) психоетична.

26. Назвіть функцію митних органів, яка реалізується шляхом виконання сукупності контрольних заходів митних органів Державної митної служби, спрямованих на забезпечення законності у сфері переміщення товарів, предметів, транспортних засобів через митний кордон:

- 1) організаційно-контролююча у сфері митних відносин;
- 2) адміністративно-регулятивна;
- 3) фіскально-економічна;
- 4) правоохоронна.

27. Вкажіть принцип митної справи, який полягає у суворому дотриманні норм чинного законодавства митним органом у процесі проведення контрольних дій:

- 1) законності;
- 2) гласності;
- 3) виключні повноваження та компетенція митних органів України;
- 4) виключна юрисдикція України.

28. Вкажіть принцип митної справи, який ґрунтується на забезпеченні дотримання усіма митними, іншими державними органами, суб'єктами ЗЕД діяльності, громадянами прав та обов'язків у галузі митної справи:

- 1) законності та презумпції невинуватості;
- 2) спрощення законної торгівлі;
- 3) визнання рівності та правомірності інтересів усіх суб'єктів господарювання незалежно від форми власності;
- 4) єдиного порядку переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України.

29. Відповідно до якого принципу митні органи не повинні у будь-який спосіб перешкоджати законній діяльності суб'єктів господарювання, надавати перевагу тим чи іншим суб'єктам, обмежувати чи у інший спосіб порушувати їхні права:

- 1) законності та презумпції невинуватості;
- 2) єдиного порядку переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України;
- 3) спрощення законної торгівлі;
- 4) визнання рівності та правомірності інтересів усіх суб'єктів господарювання незалежно від форми власності;
- 5) принцип заохочення доброчесності.

30. Поняття митних правил охоплює:

- 1) усі перераховані варіанти;
- 2) порядок переміщення товарів та транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України;
- 3) порядок пред'явлення товарів та транспортних засобів комерційного призначення митним органам для проведення митного контролю й митного оформлення;
- 4) порядок здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на митні органи.

Творче завдання

1. Зробіть порівняльний аналіз митної політики США та України з точки зору пріоритетності функціональних завдань.
2. Порівняйте організаційну структуру митної системи в Україні, Росії, США та КНР.
3. Зробіть порівняльний аналіз основних напрямів митної політики України та країн ЄС.
4. Знайдіть законодавчі документи України з питань митної справи, прийняті протягом січня поточного року КМУ, та розрахуйте дату набрання їх чинності.
5. Визначіть складові «державної митної справи» та розподіліть їх на просторово-часовій прямій у випадку експорту товарів з території України.
6. Зробіть порівняльний аналіз функцій основних державних інституцій в Україні, що регулюють митно-тарифні відносини.
7. Автаркічна митна політика – це загроза «здорової» конкуренції на ринку. Чи не так?
8. Систематизуйте інформацію щодо національних та міжнародних нормативно-правових актів, які формують контекст співробітництва України з ЄС у галузі митної справи.

№ з/п	Назва угоди	Зміст	Використання у державній митній справі
1	2	3	4
1.	Конституція України		
2.	Митний кодекс України		
3.	Податковий кодекс України		
4.	Міжнародна конвенція про гармонізацію та спрощення митних процедур (Кіотська конвенція 1973 р. у редакції 1999 р.)		
5.	Стамбульська конвенція про тимчасове ввезення від 26.06.1990		
6.	Міждержавна угода «Конвенція про створення Ради Митного співробітництва» від 15.12.1950		
7.	Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП 1975 р.)		

Продовження таблиці

1	2	3	4
8.	Конвенція про договір міжнародного перевезення вантажів по дорогах (КВПВ) від 19.05.1956		
9.	Угода про ввезення матеріалів освітнього, наукового та культурного характеру 1950 р. та Протокол до неї 1976 р. (Флорентійська угода)		
10.	Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» від 22 грудня 1998 року № 330-XIV		
11.	Закон України «Про захист національного Товаровиробника від субсидованого імпорту» від 22 грудня 1998 року №331-XIV		
12.	Закон України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» від 22 грудня 1998 року №332-XIV		
13.	Закон України «Про митний тариф України» від 19 вересня 2013 року № 584-VII		

Нормативно-правові акти

1. Митний кодекс України: від 13 березня 2012 року № 4495-VI. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

2. Декларація про державний суверенітет України: від 16.07.1990 № 55-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1990. № 31. Ст. 429.

3. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

4. Про Митний тариф України: Закон України від 19 вересня 2013 року № 584-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

5. Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну: Закон України від 22 грудня 1998 року № 332-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

6. Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту: Закон України від 22 грудня 1998 року № 331-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

7. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України від 22 грудня 1998 року № 330-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

8. Положення про Державну митну службу України: від 5 березня 2019 р. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Митного кодексу України: Закон України. *Голос України*. 2012. № 73–74. С. 63.

10. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.91 (зі змінами і доповненнями). *Укр. Митниця*: довідник. К.: Лібра, 1993. 67 с.

Список використаних джерел

1. Актуальні проблеми удосконалення системи протидії митним правопорушенням: монографія / за заг. ред. В.О. Хоми, В.І. Царенка. Хмельницький: Науково-дослідний центр митної справи Науково-дослідного інституту фіскальної політики Університету державної фіскальної служби України. Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2018.

2. Актуальні питання теорії та практики митної справи: монографія / за заг. ред. І.Г. Бережнюка. Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. 428 с.

3. Гребельник О. Митна справа: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2017. С. 56–106.

4. Історія митної справи в Україні / К.М. Колесников, О.В. Морозов, Г.М. Виноградов та ін. ; за ред. П.В. Пашка, В.В. Ченцова. К.: Знання, 2006. 606 с.

5. Митна безпека: підручник / Т.В. Калінеску, О.О. Недобєга, В.С. Альошкін; Східноукр. нац. Ун-т ім. Володимира Даля. Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2014. 335 с.

6. Митна політика та митна безпека України: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. П.В. Пашка, д.е.н., доц. І. Г. Бережнюка. Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2013. 338 с. (Митна справа в Україні).

7. Осадча Н.В. Формування глобальних інститутів регулювання митної справи: монографія. Д.: Нова ідеологія, 2013. 316 с.
8. Митна справа: підручник / П.В. Пашко, В.В. Ченцов, Н.В. Мережко та ін. Київ: Університет ДФСУ, 2017. 442 с.
9. Митна справа: підручник / за ред. М.І. Крупки. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2017. 572 с.
10. Науково-практичний коментар МК України. К.: Алерта, 2015. 804 с.
11. Бережнюк І.Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти: монографія. Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2009. 543 с.
12. Кунєв Ю.Д. Діяльність митної служби: проблеми правової організації: монографія. Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2009. 242 с.
13. Мартинюк В.П. Фінансові аспекти розбудови митної системи в інтересах економічної безпеки України: монографія. К: Кондор, 2011. 326 с.
14. Пашко П.В. Митна безпека (теорія, методологія та практичні рекомендації): монографія. Одеса: АТ «Пласке», 2009. 628 с., іл.
15. Управління митними ризиками: теорія та практика: монографія / за заг. ред. І.В. Несторишена та В.А. Туржанського. Ірпінь-Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2018. 302 с.
16. Митна вартість транспортних засобів: теоретико-методологічні засади контролю в Україні та міжнародна практика: монографія / за заг. ред. Л.Р. Прус, Т.В. Рудої. Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2018. 386 с.

ТЕМА 2

МИТНІ ПЛАТЕЖІ ЯК ОСНОВНІ ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ

План

- 2.1. Сутність та специфіка нарахування митних платежів.
- 2.2. Класифікація митних платежів.
- 2.3. Механізм нарахування та сплати акцизного податку при переміщенні товарів через митний кордон України.
- 2.4. Особливості нарахування податку на додану вартість при здійсненні експортно-імпортних операцій.

Ключові поняття та визначення

Митне оподаткування – відносини, що складаються між організаціями, індивідуальними підприємцями, а також особами, визнаними платниками податків у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України, визначеними відповідно до Митного кодексу України, з однієї сторони, та митними і податковими органами, з іншої, з приводу нарахування та сплати митних податків.

Митні платежі – податки, що відповідно до Податкового кодексу або митного законодавства справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України, контроль за справлянням яких покладено на митні органи.

Непрямі податки – податки на товари і послуги, що встановлюються у вигляді надбавки до ціни або тарифу, оплачуються покупцями при купівлі товарів та отриманні послуг, а в бюджет вносяться продавцями чи рідше виробниками цих товарів та послуг.

Акцизний податок – це непрямий податок на споживання підакцизних товарів (продукції), що включається до ціни таких товарів (продукції). Це непрямий податок, який сплачують виробники чи продавці, призначений для регулювання попиту на певні товари, перелік яких вказаний у Податковому кодексі України.

Податок на додану вартість (ПДВ) – це непрямий податок, який входить у ціну товарів (робіт, послуг) та сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець (податковий агент). Розміри ставок податку визначає Податковий кодекс України.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Яка кількість митних платежів діє на сьогодні?
2. За якими принципами формується механізм стягнення податків в ЗЕД?
3. У яких випадках сплачуються митні платежі?
4. Які властивості фіскальної функції митного платежу?
5. Які непрямі податки існують в Україні?
6. Митні платежі – це...?
7. Куди сплачуються суми митних платежів?
8. Коли сплачується сума митних платежів під час ввезення товару в Україну?
9. Головними функціональними завданнями, які виконують митні платежі, є...?
10. Ким затверджується порядок надання відстрочення та розстрочення митних платежів?

Тести

1. Непрямі податки, які нараховуються при переміщенні предметів через митний кордон, – це:

- 1) митні податки;
- 2) митні збори за виконання покладених на митницю обов'язків;
- 3) митні збори за надання послуг у галузі митної справи;
- 4) мито.

2. До митних платежів належить:

- 1) мито;
- 2) акцизний податок при імпорті товарів;
- 3) податок на додану вартість при імпорті товарів;
- 4) усі наведені відповіді правильні.

3. Залежно від специфіки платника митні платежі можна систематизувати на:

- 1) основні та додаткові;
- 2) основні та специфічні;
- 3) обов'язкові та необов'язкові;
- 4) місцеві та державні.

4. До митних платежів, пов'язаних з митним тарифом, варто віднести:

- 1) ввізне мито, що нараховується за вантажною митною декларацією;
- 2) мито за поштові відправлення;
- 3) вивізне мито в неторговельному обороті (з громадян);
- 4) усі наведені відповіді правильні.

5. Група платежів, які пов'язані з відповідальністю суб'єктів господарювання за порушення правових норм у сфері митного законодавства:

- 1) штрафи за порушення митних правил; доходи від реалізації конфіскованих або прийнятих на зберігання предметів;
- 2) безпосередньо конфіскована валюта, а також валюта, що конфіскована після закінчення строку зберігання;
- 3) доходи від реалізації конфіскованих цінностей; національна валюта, заборонена до ввезення;
- 4) усі наведені відповіді правильні.

6. Усі митні платежі нараховуються відповідно до:

- 1) митної вартості товару;
- 2) купівельної спроможності товару;
- 3) біржової вартості товару;
- 4) ринкової вартості товару

7. До митних платежів не належить:

- 1) ПДФО;
- 2) мито;
- 3) акцизний податок;
- 4) ПДВ.

8. Податки, що, відповідно до цього Кодексу або митного законодавства, справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України, контроль за справлянням яких покладено на митні органи, – це...

- 1) митні платежі;
- 2) митні формальності;
- 3) пеня;
- 4) ПДВ, ПДФО.

9. У якій валюті сплачуються митні платежі:

1) митні платежі сплачуються у валюті України. В окремих випадках, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України, митні платежі можуть бути сплачені в іноземній валюті за курсом;

- 2) американський долар;
- 3) євро;
- 4) виключно гривня.

10. Під час здійснення операцій з подальшого вивезення (пересилання) товарів і супровідних щодо таких товарів (робіт, послуг) з території безмитних магазинів або ліцензійних складів за межі митного кордону України (експорту) ...

- 1) ПДВ справляється на нульовою ставкою;
- 2) ПДВ справляється за ставкою 20 %;
- 3) ПДВ не справляється;
- 4) ПДВ справляється лише з супровідних товарів.

11. Акцизний податок – це:

1) непрямий податок на високорентабельні товари (продукцію), який включається до ціни товарів;

2) митна вартість підакцизних товарів, які ввозяться на територію України;

3) прямий податок на високорентабельні товари, який включається до ціни товарів;

4) товари, які ввозяться на територію України для вільного обігу.

12. За якою формулою розраховується сума акцизного податку при застосуванні специфічної ставки:

- 1) $C_a = B \times A$;
- 2) $C_a = H * A$;
- 3) $C_a = M + A$;
- 4) $C_a = A * M + H$.

13. Механізми стягнення податків зовнішньоторговельних відносин формуються з таких принципів:

- 1) стриманості і відкритості;
- 2) призначення і відкритості;
- 3) призначення і походження;
- 4) походження і стриманості.

14. Скільки відсотків становить ставка податку на додану вартість:

- 1) 15 %; 7 %;
- 2) 20 %; 7 %; 0 %;
- 3) 10 %;
- 4) 2 %; 5 %.

15. ПДВ (податок на додану вартість) – це:

1) непрямий податок, який входить в ціну товарів та сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець;

2) прямий податок, який входить в ціну товарів та сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець;

3) податок, який сплачується підприємцем на кожну одиницю продукції;

4) податок, який сплачується один раз на рік.

16. Скільки є груп митних платежів:

- 1) 5;
- 2) 10;
- 3) 4;
- 4) 8.

17. Як нараховуються митні платежі:

- 1) нараховуються за ставками, що діють на день подання митної декларації, та сплачуються громадянами у валюті України;
- 2) нараховуються за ставками, що діють на 10 день від дня подання митної декларації, та сплачуються громадянами у валюті України;
- 3) нараховуються за ставками, що діють на день подання митної декларації, та сплачуються громадянами виключно в іноземній валюті;
- 4) нараховуються за ставками, що діють на 10 день від дня подання митної декларації, та сплачуються громадянами виключно в іноземній валюті.

18. Суб'єкти підприємницької діяльності, що виробляють та реалізують підакцизні товари, а також громадяни, що ввозять на митну територію України підакцизні товари, є:

- 1) платниками акцизного податку;
- 2) платниками ПДВ;
- 3) платниками мита;
- 4) платниками митних зборів.

19. Куди сплачуються суми митних платежів, нараховані митними органами:

- 1) на єдиний казначейський рахунок;
- 2) на рахунок ДФСУ;
- 3) на рахунок для сплати податкових платежів;
- 4) за наданими реквізитами.

20. Коли сплачується сума митних платежів при ввезенні товару на митну територію України:

- 1) до або на день подання до органу доходів і зборів митної декларації для митного оформлення, крім випадків, відповідно до цього Кодексу;
- 2) лише в день подання до органу доходів і зборів митної декларації для митного оформлення, крім випадків, відповідно до цього Кодексу;

3) через 10 днів після подання до органу доходів і зборів митної декларації для митного оформлення, крім випадків, відповідно до цього Кодексу;

4) через 5 днів після подання до органу доходів і зборів митної декларації для митного оформлення, крім випадків, відповідно до цього Кодексу.

21. Митний платіж – це:

1) різновид обов'язкових платежів, що справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України;

2) законодавчо врегульований процес встановлення та утримання податків у країні, визначення їх розмірів і ставок, відповідних об'єктів та кола юридичних і фізичних осіб;

3) процес обміну товарами, послугами, цінностями і грошима;

4) немає правильної відповіді.

22. Серед великого спектра функціональних завдань, які виконують митні платежі, основними є:

1) виконавчі, регулюючі, кумулятивні;

2) законодавчі, захисні, контролюючі;

3) фіскальні, стимулюючі, регулятивні;

4) виконавчі, законодавчі, контролюючі.

23. Властивості фіскальної функції митного платежу:

1) розкриває процес акумуляції доходів від непрямих податків на зовнішньоекономічну діяльність до Держбюджету;

2) урівноважує фіскальну функцію відповідно до завдань економічної політики держави;

3) оцінює функціональну продуктивність системи оподаткування зовнішньоекономічної діяльності;

4) розкриває сутність функціонування товарообороту.

24. Види митних платежів, порядок їх нарахування і сплати, випадки надання митних і тарифних пільг та інше, пов'язане з цими питаннями, регламентуються значною частиною законодавчих актів, основними серед яких є:

- 1) МКУ; Закон України «Про Єдиний митний тариф»;
- 2) Закон України «Про Єдиний митний тариф»; ПКУ;
- 3) Бюджетний кодекс України;
- 4) усі відповіді правильні.

25. Що є об'єктом оподаткування митом:

- 1) кількість товарів, що переміщуються через митний кордон України;
- 2) митна вартість товарів, які переміщуються через митний кордон України або їх кількісні показники;
- 3) операції з переміщення через митний кордон України товарів та інших предметів, які підлягають митному оподаткуванню;
- 4) правильної відповіді немає.

26. Ким затверджується порядок надання відстрочення та розстрочення митних платежів:

- 1) центральним органом виконавчої влади;
- 2) ВРУ;
- 3) КМУ;
- 4) Міністерством фінансів України.

27. Стягнення митних платежів не здійснюється та платнику податків не направляється податкове повідомлення-рішення, якщо розмір несплачених сум митних платежів з товарів, зазначених в одній митній декларації, або з товарів, відправлених протягом дня одним відправником на адресу одного одержувача, становить:

- 1) менш ніж 20 гривень;
- 2) менш ніж 100 гривень;
- 3) менш ніж 50 гривень;
- 4) менш ніж 25 гривень.

28. Основні платежі, які нараховуються митними органами, можна класифікувати на такі групи:

- 1) платежі, пов'язані з нарахуванням митного тарифу;
- 2) різні види митних зборів;
- 3) непрямі податки, що нараховуються при здійсненні експортно-імпортних операцій (акцизний збір, податок на додану вартість);
- 4) усі відповіді правильні.

29. У яких грошових одиницях встановлюється специфічна ставка:

- 1) гривнях;
- 2) євро;
- 3) відсотках;
- 4) гривнях та євро.

30. Ставки на нафтопродукти встановлені в:

- 1) доларах;
- 2) гривнях;
- 3) євро;
- 4) відсотках.

Задачі

Задача 1. Згідно із зовнішньоекономічним договором купівлі-продажу № 145/320 від 10 квітня поточного року до фірми «Флореаль» (Україна, м. Харків, вул. Весніна, 12) надійшла партія антуриумів «*Anthurium andreanum*» у пластмасових горщиках (код за УКТЗЕД 0602909100) від великобританської фірми «*Britannic association of pots colors*» (Великобританія, м. Енфілд, гр. Мідлсекс) у кількості 10 полістирольних контейнерів (кількість горщиків у контейнері – 8).

Базисні умови поставок DAF – м/п «Харків-аеропорт». Вартість цієї партії антуриумів «*Anthurium andreanum*» 288 амер. дол., транспортування до кордону – 250 амер. дол., витрати на навантаження – 50 амер. дол., страхування – 100 амер. дол., мито адвалорне 15 %. Визначіть митну вартість товару та нарахуйте необхідні митні платежі на цю партію антуриумів «*Anthurium andreanum*».

Задача 2. Підприємство імпортує на територію України сигарети з фільтром у кількості 20 000 пачок митною вартістю 2 дол. США за пачку (20 шт.). Ставка мита – 10 %, ставки акцизного податку – специфічна 445,56 грн/1000шт., адвалорна – 12 %. Мінімальне акцизне зобов’язання – 596,05 грн/1000 шт. Плата за виконання митних формальностей – 0,2 %. Необхідно розрахувати митні платежі, які сплатить підприємство під час митного оформлення товару.

Задача 3. Товар ввозиться на митну територію України на умовах поставки EXW. Ціна товару за угодою становить 55 440 євро. Ставка мита – 8 євро за 1 л. Кількість товару становить 486 л. Оплата транспорту – 1 500 євро, страхування перевезення – 800 євро, навантаження на основний транспорт – 0,85 євро за літр. ПДВ – 20 %. Курс євро – 29,3 грн. Необхідно розрахувати митні платежі, які мають бути сплачені під час митного оформлення товару.

Задача 4. Вартість товару після сплати митних платежів склала 49 700 грн. При нарахуванні митних платежів стягувалися:

- митний податок – 780 грн;
- акцизний податок – 25 % від митної вартості з урахуванням суми мита;
- ПДВ – 17 % від митної вартості товару з урахуванням суми мита та акцизного податку;
- мито – 20 % від митної вартості товару.

Визначити митну вартість товару, а також суми усіх митних платежів.

Задача 5. Українське підприємство «Ініціал» (м. Київ) уклало контракт з компанією «LibeB» (Франція, Париж) на поставку товару на базисних умовах DAF Ужгород. Мінімальна партія поставки 100 тонн (N). Ціна EXW (Ц) за 1 тону 32 євро. Витрати на транспортування товару до українського кордону (разом зі сплатою митних платежів на територіях транзитних держав) 650 євро, вивізний митний збір, який стягується на кордоні Франції, – 6 %

від вартості EXW, сума митних зборів за митне оформлення вантажу 20 євро. Крім того, продавець повинен сплатити страховку товару, яка складе 11 % від ціни DAF.

Транспортні витрати на доставку товару з Ужгороду до Києва становлять 950 грн. Ввізний митний збір на кордоні України 10 % від митної вартості товару, митні збори – 250 грн, акцизний податок – 2,5 євро за 1 тону товару, ПДВ – 20 %. Ціна реалізації 1 тонни товару на українському ринку 850 грн. Курс валют: 29,5 грн/євро. Необхідно визначити суму митних платежів, які сплатить підприємство під час митного оформлення товару.

Задача 6. Визначити загальну суму митних платежів, а також суми ПДВ, акцизного податку, мита та митну вартість імпортованого товару, якщо:

- фактурна вартість товару 200 тис. дол. США;
- витрати на транспортування до кордону (не ввійшли у фактурну вартість) – 3 080 дол.;
- витрати на завантаження (не ввійшли у фактурну вартість) – 700 дол. США;
- митні збори – 520 дол.;
- ставка акцизного податку – 30 % від митної вартості з урахуванням суми мита;
- ПДВ – 20 % від митної вартості товару з урахуванням суми мита та акцизного податку;
- мито – 25 % від митної вартості товару;
- валютний курс: 1 дол. США – 27,0 грн.

Задача 7. Товар ввозиться на митну територію України на умовах поставки DAP-Київ. Згідно з угодою ціна товару становить 60 000 доларів США. Вартість транспортних витрат з пункту відправлення до пункту призначення – 4 500 доларів США (з них 3 000 доларів США – від Варшави до митного кордону України). Ставка мита – 20 %. ПДВ – 20 %. Курс долара – 26,2 грн. Необхідно розрахувати митні платежі, які мають бути сплачені під час митного оформлення товару.

Задача 8. Українське підприємство «Світанок» (м. Харків) уклало контракт із компанією «Posteitaliane» (Італія, Рим) на поставку товару на базисних умовах DAF Ужгород. Мінімальна партія поставки – 170 тонн (N). Ціна EXW (Ц) за 1 тонну становить 30 євро. Витрати на транспортування товару до українського кордону (разом зі сплатою митних платежів на територіях транзитних держав) – 790 євро, вивізний митний платіж, який стягується на кордоні Італії, – 5 % від вартості EXW, сума митних платежів за митне оформлення вантажу – 25 євро. Крім того, продавець повинен сплатити страховку за товар, яка складе 12 % від ціни DAF.

Транспортні витрати на доставку товару з Ужгорода до Харкова 1200 грн. Ввізний митний платіж на кордоні України складає 10 % від митної вартості товару, митні платежі – 300 грн, акцизний податок – 2,5 євро за 1 тонну товару, ПДВ – 20 %. Ціна реалізації 1 тонни товару на українському ринку – 3900 грн.

Курс валют: 29 грн/євро.

Необхідно визначити суму митних платежів, які сплатить підприємство під час митного оформлення товару.

Задача 9. Підприємство «ФарбКо» імпортує виробниче обладнання митною вартістю 45 000 дол. США (курс НБУ – 26,0 грн/дол. США). Під час оформлення вантажно-митної декларації ставка плати за виконання митних формальностей становить 1 %, а мита – 3 %. Фактурна вартість обладнання – 39 000 дол. США. Необхідно розрахувати митні платежі, які сплатить підприємство під час митного оформлення товару.

Задача 10. Товар ввозиться на митну територію України на умовах поставки EXW-Дублін. Ціна товару за угодою становить 67 200 євро. Ставка мита – 3,5 євро за 1 л. Кількість товару становить 850 л. Оплата транспорту – 3 700 євро, страхування – 2400 євро, навантаження на основний транспорт – 0,75 євро за літр. ПДВ – 20 %. Курс євро – 29,3 грн. Необхідно визначити суму митних платежів, які сплатить підприємство під час митного оформлення товару.

Практичне завдання (ситуаційне завдання)

Завдання 1. Виробниче підприємство ЗАТ «Сластена» (Україна, м. Харків, вул. Ватутіна, 154, код ЄДРПОУ 44990011), з однієї сторони, та фірма «Хаузен» (Німеччина, м. Гамбург, вул. Голденштрасс, 18), з іншої сторони, уклали зовнішньоекономічний контракт № 65/14 від 15 листопада минулого року на поставку в Україну партії какао-масла вагою 2 300 кг, загальною вартістю 54 500 грн (брикети вагою 250 гр, упаковані у ящики з гофрованого картону по 20 кг (брутто 21 кг) на умовах СІР-Харків згідно з Інкотермс-2010.

На товар є сертифікат походження EVR-2 від 10 грудня минулого року та сертифікат відповідності Держстандарту України № 154 від 10 січня поточного року. Товар перетнув митний кордон України через Харківську митницю на літаку АН-24 у контейнері ОС7534, що належить німецькій фірмі «Хаузен» (авіанакладна № 37654 від 17 січня поточного року, транспортні витрати – 950 американських доларів). Митне оформлення вантажу проводилось підприємством «Сластена» (ліцензія на здійснення брокерської діяльності 17500/057 ВР-23401 від 10 січня минулого року) у Харківській митниці.

Складіть Акт про проведення митного огляду цієї партії вантажу.

Завдання 2. Харківська фірма «Автотранс» (Україна, м. Харків, вул. Сумська, 116) для отримання дозволу на здійснення міжнародних перевезень вантажів із застосуванням книжки МДП надала у Харківську митницю такі документи на отримання свідоцтва про допущення транспортного засобу до міжнародних митних перевезень: заява встановленої форми; технічний паспорт автомобіля; шість фотокарток автомобіля.

Заповніть свідоцтво про допущення такого транспортного засобу до перевезень вантажів під митними печатками і пломбами, якщо у технічному паспорті на автомобіль були такі дані: реєстраційний номер А 284-55 ВС; тип транспортного засобу – напівпричеп; шасі № 3121001122; марка Mercedes93866.

Завдання 3. Російська фірма «Рось» (Москва, вул. Шевченка, 102), згідно з зовнішньоекономічними контрактами № 21/102 та № 22/16, відправляє до України вантаж – верстати металооброблюючі із застосуванням книжки МДП. Отримувачі вантажу: АО «Крез» (м. Харків, вул. Коцюбинського, 12) та ЗАТ «Автомед» (м. Львів, вул. Гоголя, 4).

Визначте необхідну кількість відповідних аркушів у книжці МДП. Складіть у дозвільній формі схему заповнення та розподілення відкритих аркушів книжки МДП.

Завдання 4. Працівниками митного поста «Сеньківка» Чернігівської митниці під час проведення митного контролю двох автомобілів «Мерседес» із причепами вилучено понад 12 т риби мороженої. Автомобілі прямували з Росії в Україну. Під час перевірки виявлено, що справжня вартість вантажу в три рази більша тієї, що заявлена в документах.

Складено протокол про порушення митних правил. Яким видам контролю підлягає цей товар? Заповніть графу 31, 33, 44 ВМД.

Завдання 5. Громадянин України І.І. Дорошенко хоче ввезти на територію України із-за кордону плодоовочеву продукцію (картопля – 100 кг, цибуля – 50 кг, морква – 100 кг) без сплати митних платежів.

Обґрунтуйте, у яких випадках це можливо, та занотуйте, які документи необхідно пред'явити митному органу у цьому випадку.

Нормативно-правові акти

1. Митний кодекс України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

2. Про Митний тариф України: Закон України від 19.09.2013 № 584-VII (із змінами, внесеними згідно із законами № 2628-VIII від 23.11.2018). ВВР. 2018. № 49. Ст. 399.

3. Про справляння плати за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів: постанова Кабінету Міністрів України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93-2003-%D0%BF#n22>.

4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів з питань обкладення ввізним митом товарів та інших предметів, що ввозяться на митну територію України: Закон України від 03.04.97 № 170.

5. Про затвердження Порядку здійснення митними органами контролю за сплатою платниками податків податку на додану вартість та акцизного збору, які справляються при ввезенні (пересиланні) товарів та інших предметів на митну територію України: спільний наказ ДМСУ та ДПАУ від 16.03.01 №109/188.

Список рекомендованих джерел

1. Митний кодекс України від 19.06.2018 № 2464-VIII. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/page19>

2. Митний кодекс України: практичні аспекти: навчально-методичний посібник / ред. кол.: А. Войцещук, І. Івашук, А. Крисоватий, О. Омельчук, П. Пашко та ін. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 516 с.

3. Гребельник О.П. Основи митної справи: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2003. 600 с.

4. Гребельник О.П. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 696 с.

5. Про розвиток системи управління ризиками у сфері митного контролю на період до 2022 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 978-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/978-2017-p>.

6. Гребельник О.П. Митно-тарифна політика за умов трансформації економічної системи: монографія / Київ. нац. торг.-екон. ун-т. К.: КНЕУ, 2001. 488 с.

7. Офіційний сайт Державної фіскальної служби. URL: <http://minrd.gov.ua/>

8. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: [http:// www.ukrstat.gov.ua/](http://www.ukrstat.gov.ua/)

9. Левко М.М. Системний підхід до визначення ролі та місця митної безпеки у забезпеченні економічної безпеки держави. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Випуск 15. Ч. 2. С. 16–20.
10. Основы таможенного дела в Украине: учебн. пособие / под. ред. Н.Н. Каленського, В.П. Пашка. К.: Знання – КОО, 2003. 493 с.
11. Шевчук С.В. Аналіз теоретико-методологічних підходів визначення поняття «митні інтереси». *Економічна наука*. 2018. № 10. С. 42–48.
12. Попівняк О.І. Міжнародний досвід забезпечення митної безпеки. *Правова просвіта*: електронне науково-фахове видання. 2018. № 2. URL: http://www.pravo.nauka.com.ua/pdf/2_2018/82.pdf.
13. Шершун А.А. Митне оформлення товарів та транспортних засобів: навчально-методичний посібник. Київ, 2017. 330 с.
14. Зельниченко О.І., Михайлов В.І., Тихонова Н.П. Митна справа. К.: Київ. держ.торг-екон.ун-т, 2015. 78, [58] с.
15. Федотов О.А. Концепція реалізації державної політики у сфері державної митної справи підрозділами та органами митного спрямування Державної фіскальної служби України. *Юридична наука*. 2015. № 7. С. 52–63.
16. Квеліашвілі І. Гармонізація національної митної політики з міжнародними нормами і стандартами в митній сфері. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2016. Вип 1 (28). С. 74–80.
17. Софіщенко І.Я., Руба М.О. Митна політика України в умовах розвитку відносин з Європейським Союзом. *Вісник ЖДТУ*. 2016. № 1 (75). С. 165–171.
18. Пашко П.В. Митна безпека (теорія, методологія та практичні рекомендації): монографія. Одеса: АТ «ПЛАСКЕ», 2009. 628 с.
19. Митна політика та митна безпека України: монографія / за заг. ред. П.В. Пашка, І.Г. Бережнюка. Хмельницький, 2013. 338 с.

ТЕМА 3

МИТНА ВАРТІСТЬ ТОВАРІВ ТА МЕТОДИ ЇЇ ВИЗНАЧЕННЯ

План

- 3.1. Основне призначення митної вартості та її функції.
- 3.2. Вплив базисних умов поставки на визначення митної вартості товарів.
- 3.3. Методи визначення митної вартості та послідовність їх використання.

Ключові поняття та визначення

Ідентичні товари – товари, однакові за всіма ознаками з оцінюваними товарами, зокрема за такими, як: 1) фізичні характеристики; 2) якість та репутація на ринку; 3) країна виробництва; 4) виробник.

Індикативні ціни – ціни на товари, які відповідають цінам, що склалися чи складаються на відповідний товар на ринку експорту або імпорту на момент здійснення експортної (імпортної) операції з урахуванням умов поставки та умов здійснення розрахунків, визначених згідно з законодавством України.

Митна вартість – це сума витрат на товар до умовної точки на митному кордоні країни (місця ввезення, вивезення) незалежно від того, як фактично розподілені витрати за контрактом.

Митна вартість товарів – це заявлена декларантом або визначена митним органом вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України, яка обчислюється на момент перетинання товарами митного кордону України відповідно до положень Митного кодексу України.

Митна вартість – це та вартість товару, яка використовується як вихідна розрахункова база для обчислення митних платежів.

Подібні (аналогічні) товари – товари, які хоч і не однакові за всіма ознаками, але мають схожі характеристики і складаються зі схожих компонентів, завдяки чому виконують однакові функції порівняно з товарами, що оцінюються, та вважаються комерційно взаємозамінними.

Статистична вартість – показник для введення статистики зовнішньої торгівлі.

Товарами одного класу та виду є товари, які підпадають під групу або спектр товарів, що виробляються конкретною галуззю чи сектором промисловості та включають ідентичні або подібні (аналогічні) товари. Термін «товари одного класу або виду» включає товари, імпортовані з тієї ж країни, що й оцінювані товари, а також товари, імпортовані з інших країн.

Фактурна вартість – це сума, яка фактично сплачена або підлягає сплаті за товар чи повинна компенсуватись зустрічними поставками і зафіксована в рахунку-фактурі (проформі), що пред'являється до сплати (заліку). Рахунок-фактура входить у перелік документів за контрактом і є розрахунковим документом.

Ціна, що була фактично сплачена або підлягає сплаті, – це загальна сума всіх платежів, які були здійснені або повинні бути здійснені покупцем оцінюваних товарів продавцю або на користь продавця через третіх осіб та/або на пов'язаних із продавцем осіб для виконання зобов'язань продавця.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. У чому полягає основне призначення митної вартості товарів?
2. Які функції виконує митна вартість?
3. Які групи базисних умов поставки закріплені в Інкотермс-2010? Назвіть та охарактеризуйте їх.
4. Як базисні умови поставки впливають на порядок визначення митної вартості?
5. Які методи визначення митної вартості закріплені нормами Митного кодексу України? Надайте характеристику кожному з них.
6. Який порядок застосування методів визначення митної вартості, що закріплено нормами Митного кодексу України?

7. Які товари в митній справі вважаються ідентичними порівняно з оцінюваними товарами?

8. Які товари в митній справі вважаються подібними порівняно з оцінюваними товарами?

9. Який порядок визначення митної вартості за методом щодо ціни угоди? Які складові митної вартості?

10. Який порядок визначення митної вартості щодо товарів, які експортуються?

Тести

1. У чому полягає основне призначення митної вартості товарів:

- 1) податкова база для розрахунку митних платежів;
- 2) основа для формування статистичних даних за вартістю переміщуваних через митний кордон товарів;
- 3) спеціальне позначення контрактної (фактурної) вартості, що використовується для митних цілей (наприклад, для розрахунку мита);
- 4) показник, що дозволяє перевіряти обґрунтованість ціни товару.

2. Який загальний зміст митної вартості ввезених товарів:

- 1) сукупність витрат, пов'язаних з придбанням товарів та їх доставкою до місця ввезення на митну територію України, або ринкова вартість товарів на момент ввезення, включаючи витрати на їх доставку до місця ввезення на митну територію України;
- 2) сукупність витрат, понесених продавцем під час продажу товарів (на експорт) в Україну;
- 3) сума витрат, зазначених у супровідних документах, наданих до митного органу для митного оформлення;
- 4) сукупність витрат, понесених покупцем при придбанні товарів (імпорт) в Україну.

3. Митна вартість товарів, які переміщуються через митний кордон України, – це:

1) контрактна вартість, тобто фактично сплачена ціна або така, що підлягає сплаті за товари, якщо вони продаються на експорт до країни імпорту;

2) ціна, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари, обчислена відповідно до положень Митного кодексу України;

3) вартість товарів, що використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари;

4) заявлена декларантом або визначена митним органом вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України, яка обчислюється на момент перетину товарами митного кордону України відповідно до Митного кодексу України;

4. Яку функцію не виконує митна вартість:

- 1) статистичну;
- 2) фіскальну;
- 3) правоохоронну;
- 4) соціальну.

5. Митну вартість, відповідно до положень Митного кодексу України, визначає:

- 1) декларант та митний орган;
- 2) митний орган;
- 3) декларант;
- 4) тільки митний орган, якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом послідовного використання 1–5 методів.

6. Коли декларантом заявляється митна вартість:

- 1) до перетину митного кордону України;
- 2) після перетину митного кордону України;
- 3) при митному оформленні товарів або при зміні митного режиму;
- 4) до подання митної декларації.

7. Який з методів визначення митної вартості є основним:

- 1) за вартістю угоди з товарів, які імпортуються;
- 2) метод складання або віднімання;
- 3) за вартістю угоди з однорідними товарами;
- 4) резервний.

8. Які методи визначення митної вартості товарів можуть застосовуватись у будь-якій послідовності:

- 1) метод на основі віднімання вартості та метод на основі додавання вартості;
- 2) метод за ціною договору щодо товарів, які імпортуються (вартість операції) та метод за ціною договору щодо ідентичних товарів;
- 3) метод за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів та метод на основі віднімання вартості;
- 4) метод за ціною договору щодо ідентичних товарів та метод за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів.

9. Який метод визначення митної вартості застосовується, якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом застосування методу щодо ціни угоди:

- 1) за вартістю угоди з однорідними товарами;
- 2) метод складання або віднімання;
- 3) за вартістю угоди з подібними товарами;
- 4) резервний.

10. Які умови поставок, згідно з Інкотермс-2010, застосовуються під час перевезення будь-яким видом чи видами транспорту:

- 1) DAT, DAP, DDP.
- 2) EXW, FCA, CPT, CIP;
- 3) FAS, FOB, CFR, CIF;
- 4) пункти 2) та 4);

11. Відповідно до правил Інкотермс-2010 кількість умов поставок складає:

- 1) 15;
- 2) 13;
- 3) 11;
- 4) 10.

12. Правила Інкотермс-2010 застосовуються для:

- 1) внутрішніх поставок;
- 2) міжнародних поставок;
- 3) міжнародних та внутрішніх поставок;
- 4) загальних поставок.

13. Зазначте, які умови поставок, згідно з Інкотермс-2010, використовуються у морському та внутрішньому водному транспорті:

- 1) FCA, CFR, CPT, DAP.
- 2) EXW, FCA, CPT, CIP;
- 3) DAF, DAT, DAP, DDP;
- 4) FAS, FOB, CFR, CIF;

14. Які умови поставок, згідно з Інкотермс-2010, передбачають оплату продавцем лише основного перевезення:

- 1) CIP, CPT, CFR, CIF;
- 2) EXW;
- 3) FCA, FAS, FOB;
- 4) DAT, DAP, DDP.

15. Які умови поставок, згідно з Інкотермс-2010, передбачають оплату продавцем доставку товару до пункту призначення на кордоні або всередині країни імпорту:

- 1) DAT, DAP, DDP;
- 2) EXW;
- 3) FCA, FAS, FOB;
- 4) CIP, CPT, CFR, CIF.

16. Які умови поставок, згідно з Інкотермс-2010, передбачають оплату продавцем витрат на страхування вантажу:

- 1) CPT, CFR, EXW;
- 2) CIP, CIF;
- 3) FCA, FAS, FOB;
- 4) DAT, DAP, DDP.

17. Які умови поставок, згідно з Інкотермс-2010, передбачають оплату продавцем витрат на митне імпордне очищення:

- 1) DAT;
- 2) DDP;
- 3) DAP;
- 4) CIP, CPT, CFR, CIF.

18. Які умови поставок, згідно з Інкотермс-2010, не передбачають здійснення продавцем митного експортного очищення:

- 1) EXW;
- 2) FCA, FAS, FOB;
- 3) CIP, CPT, CFR, CIF;
- 4) DAT, DAP, DDP.

19. На автоматичне застосування методу визначення митної вартості за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції), має право:

- 1) посадова особа митного органу;
- 2) декларант або уповноважена ним особа;
- 3) уповноважений економічний оператор;
- 4) декларант або посадова особа митного органу.

20. Які товари в митній справі вважаються подібними порівняно з оцінюваними товарами:

- 1) товари, однакові з оцінюваними товарами, у тому числі за фізичними характеристиками; якістю; репутацією на ринку; виробником, але виготовлені в різних країнах;

2) товари, однакові в усьому з оцінюваними товарами, у тому числі за фізичними характеристиками; якістю; репутацією на ринку; країною походження; виробником;

3) товари, які не є однаковими в усьому з оцінюваними товарами, але мають подібні характеристики і складаються зі схожих компонентів, що дозволяє їм виконувати ті самі функції, що й оцінювані товари, і бути комерційно взаємозамінними;

4) товари, однакові в усьому з оцінюваними товарами, у тому числі за фізичними характеристиками; якістю; репутацією на ринку; країною походження, але виготовлені різними виробниками.

21. Які товари в митній справі вважаються ідентичними порівняно з оцінюваними товарами:

1) товари, однакові в усьому з оцінюваними товарами, у тому числі за фізичними характеристиками; якістю; репутацією на ринку; країною походження; виробником;

2) товари, які не є однаковими в усьому з оцінюваними товарами, але мають подібні характеристики і складаються зі схожих компонентів, що дозволяє їм виконувати ті самі функції, що й оцінювані товари, і бути комерційно взаємозамінними;

3) товари, однакові з оцінюваними товарами, у тому числі за фізичними характеристиками; якістю; репутацією на ринку; виробником, але виготовлені в різних країнах;

4) товари, однакові з оцінюваними товарами, зокрема за фізичними характеристиками; якістю; репутацією на ринку; країною походження; але виготовлені різними виробниками.

22. Митна вартість імпортованих товарів за резервним методом не визначається на підставі:

1) ціни товарів українського походження на внутрішньому ринку України;

2) системи, яка передбачає прийняття для митних цілей нижчої з двох альтернативних вартостей;

3) ціни товарів на внутрішньому ринку країни-імпортера;

4) вартості виробництва, визначеної для ідентичних або подібних (аналогічних) товарів відповідно до положень статті 63 МКУ.

23. Який метод визначення митної вартості застосовується, якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом застосування методу за ціною угоди з однорідними товарами:

- 1) метод складання або віднімання;
- 2) за вартістю угоди з подібними товарами;
- 3) за вартістю угоди щодо товарів, які імпортуються;
- 4) резервний.

24. Який метод визначення митної вартості застосовується, якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом застосування методу за ціною угоди з подібними товарами:

- 1) метод складання або віднімання;
- 2) за вартістю угоди щодо товарів, які імпортуються;
- 3) за вартістю угоди з однорідними товарами;
- 4) резервний.

25. Який метод визначення митної вартості застосовується, якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом застосування методу додавання вартості:

- 1) за вартістю угоди щодо товарів, які імпортуються;
- 2) метод віднімання вартості;
- 3) резервний;
- 4) за вартістю угоди з однорідними товарами.

26. Який метод визначення митної вартості застосовується, якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом застосування методу віднімання вартості:

- 1) резервний;
- 2) метод додавання вартості;
- 3) за вартістю угоди щодо товарів, які імпортуються;
- 4) за вартістю угоди з однорідними товарами.

27. У якій послідовності застосовуються методи визначення митної вартості товарів:

1) за вартістю угоди із ввезених товарів; за вартістю угоди з ідентичними товарами; за вартістю угоди з однорідними товарами; віднімання; складання; резервний метод;

2) за вартістю угоди із ввезених товарів; за вартістю угоди з однорідними товарами; за вартістю угоди з ідентичними товарами; віднімання; складання; резервний метод;

3) за вартістю угоди із ввезених товарів; за вартістю угоди з ідентичними товарами; за вартістю угоди з однорідними товарами; складання; резервний метод; віднімання;

4) за вартістю угоди з ідентичними товарами; за вартістю угоди із ввезених товарів; за вартістю угоди з однорідними товарами; складання; віднімання; резервний метод.

28. Товарами одного класу та виду є:

1) товари, які підпадають під групу або спектр товарів, що виробляються конкретною галуззю чи сектором промисловості та включають тільки ідентичні товари;

2) товари, які підпадають під групу або спектр товарів, що виробляються конкретною галуззю чи сектором промисловості та включають ідентичні або подібні (аналогічні) товари;

3) товари, які підпадають під групу або спектр товарів, що виробляються конкретною галуззю чи сектором промисловості та включають подібні (аналогічні) товари;

4) товари, імпортовані з тієї ж країни, що й оцінювані товари.

29. Відповідно до правил Інкотермс-2010 кількість груп умов поставок становить:

1) 10;

2) 3;

3) 5;

4) 4.

30. Які з перелічених фактичних витрат не включаються до митної вартості товарів, що вивозяться (експортуються), навіть якщо вони не були раніше до неї включені:

1) на навантаження, вивантаження, перевантаження, транспортування та страхування від пункту перетинання митного кордону України до місця призначення;

2) на навантаження, вивантаження, перевантаження, транспортування та страхування до пункту перетинання митного кордону України;

3) комісійні та брокерські винагороди;

4) ліцензійні та інші платежі за використання об'єктів права інтелектуальної власності, які покупець повинен прямо чи побічно здійснити як умову продажу (експорту) товарів, які оцінюються.

Задачі

Задача 1. Розрахуйте митну вартість одиниці і партії товару під час експорту в Туреччину (м. Істанбул) партії електродвигунів. Перевезення товару здійснюється автомобільним (м. Миколаїв – м. Одеса) і морським (м. Одеса – м. Істанбул) транспортом. Вихідні дані для виконання завдання наведені в таблиці.

№ з/п	Відпускна ціна, USD/шт.	Кількість, шт.	Базисні умови поставки	Накладні витрати продавця-експортера на доставку товару					
				Упаковка, маркування, USD/шт.	експортне митне очищення, USD	транспортні витрати в країні експортера, USD	Фрахт судна, USD	Страхування перевозки товару, % від ціни FOB Одеса-порт	імпортне митне очищення, USD
1.	100	700	FOB Одеса-порт	21	300	3400	12000	30	400

Задача 2. Розрахуйте митну вартість одиниці і партії товару під час експорту в Туреччину (м. Істанбул) партії електродвигунів. Перевезення товару здійснюється автомобільним (м. Миколаїв – м. Одеса) і морським (м. Одеса – м. Істанбул) транспортом. Вихідні дані для виконання завдання наведені в таблиці.

№ з/п	Відпускна ціна, USD/шт.	Кількість, шт.	Базисні умови поставки	Накладні витрати продавця-експортера на доставку товару					
				Упаковка, маркування, USD/шт.	експортне митне очищення, USD	транспортні витрати в країні експортера, USD	Фрахт судна, USD	Страхування перевозки товару, % від ціни FOB Одеса-порт	імпортне митне очищення, USD
1.	600	50	FAS Одеса-порт	5	150	1500	5000	10	200

Задача 3. Розрахуйте контрактну ціну одиниці і партії товару при експорті в Туреччину (м. Істанбул) партії електродвигунів. Перевезення товару здійснюється автомобільним (м. Миколаїв – м. Одеса) і морським (м. Одеса – м. Істанбул) транспортом. Вихідні дані для виконання завдання наведені в таблиці.

№ з/п	Відпускна ціна, USD/шт.	Кількість, шт.	Базисні умови поставки	Накладні витрати продавця-експортера на доставку товару					
				Упаковка, маркування, USD/шт.	експортне митне очищення, USD	транспортні витрати в країні експортера, USD	Фрахт судна, USD	Страхування перевозки товару, % від ціни FOB Одеса-порт	імпортне митне очищення, USD
1.	300	40	CFR Істанбул-порт	5	180	1300	7000	15	280

Задача 4. Розрахуйте контрактну ціну одиниці і партії товару при експорті в Туреччину (м. Істанбул) партії електродвигунів. Перевезення товару здійснюється автомобільним (м. Миколаїв – м. Одеса) і морським (м. Одеса – м. Істанбул) транспортом. Вихідні дані для виконання завдання наведені в таблиці.

№ з/п	Відпускна ціна, USD/шт.	Кількість, шт.	Базисні умови поставки	Накладні витрати продавця-експортера на доставку товару					
				Упаковка, маркування, USD/шт.	експортне митне очищення, USD	транспортні витрати в країні експортера, USD	Фрахт судна, USD	Страхування перевезки товару, % від ціни FOB Одеса-порт	імпортне митне очищення, USD
1.	400	60	CIF Істанбул-порт	10	140	1400	5500	14	180

Задача 5. Партія товару була подарована імпортеру. Вартість поставки 1,5 тис. дол. США. Страхування – 600 дол. США. Вартість аналогового товару в Великобританії – 8,5 тис. дол. США. Вартість у Києві 25 тис. дол. США. Мито, за 15 днів до аналогової партії товару, – 1,8 тис. дол. США. Визначте, яким методом розрахована митна вартість товару та сума митної вартості.

Задача 6. Розрахувати митну вартість за методом «складання вартості», якщо:

- вартість матеріалів і витрат, понесених у зв'язку з виробництвом товару, становить 220 євро;
- вартість транспортування до кордону – 80 євро;
- вартість транспортування від кордону до місця обробки в Україні – 30 євро;
- витрати з навантаження, розвантаження і перевантаження – 40 євро;
- вартість упаковки – 35 євро;
- витрати зі страхування – 25 євро;
- звичайний прибуток – 10 %.

Задача 7. Розрахуйте митну вартість товару, що ввозиться в грудні 2018 р. і оцінюється за методом «вирахування вартості», якщо за попередні 3 місяці однорідний товар за ціною 750 євро за штуку був придбаний тільки один раз в Україні, причому не залежною від декларанта фірмою; звичайна надбавка становить 20 %; вартість транспортування і витрати з навантаження, розвантаження і перевантаження – 80 євро; сума митних платежів – 20 євро.

Задача 8. Партія товару вартістю 8,5 тис. дол. була придбана в Великобританії на умовах CIF-Одеса на суму 10 тис. дол. Вартість транспортування з Одеси до Києва 200 дол. Страхування склало 100 дол. Планована вартість перевезення з Києва в Ірпінь становить 50 дол.

Визначте митну вартість партії товару, який прибув з Великобританії. Кінцевий пункт м. Ірпінь.

Задача 9. Визначте, за яким методом буде визначено митну вартість товару за умов:

- верстат вартістю 100 тис. дол. був ввезений на територію України у 2019 р.;
- унаслідок поломки був вивезений для ремонту в Японію;
- вартість ремонту 5 тис. дол.;
- витрати з перевезення в Японію та страхування до митного поста склали 500 дол., у зворотному напрямку – 450 дол.

Задача 10. Розрахувати митну вартість 100 штук товару, що ввозяться в грудні 2019 р. і оцінюються за методом «вирахування вартості», якщо:

- у серпні 2019 р. був проданий ідентичний товар за ціною 250 у.о. за штуку;
- у вересні 2019 р. однорідний товар за ціною 280 у.о. за штуку був проданий фірмі – постійному покупцю декларанта;
- у жовтні 2019 р. незалежною фірмою були придбані 200 одиниць однорідного товару за ціною 330 у.о. за штуку і 150 одиниць однорідного товару за ціною 350 у.о.;
- звичайна надбавка становить 10 %;
- вартість транспортування до кордону – 80 у.о.;
- вартість транспортування від кордону до місця обробки в Україні – 40 у.о.;
- витрати з навантаження, розвантаження і перевантаження – 10 у.о.;
- вартість упаковки – 15 у.о.;
- сума мита (5 %), зборів і податків – 50 у.о.

Практичне завдання (ситуаційні завдання)

Задача 1. Є два промислових верстата певної моделі, вироблених на одному заводі. Один із цих верстатів проданий для ввезення на територію України, другий проданий для ввезення у третю країну.

Чи є зазначені верстати ідентичними товарами і чи можливе порівняння відомостей про продаж цих верстатів у рамках розглянутого методу? Обґрунтуйте свою відповідь.

Задача 2. З однієї і тієї самої країни ввозяться на митну територію України повністю однакові автомобілі: комплектація, без пробігу і т.д., куплені на одному і тому ж автозаводі, але в подальшому передбачається їх використовувати по-різному: перший покупець буде використовувати їх як таксі на своїй власній фірмі, другий – планує запропонувати автомобілі для роздрібного продажу.

Чи можна вважати такі автомобілі ідентичними? Обґрунтуйте свою відповідь.

Задача 3. Дві партії повністю однакових костюмів: одна марка, одна і та ж модель, виготовлені на різних фабриках, розташованих у різних країнах. При цьому одна партія продана за зниженою ціною для школи-інтернату. Чи можна визначити митну вартість цієї партії, використовуючи відомості про митну вартість з другою партією? Обґрунтуйте свою відповідь.

Задача 4. Два телевізори, однакові за технічними характеристиками, зібрані в одній і тій самій країні, один – Sony, інший – Panasonic. Чи можуть вони бути однорідними товарами? Обґрунтуйте свою відповідь.

Задача 5. Автомобіль зібраний на заводі в Туреччині з комплектуючих, ввезених з Німеччини. Збірка має явні «викрутки». Є такий самий автомобіль, але повністю зібраний на заводі в Німеччині. Чи будуть ці автомобілі ідентичними? Обґрунтуйте свою відповідь.

Нормативно-правові акти

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Інкотермс: офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати. URL: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988_007/conv
4. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 03.08.2012 № 5007-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
5. Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну: Закон України від 22.12.1998 № 332-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/332-14/conv>
6. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України від 22.12.1998 № 330-XIV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/330-14>
7. Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту: Закон України від 22.12.1998 № 331-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/331-14/conv>
8. Про Положення про державне регулювання цін (тарифів) на продукцію виробничо-технічного призначення, товари народного споживання, роботи і послуги монопольних утворень: постанова Кабінету Міністрів України від 22.02.1995 № 135. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/135-95-%D0%BF/conv>
9. Про перелік документів, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України: постанова Кабінету Міністрів України від 01.02.2006 № 80. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80-2006-%D0%BF/conv>
10. Про удосконалення порядку формування цін: постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 № 1998. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1998-98-%D0%BF>
11. Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів): постанова Кабінету Міністрів України від 25.12.1996 № 1548. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1548-96-%D0%BF/conv>

Список рекомендованих джерел

1. Борисенко О. Митна вартість як об'єкт і інструмент державного регулювання та контролю. *Вісник Національної академії державного управління*. 2013. № 11. С. 71–79.
2. Гребельник О.П. Митна справа [текст]: підручник. 4-те вид., оновл. та доповн. К.: Центр учбової літератури, 2014. 472 с.
3. Митна вартість транспортних засобів: теоретико-методологічні засади контролю в Україні та міжнародна практика: кол. моногр. / за заг. ред. Л.Р. Прус, Т.В. Рудої. Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2018. 386 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні» ; т. 116).
4. Фесенко В.В., Сілаєва В.О. Порівняльний аналіз методів визначення митної вартості товарів та трансфертної ціни у контрольованих операціях. *Інтернаука: міжнародний науковий журнал*. 2018. № 2 (2). С. 73–77. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_2\(2\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_2(2)_17).
5. Кормич Б. А. Правила СОТ щодо митної вартості: деякі аспекти застосування. *Lexportus*. 2018. № 3. С. 19–40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/LP_2018_3_5.
6. Руда Т.В. Нормативне регулювання визначення та контролю митної вартості товарів в країнах ЄС. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. Економічні науки. 2017. Вип. 30. С. 62–67. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/6273/1/8.pdf>.
7. Голинський Ю.О., Яцишин О.В. Управління митними платежами при здійсненні експортно-імпортних операцій та шляхи його покращення. *Молодий вчений*. 2017. № 10 (62). С. 753–758. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/10/176.pdf>.
8. Костенко А.О. Механізми розбудови митного контролю після випуску товарів в Україні. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2017. № 1. С. 21–40.

ТЕМА 4

СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДІВ МИТА

План

- 4.1. Поняття та основні функції митного тарифу.
- 4.2. Систематизація основних видів мита.
- 4.3. Характеристика видів мита за способом нарахування: адвалорне, специфічне, комбіноване та змішане мито.
- 4.4. Механізм звільнення від сплати мита та сутність процедури зниження рівня митного обкладення.

Ключові поняття та визначення

Автономне мито – мито або ставка мита, яка встановлюється країною в односторонньому порядку.

Адвалорне мито – різновид мита, при якому митна ставка нараховується у відсотках до митної вартості товарів та інших предметів, які обкладаються митом.

Антидемпінгове мито – мито на товари, що імпортуються, у випадках, коли їх ціна нижча за середньосвітові ціни. Використовується для захисту внутрішнього ринку від коливань цін і для підтримки національного виробника.

Доходи митні – стаття доходів держави, яка формується за рахунок митного оподаткування і прибутків від реалізації конфіскованих митницею товарів.

Заборонний тариф – високі ставки ввізного мита (20 % і більше до ціни товарів), що встановлюються з метою захищення внутрішнього ринку.

Зниження митних тарифів за кожною тарифною позицією – метод, який застосовувався у процесі раунду Діллона. Він набагато більш трудомісткий, ніж лінійне зниження тарифів або знижений, що базується на визначеній формулі. Проте він може бути єдиним можливим методом для досягнення результатів, якщо, наприклад, предметом переговорів є чутливі товари.

Імпортне мито – податок, який нараховується під час ввезення товарів на митну територію іншої країни.

Митна війна – використання митних тарифів у жорсткій конкурентній боротьбі. Здійснюється державами шляхом підняття ставок мита на імпортовані товари або загрози їх підняття з метою зниження мита на свої експортні товари.

Митні тарифи – система ставок, яка визначає конкретний розмір мита на окремі товари (групи товарів).

Надквотне мито – ставка тарифу, яка застосовується до товару, імпортованого понад обсяги тарифної квоти. Ця ставка призначена для обмеження імпорту, що перевищує обсяги тарифної квоти. Вона, як правило, набагато вища, ніж ставка, що застосовується до товарів, імпортованих у межах тарифної квоти.

Тарифна ескалація – встановлення тарифної ставки імпортованого мита так, щоб вона підвищувалася залежно від ступеня переробки товару. Такий підхід використовується для стимулювання імпорту товарів із низькою доданою вартістю з метою заохочення збільшення внутрішнього виробництва. Це майже завжди виправдовується необхідністю створення робочих місць і сприянням передачі технологій. Наприклад, сталь, що використовується у виробництві автомобільних корпусів, може імпортуватися за ставкою імпортованого мита 5 %, виготовлені з того самого сорту сталі складові для корпусів – за ставкою 15 %, а готові автомобілі – за ставкою 30 %.

Тарифне зв'язування – юридичне зобов'язання будь-якої країни-члена СОТ не підвищувати ставки тарифів на конкретні товари понад визначені граничні рівні, узгоджені у ході переговорів, і включені у Розклад зобов'язань країни-члена СОТ. Часто ці граничні рівні тарифів вищі, ніж ставки чинних тарифів. Зв'язування тарифу також називають тарифною поступкою.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте систему митних преференцій в Україні.
2. Проаналізуйте графічну модель використання тарифної квоти.
3. Виявіть основні напрями переговорів та суперечок під час застосування конвенційного мита.
4. Проаналізуйте застосування митного тарифу за метою і функціональністю.
5. Охарактеризуйте механізми застосування особливих видів мита.
6. Яким чином застосовується надквотне мито?
7. Який поділ мита за метою та функціональністю?
8. У чому сутність механізму застосування спеціального, антидемпінгового та компенсаційного мита?
9. Які бувають види митних ставок в Україні?
10. Яка специфіка обкладення митом під час перетину кордону спеціальних митних зон?

Тести

1. Які бувають ставки мита:

- 1) часткові, повні;
- 2) преференційні, повні, часткові;
- 3) преференційні, пільгові, повні;
- 4) часткові, пільгові, повні.

2. Як розподіляється мито за способом нарахування:

- 1) адвалорне, специфічне, комбіноване, змішане;
- 2) внутрішнє та зовнішнє;
- 3) пряме та непряме;
- 4) пряме, внутрішнє, адвалорне.

3. Визначте вид мита, що нараховується у % до митної вартості товарів:

- 1) специфічне;
- 2) адвалорне;
- 3) комбіноване;
- 4) змішане.

4. Визначте правильне твердження: мито – це:

- 1) податок, який сплачується за товари, які перетинають митний кордон України;
- 2) податок, що сплачується за товари чи предмети, які імпортують в Україну;
- 3) податок, який сплачується за підакцизні товари.

5. На які з перерахованих товарів існує пільга 50 % від суми імпортного мита:

- 1) майно, що вноситься до рахунку внеску іноземного інвестора у статутний фонд спільного підприємства;
- 2) товари у межах товарних груп 1–24;
- 3) дитячі товари.

6. Який вид мита застосовується як запобіжний захід щодо учасників ЗЕД, які порушують загальнодержавні інтереси:

- 1) спеціальне мито;
- 2) антидемпінгове мито;
- 3) компенсаційне мито;
- 4) специфічне мито.

7. Експортне мито – це:

- 1) податки, які сплачуються з прибутку;
- 2) податки, які відносять на витрати виробництва;
- 3) податки, які включають до ціни реалізації.

8. Імпортне мито – це:

- 1) податки, які відносять на витрати виробництва;
- 2) податки, які включають до ціни реалізації понад відпуск-ну ціну виробника;
- 3) податки, які сплачують з прибутку.

9. За походженням розрізняють такі види мита:

- 1) автономне, конвенційне;
- 2) постійне, змінне;
- 3) адвалорне, специфічне, комбіноване.

10. За напрямом руху мито класифікується як:

- 1) адвалорне, специфічне, комбіноване;
- 2) експортне, імпортне, транзитне;
- 3) антидемпінгове, компенсаційне, сезонне.

11. Яке з видів мита застосовується за принципом обмеження:

- 1) антидемпінгове;
- 2) імпортне;
- 3) сезонне.

12. Назвіть перевагу застосування адвалорного мита:

- 1) підтримується фіксований рівень захисту внутрішнього ринку незалежно від коливання цін на товар;
- 2) зручне з точки зору адміністрування;
- 3) підтримується фіксований рівень захисту внутрішнього ринку, але залежно від коливання цін на товар.

13. За якої з наведених закономірностей мито виконує фіскальну функцію:

- 1) мито установлюється на підставі різниці між світовими і національними цінами;
- 2) мито установлюється нижче різниці між світовими і національними цінами;
- 3) мито установлюється вище різниці між світовими і національними цінами.

14. Метою запровадження преференційного мита є:

- 1) захист національного товаровиробника;
- 2) стимулювання імпорту в країну, що використовує такий вид мита;
- 3) забезпечення надходження коштів до бюджету країни.

15. Чи залежить рівень митного захисту при використанні специфічного мита від коливання цін:

- 1) коливання цін справляють невеликий вплив;
- 2) існує пряма залежність рівня від коливання цін;
- 3) не залежить від коливання цін.

16. Специфічне мито, як правило, застосовується до:

- 1) товарів, які мають різні якісні характеристики в межах декількох товарних груп;
- 2) стандартних товарів;
- 3) товарів, які мають різні якісні характеристики в межах однієї товарної групи.

17. Як розподіляються види мита за метою і функціональністю:

- 1) спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне;
- 2) експортне, імпортне, транзитне;
- 3) фіскальне, протекціоністське, преференційне.

18. Формування якого виду мита відбувається за принципом «екскалації» митних ставок:

- 1) імпортного мита;
- 2) сезонного мита;
- 3) компенсаційного мита.

19. Чому буде дорівнювати ефективний рівень митного захисту, якщо ставка мита на кінцеву продукцію збігається зі ставкою на комплектуючі:

- 1) вартості обробки товару;
- 2) номінальній тарифній ставці;
- 3) різниці між внутрішньою та світовою ціною.

20. Яке із перелічених видів мита застосовується у відповідь на дискримінаційні дії інших держав:

- 1) реторсійне;
- 2) антидемпінгове;
- 3) специфічне;
- 4) компенсаційне.

21. Як впливає введення імпортного митного тарифу на економіку країни:

- 1) зростає добробут споживачів країни;
- 2) знижується добробут споживачів країни;
- 3) підвищується обсяг товарообігу країни.

22. Зазначте, який із наведених суб'єктів отримає вигреш від введення імпортного мита:

- 1) споживачі;
- 2) суспільство;
- 3) держава.

23. Зазначте, який із наведених суб'єктів отримає вигреш від введення експортного мита:

- 1) суспільство;
- 2) споживачі;
- 3) національні виробники.

24. Зазначте, який із наведених суб'єктів понесе збитки від введення імпортного мита:

- 1) держава;
- 2) національний виробник;
- 3) суспільство.

25. Розмір доходу держави від введення митного тарифу дорівнює:

- 1) різниці між світовими цінами і цінами на внутрішньому ринку;
- 2) сумі ставки імпортного мита;
- 3) добутку ставки тарифу на обсяг імпорту, яким він оподатковується.

26. Визначте правильну закономірність, яка спостерігається при введенні імпортного мита:

- 1) попит збільшується, а пропозиція національного виробника зменшується;
- 2) попит зменшується, а пропозиція національного виробника збільшується;
- 3) попит зменшується, але пропозиція національного виробника залишається незмінною.

27. Сумарний надлишок вітчизняних граничних витрат над світовою ціною – це:

- 1) соціальні втрати, зумовлені введенням експортного мита;
- 2) втрати держави від введення імпортного мита;
- 3) соціальні втрати, зумовлені введенням імпортного мита.

28. Визначення «Величина (%), на яку збільшується створена в певній галузі додана вартість одиниці продукції в результаті функціонування всієї тарифної системи» стосується:

- 1) фактичного рівня захисного мита;
- 2) тарифної екскалації;
- 3) номінального рівня захисного мита;
- 4) оптимального тарифу.

29. Оптимальна ставка мита як частка ціни, яка сплачується іноземним постачальником, дорівнює зворотній еластичності:

- 1) імпорту;
- 2) транзиту;
- 3) експорту.

30. Зменшення частки вартості двигунів у вартості готового автомобіля за умови, що імпортне мито на готові автомобілі становить 20 %, а на двигуни – 30 %, приведе до:

- 1) зростання рівня ефективності тарифу на двигуни;
- 2) зростання рівня ефективності тарифу на автомобілі;
- 3) зменшення рівня ефективності на автомобілі.

Задачі

Задача 1. Визначте суму імпортного мита, яку необхідно сплатити під час ввозу продукції дитячого харчування, що реалізується через спеціалізовані установи.

Таблиця 1

1.	Найменування товару	Джем
2.	Код товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності	20.07
3.	Країна експортер	Німеччина
4.	Ціна за одиницю	0,63 дол. США
5.	Загальна кількість	60800 банок
6.	Умови постачання	EXW
7.	Курс НБУ на час здійснення платежів	30 грн

Таблиця 2

№ з/п	В и т р а т и	Питома вага витрат до відпускної ціни товару (%)
1.	Витрати на транспортування	15 %
2.	Витрати на страхування	7 %
3.	Витрати на навантаження	3 %
4.	Витрати на розвантаження	4 %
5.	Комісійні експедитора	0,5 %
6.	Експортні платежі	0,15 %
7.	Витрати при зберіганні на складі продавця	2 %

Задача 2. Визначте продажну ціну на імпортовану продукцію за наданими умовами. Назва продукції – кольорові телевізори. Країна – виробник – Південна Корея.

1.	Контрактна вартість товару	5000 дол. США
2.	Курс НБУ на день сплати митних платежів	30 грн/дол.
3.	Сума фрахту	1000 дол.
4.	Страхування вантажу	800 дол.
5.	Ставки мита: а) преференційні б) пільгові в) повні	0 % 10 % 20 %
6.	Питома вага витрат обігу до купівельної ціни	8 %
7.	Умовна рентабельність	30 %
8.	Умова постачання	FOB Пусан

Задача 3. Розрахуйте фактичний рівень захисного митного тарифу, маючи такі дані. При вільній торгівлі кожна гривня вартості одиниці продукції в текстильній галузі розподілялась так: 40 % – додана вартість, 30 % – бавовняна пряжа, 30% – інше волокно. До імпорту текстилю застосовується адвалорне мито в розмірі 25 %, а до імпорту бавовняної пряжі – 16,7 %. Проаналізуйте розподіл нової вартості одиниці продукції, враховуючи митний тариф. Визначте, чому буде дорівнювати норма фактичного рівня захисного тарифу.

Задача 4. Використовуючи дані таблиці, визначте:

- 1) виграш споживачів від відміни імпортного мита;
- 2) втрати національних виробників мотоциклів від відміни імпортного мита;
- 3) втрати держави від скорочення митних надходжень;
- 4) сукупний вплив на добробут в країні.

	Поточний стан при 5 % імпортному миті	Передбачаємо стан без застосування митного тарифу
Світова ціна на мотоцикли	2000 дол. США	2050 дол. США
Адвалорний митний тариф 5 %	100 \$	0
Внутрішня ціна	2100 \$	2050 \$
Обсяг споживання мотоциклів на національному ринку	100 000	105 000
Кількість мотоциклів, що виробляються в країні	40 000	35 000
Кількість мотоциклів, що імпортуються в країну	60 000	70 000

Задача 5. Припустимо, що попит і пропозиція на ринку фарб у Нідерландах має таку динаміку:

Ціна (дол. США)	Обсяг попиту (млн шт.)	Обсяг пропозиції (млн шт.)
5	5	2
10	4	3
15	3	4
20	2	5

Попит і пропозиція на ринку фарб у Німеччині мають таку динаміку:

Ціна (дол. США)	Обсяг попиту (млн шт.)	Обсяг пропозиції (млн шт.)
5	2,5	1
10	2,0	3
15	1,5	5
20	1,0	7

Визначте (за умови вільної торгівлі):

- 1) ціну рівноваги на фарби;
- 2) яка країна буде експортувати фарби в іншу;
- 3) які будуть обсяги експорту;
- 4) проаналізуйте обсяги експорту і імпорту фарб, якщо Нідерланди введуть імпортне мито в розмірі 10 \$ за кожен фарбу;
- 5) який вид мита використовується у такому випадку.

Творче завдання

Завдання 1. Проаналізуйте ситуацію, що склалася в Україні на ринку шкіри великої рогатої худоби. Міністерство економіки пропонує відмінити експортне мито на шкіру великої рогатої худоби, аргументуючи збільшенням обсягів реалізації. Міністерство фінансів стверджує, що державний бюджет потребує збільшення надходжень, Міністерство агропромислової політики вважає, що цей захід негативно вплине на національного виробника.

В умовах, коли Україна не впливає на світові ціни, покажіть за допомогою діаграм кожен із таких ефектів:

- 1) додатковий експорт, від зняття експортного мита;
- 2) втрати державного бюджету від зняття експортного мита;
- 3) виграш національних виробників;
- 4) втрати національних споживачів;
- 5) чистий виграш від відміни експортного мита.

Завдання 2. Побудуйте графік застосування імпоротної квоти, який ілюструє внутрішній попит і пропозицію на радіоприймачі в країні та надайте відповідь на такі питання:

а) яким буде імпорт радіоприймачів у країну за відсутності торгових обмежень;

б) яка ціна на радіоприймачі встановлена на внутрішньому ринку після введення імпоротної квоти;

в) як зміниться національне виробництво і споживання радіоприймачів;

г) визначте дохід від введення квоти;

д) які чисті втрати суспільства від встановлення імпоротної квоти;

е) зробіть порівняльний аналіз використання квоти і тарифу в умовах вільної конкуренції і в умовах монополії.

Завдання 3. Використовуючи рис. 1, що ілюструє внутрішній попит і пропозицію на національному ринку телевізорів, надайте відповіді на такі питання:

а) визначте внутрішню ціну на телевізори і обсяги імпорту за умови вільної торгівлі;

б) визначте внутрішню ціну на магнітофон і обсяги імпорту після введення мита;

в) як зміняться обсяги внутрішнього виробництва телевізорів;

г) визначте на графіку площину фігури, що відображає додаткові витрати споживачів на купівлю телевізорів після введення мита на імпорт;

д) яка частина цих додаткових витрат буде надходити до державного бюджету як доходи від введення імпортного мита, а яка частина буде складати додаткову ренту місцевих виробників;

е) покажіть на графіку чисті втрати суспільства від введення імпортного мита.

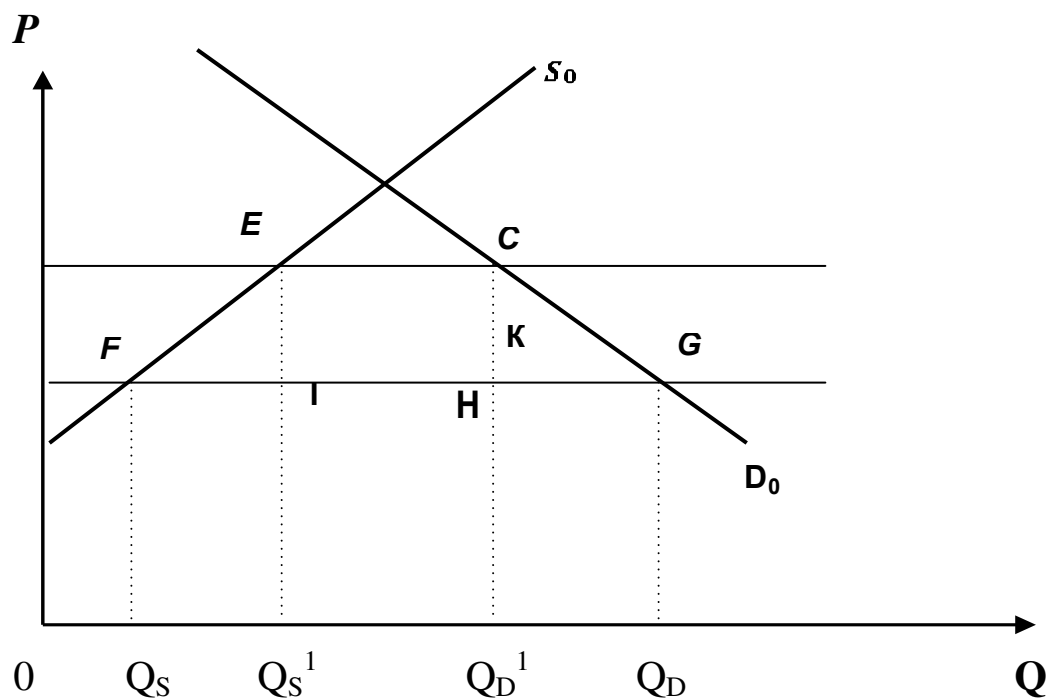

Рис. Наслідки введення імпортного митного тарифу

Завдання 4. Проаналізуйте наслідки введення імпортного мита на цукор у країні, використовуючи дані таблиці:

	Після введення митного тарифу	Без введення митного тарифу
Світова ціна	0,10 дол. США за кілограм	0,10 дол. США за фунт
Імпортне мито	0,02 дол. США за кілограм	0
Внутрішня ціна	0,12 дол. США за кілограм	0,10 дол. США за кг
Споживання в країні	20	22
Виробництво в країні	8	6
Імпорт в країну	12	16

Розрахуйте такі величини:

- 1) Виграш споживачів у країні від відміни зняття імпортного мита;
- 2) Втрати національних виробників від відміни митного тарифу;
- 3) Втрати державного бюджету від скорочення митних платежів;
- 4) Чистий ефект від відміни імпортного мита для добробуту в країні.

Завдання 5. Наприклад, Китай виробляє 1,4 млн велосипедів на рік і 1 млн штук імпортує без запровадження митних тарифів. Ціна на велосипеди – 200 дол. США. Надайте відповідь на такі запитання, якщо врахувати введення адвалорної ставки мита в розмірі 10 %. Який максимальний збиток для національного добробуту Китаю буде заподіяний введенням мита? Який мінімальний збиток для національного добробуту Китаю буде заподіяний введенням мита? Під час розв’язання задачі обов’язково намалюйте графік з метою дослідження положення відповідних кривих.

Нормативно-правові акти

1. Митний кодекс України: від 13 березня 2012 року. № 4495-VI. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Про Митний тариф України: Закон України від 19 вересня 2013 року № 584-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
3. Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну: Закон України від 22 грудня 1998 року № 332-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
4. Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту: Закон України від 22 грудня 1998 року № 331-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
5. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України від 22 грудня 1998 року № 330-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
6. Положення про Державну митну службу України: від 5 березня 2019 р. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв’язку з прийняттям Митного кодексу України: Закон України. *Голос України*. 2012. № 73–74. С. 63.
8. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.91 (зі змінами і доповненнями). *Укр. Митниця*: довідник. К.: Лібра, 1993. 67 с.

Список рекомендованих джерел

1. Актуальні питання теорії та практики митної справи: монографія / за заг. ред. І.Г. Бережнюка. Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. 428 с.
2. Гребельник О. Митна справа: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2017. С. 56–106.
3. Митна політика та митна безпека України: монографія / за заг. ред. д.е.н. проф. П. В. Пашка, д.е.н. доц. І.Г. Бережнюка. Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. 338 с. (Серія «Митна справа в Україні»).
4. Осадча Н.В. Формування глобальних інститутів регулювання митної справи: монографія. Д.: Нова ідеологія, 2013. 316 с.
5. Митна енциклопедія: у 3-х т. / Бережнюк І.Г., Гребельник О.П., Пашко П.В. та ін. ; Державний науково-дослідний інститут митної справи. Хмельницький, 2014. 592 с.
6. Митна справа: підручник / П.В. Пашко, В.В. Ченцов, Н.В. Мережко та ін. Київ: Університет ДФСУ, 2017. 442 с.
7. Митна справа: підручник / за ред. М.І. Крупки. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2017. 572 с.
8. Митна справа: підруч. / А.І. Крисоватий, С.Д. Герчаківський, О.Б. Демянюк [та ін.] ; за ред. А.І. Крисоватого. Тернопіль: ВПЦ «Екон. думка ТНЕУ», 2014. 540 с.
9. Мартинюк В.П. Фінансові аспекти розбудови митної системи в інтересах економічної безпеки України: монографія. К.: Кондор, 2011. 326 с.
10. Управління митними ризиками: теорія та практика: монографія / за заг. ред. І.В. Несторишена та В.А. Туржанського. Ірпінь-Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2018. 302 с.
11. Митна вартість транспортних засобів: теоретико-методологічні засади контролю в Україні та міжнародна практика: монографія / за заг. ред. Л.Р. Прус, Т.В. Рудої. Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2018. 386 с.

ТЕМА 5

РОЛЬ НЕТАРИФНИХ МЕТОДІВ У СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

План

- 5.1. Поняття нетарифного регулювання ЗЕД та його особливості.
- 5.2. Класифікація методів нетарифного регулювання.
- 5.3. Поняття процесів квотування та ліцензування.
- 5.4. Види квот та ліцензій.

Ключові поняття та визначення

Антидемпінгове мито – засіб тарифного регулювання імпорту, завданням якого є захист національних виробників; додаткове мито, яким обкладають товари, що експортуються за демпінговими цінами.

Демпінг – продаж товарів за цінами, нижчими від контрактних на міжнародних товарних ринках, за умови, що низький рівень ціни не зумовлюється відповідним рівнем витрат на виробництво цього товару.

Державні закупівлі – публічна закупівля (далі – закупівля) – придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленому Законом України «Про публічні закупівлі».

Експортне кредитування – це фінансовий метод зовнішньоторговельної політики, який передбачає фінансове стимулювання державного розвитку експорту національними виробниками.

Ембарго – торговельно-економічні обмеження. Накладення державою заборони на ввіз з інших держав чи вивіз із держави золота, іноземної валюти, окремих товарів, зброї та ін.

Квота – це кількісний нетарифний захід обмеження експорту чи імпорту товару певною кількістю або сумою на певний проміжок часу.

Кількісні обмеження – це адміністративна форма нетарифного державного регулювання торговельного обороту, що визначає кількість та номенклатуру товарів, дозволених для експорту або імпорту.

Ліцензія – це документ, що дозволяє експорт чи імпорт певних товарів або певних партій товарів у визначені ліцензією терміни.

Нетарифне регулювання – це комплекс заходів обмежувально-заборонного порядку, що перешкоджають проникненню іноземних товарів на внутрішній ринок країни.

Технічні бар'єри в торгівлі (ТБТ) – категорія нетарифних бар'єрів у торгівлі, різні заходи, які країни використовують для регулювання ринків, захисту споживачів або збереження своїх природних ресурсів (та досягнення інших цілей).

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Що означає поняття нетарифне регулювання ЗЕД?
2. Які існують засоби нетарифного регулювання ЗЕД?
3. У яких випадках доцільно використовувати нетарифне регулювання?
4. Переваги нетарифного регулювання?
5. Визначте, які нетарифні обмеження відносять до економічної групи і чому.
6. У яких випадках доцільно застосовувати ліцензування експорту товарів?
7. Що таке ліцензія?
8. Хто є суб'єктами ліцензування?
9. Що є об'єктом ліцензування?
10. Які існують види ліцензій?
11. Який спосіб розподілу ліцензій передбачає розподіл пропорційно обсягам поставок?
12. Основні інструменти нетарифного регулювання?
13. Які існують принципи реалізації нетарифного регулювання?
14. Функції реалізації нетарифного регулювання.
15. Що таке квота?
16. Хто є суб'єктом квотування?
17. Що є об'єктом квотування?

18. Які існують види квот?
19. У яких випадках можуть бути застосовані антидемпінгові заходи?
20. Основна мета сертифікації імпортової продукції в Україні?

Тести

1. Нетарифне регулювання – це:

- 1) форма регулювання або нагляду, яка підпорядковує фінансові установи певним вимогам, обмеженням та керівним принципам, спрямованим на збереження цілісності фінансової системи;
- 2) це комплекс заходів обмежувально-заборонного порядку, що перешкоджають проникненню іноземних товарів на внутрішній ринок країни;
- 3) цілеспрямована діяльність суб'єктів управління – державних органів влади щодо досягнення встановлених пріоритетів державної політики в економіці і соціальній сфері за допомогою фінансових інструментів і механізмів;
- 4) це сукупність інструментів, за допомогою яких держава встановлює вимоги до підприємств і громадян.

2. Нетарифне регулювання застосовується державами з такими основними цілями (обрати одну неправильну відповідь):

- 1) різкого погіршення платіжного балансу країни;
- 2) малого зовнішнього боргу країни;
- 3) значного порушення рівноваги з певних груп товарів на національному ринку;
- 4) дотримання міжнародної безпеки.

3. До переваг нетарифних засобів не можна віднести:

- 1) високу ефективність та оперативність застосування;
- 2) відсутність необхідності узгоджувати застосування більшості нетарифних засобів з іншими державами;
- 3) просту процедуру їх застосування (більша частина нетарифних обмежень встановлюється нормативними актами органів виконавчої влади);
- 4) необхідність збільшення надходжень у державний бюджет країни.

4. Технічні бар'єри – це :

- 1) заборона ввозу в будь-яку країну;
- 2) заборона вивозу з будь-якої країни;
- 3) пільги фінансового характеру вітчизняним виробникам;
- 4) дискримінація імпортованих товарів.

5. Комплекс заходів обмежувально-заборонного порядку, що перешкоджають проникненню іноземних товарів на внутрішній ринок країни, – це:

- 1) регулювання товарообігу держави;
- 2) нетарифне регулювання;
- 3) тарифне регулювання;
- 4) зовнішньоекономічне регулювання.

6. Захист національної економіки та дотримання міжнародної безпеки – це одна з:

- 1) функцій нетарифного регулювання;
- 2) завдань нетарифного регулювання;
- 3) мети нетарифного регулювання;
- 4) цілей нетарифного регулювання;

7. До економічних нетарифних обмежень належать:

- 1) технічні бар'єри;
- 2) надання пільг;
- 3) міжнародні конвенції;
- 4) політика в рамках державних закупівель.

8. До адміністративних нетарифних обмежень належать:

- 1) надання пільг;
- 2) міжнародні конвенції;
- 3) технічні бар'єри;
- 4) валютно-кредитні інструменти.

9. До правових нетарифних обмежень належать:

- 1) технічні бар'єри;
- 2) надання пільг;
- 3) міжнародні конвенції;
- 4) політика в рамках державних закупівель.

10. Методи нетарифного регулювання:

- 1) прямі заходи нетарифного регулювання; непрямі заходи нетарифного регулювання;
- 2) непрямі заходи нетарифного регулювання; змішані заходи нетарифного регулювання;
- 3) прямі заходи нетарифного регулювання; змішані заходи нетарифного регулювання.

11. Кількісні обмеження можуть застосовуватися:

- 1) за рішенням уряду двох країн або на основі угод, які координують торгівлю певними групами товарів;
- 2) за рішенням уряду однієї країни або на основі міжнародних угод, які координують торгівлю певними групами товарів;
- 3) за рішенням уряду однієї країни;
- 4) за рішенням уряду однієї країни або кількох країн.

12. Державне регулювання міжнародної торгівлі може бути:

- 1) тарифне, нетарифне;
- 2) селективне, галузеве, колективне, приховане;
- 3) місцеве та іноземне;
- 4) одностороннє, двостороннє, багатостороннє.

13. До кількісних методів торговельної політики належать:

- 1) субсидії, експортне кредитування, демпінг;
- 2) субсидії, ліцензування, правові режими;
- 3) квотування, ліцензування, «добровільні» обмеження експорту;
- 4) технічні бар'єри.

14. Квоти (контингенти) глобальні – це:

1) квоти, що встановлюються на товари з визначенням групи країн, куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується;

2) граничний обсяг певної категорії товарів, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію України) протягом встановленого строку та який визначається у натуральних чи вартісних одиницях;

3) квоти, що встановлюються на товари без зазначення конкретних країн (груп країн), куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується;

4) квоти, що встановлюються на товари з визначенням конкретної країни, куди товар (товари) може експортуватись або з якої він (вони) може імпортуватись.

15. Квоти (контингенти) групові – це:

1) квоти, що встановлюються на товари без зазначення конкретних країн (груп країн), куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується;

2) граничний обсяг певної категорії товарів, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію України) протягом встановленого строку та який визначається у натуральних чи вартісних одиницях;

3) квоти, що встановлюються на товари з визначенням конкретної країни, куди товар (товари) може експортуватись або з якої він (вони) може імпортуватись;

4) квоти, що встановлюються на товари з визначенням групи країн, куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується, – створення рівних можливостей для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності розвивати всі види підприємницької діяльності незалежно від форм власності та всі напрями використання доходів і здійснення інвестицій; заохочення конкуренції та ліквідація монополізму у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

16. Квота експортна (імпортна) – це:

1) граничний обсяг певної категорії товарів, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію України) протягом встановленого строку та який визначається у натуральних чи вартісних одиницях;

2) квоти, що встановлюються на товари з визначенням групи країн, куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується;

3) квоти, що встановлюються на товари з визначенням конкретної країни, куди товар (товари) може експортуватись або з якої він (вони) може імпортуватись;

4) квоти, що встановлюються на товари без зазначення конкретних країн (груп країн), куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується.

17. Квоти (контингенти) індивідуальні – це:

1) квоти, що встановлюються на товари з визначенням конкретної країни, куди товар (товари) може експортуватись або з якої він (вони) може імпортуватись;

2) квоти, що встановлюються на товари з визначенням групи країн, куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується;

3) граничний обсяг імпорту в Україну певного товару (товарів), що є об'єктом спеціального розслідування та/або спеціальних заходів, який дозволено імпортувати в Україну протягом установленого строку, який визначається в натуральних та/або вартісних одиницях виміру;

4) квоти, що встановлюються на товари без зазначення конкретних країн (груп країн), куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується.

18. Квоти спеціальні – це:

1) квоти, що встановлюються на товари з визначенням групи країн, куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується;

2) граничний обсяг імпорту в Україну певного товару (товарів), що є об'єктом спеціального розслідування та/або спеціальних заходів, який дозволено імпортувати в Україну протягом установленого строку та який визначається в натуральних та/або вартісних одиницях виміру;

3) граничний обсяг певної категорії товарів, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію України) протягом встановленого строку та який визначається у натуральних чи вартісних одиницях;

4) квоти, що встановлюються на товари без зазначення конкретних країн (груп країн), куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується.

19. Ліцензія спеціальна – це:

1) дозвіл на експорт (імпорт) товару протягом певного періоду (але не менше одного місяця) з визначенням його загального обсягу;

2) належним способом оформлене право на імпорт в Україну упродовж встановленого строку певного товару (товарів), який є об'єктом спеціального розслідування та/або спеціальних заходів;

3) відкритий дозвіл на експортні (імпортні) операції з певного товару (товарах) та/або з певною країною (групою країн) протягом періоду дії режиму ліцензування цього товару (товарів);

4) належним способом оформлене право на експорт (імпорт) упродовж встановленого строку певних товарів або валютних коштів з метою інвестицій та кредитування.

20. Ліцензія відкрита (індивідуальна) – це:

1) відкритий дозвіл на експортні (імпортні) операції з певного товару (товарів) та/або з певною країною (групою країн) упродовж періоду дії режиму ліцензування з цього товару (товарів);

2) належним способом оформлене право на імпорт в Україну протягом установленого строку певного товару (товарів), який є об'єктом спеціального розслідування та/або спеціальних заходів;

3) дозвіл на експорт (імпорт) товару упродовж певного періоду (але не менше одного місяця) з визначенням його загального обсягу;

4) належним способом оформлене право на експорт (імпорт) протягом встановленого строку певних товарів або валютних коштів з метою інвестицій та кредитування.

21. Ліцензія генеральна – це:

1) дозвіл на експорт (імпорт) товару протягом певного періоду (але не менше одного місяця) з визначенням його загального обсягу;

2) відкритий дозвіл на експортні (імпортні) операції з певного товару (товарах) та/або з певною країною (групою країн) упродовж періоду дії режиму ліцензування цього товару (товарів);

3) належним способом оформлене право на експорт (імпорт) протягом встановленого строку певних товарів або валютних коштів з метою інвестицій та кредитування;

4) разовий дозвіл, що є іменним і видається для здійснення кожної окремої операції конкретним суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності на період не менший, ніж той, що необхідний для здійснення експортної (імпортної) операції.

22. Ліцензія експортна (імпортна) – це:

1) дозвіл на експорт (імпорт) товару упродовж певного періоду (але не менше одного місяця) з визначенням його загального обсягу;

2) належним способом оформлене право на експорт (імпорт) протягом встановленого строку певних товарів або валютних коштів з метою інвестицій та кредитування;

3) відкритий дозвіл на експортні (імпортні) операції з певного товару (товарах) та/або з певною країною (групою країн) упродовж періоду дії режиму ліцензування цього товару (товарів);

4) разовий дозвіл, що є іменним і видається для здійснення кожної окремої операції конкретним суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності на період не менший, ніж той, що необхідний для здійснення експортної (імпортної) операції.

23. Ліцензія разова (індивідуальна) – це:

- 1) відкритий дозвіл на експортні (імпортні) операції з певного товару (товарах) та/або з певною країною (групою країн) упродовж періоду дії режиму ліцензування цього товару (товарів);
- 2) разовий дозвіл, що є іменним і видається для здійснення кожної окремої операції конкретним суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності на період не менший, ніж той, що необхідний для здійснення експортної (імпортної) операції;
- 3) дозвіл на експорт (імпорт) товару упродовж певного періоду (але не менше одного місяця) з визначенням його загального обсягу;
- 4) належним способом оформлене право на експорт (імпорт) упродовж встановленого строку певних товарів або валютних коштів з метою інвестицій та кредитування.

24. Ліцензування експорту товарів запроваджується у разі:

- 1) різкого погіршення стану зовнішніх платежів;
- 2) значного порушення рівноваги щодо певних товарів на внутрішньому ринку;
- 3) різкого скорочення або мінімального розміру золотовалютних резервів;
- 4) різкого погіршення стану платіжного балансу.

25. Імпортні квоти вводяться з метою:

- 1) виконання міжнародних угод, що встановлюють частку кожної країни в загальному експорті певного товару;
- 2) досягнення збалансованості торговельного балансу;
- 3) попередження вивозу товарів, дефіцитних на внутрішньому ринку;
- 4) всі відповіді правильні.

26. Вартісна частка експорту чи імпорту, що покриваються імпортними обмеженнями, – це:

- 1) індекс, що вказує на купівельну спроможність товару, який ввозиться на територію держави;
- 2) індекс частоти;
- 3) індекс покриття торгівлі;
- 4) індекс впливу на ціни.

27. Відомо три основних способи розподілу ліцензій:

- 1) на основі аукціону, на основі явних переваг, на основі затратного методу;
- 2) глобальні, групові, індивідуальні;
- 3) немає правильної відповіді;
- 4) відкриті, закриті, приватні.

28. За визначенням основних методів дієві заходи нетарифного регулювання можна розподілити:

- 1) прямі та непрямі;
- 2) прямі та зворотні;
- 3) зворотні та непрямі;
- 4) прямі, непрямі та зворотні.

29. Кількісні обмеження можуть застосовуватися:

- 1) за рішенням уряду двох країн або угод, які координують торгівлю певними групами товарів;
- 2) за рішенням уряду однієї країни або на основі міжнародних угод, які координують торгівлю певними групами товарів;
- 3) за рішенням уряду однієї країни;
- 4) за рішенням уряду однієї країни або кількох країн.

30. Особливості заходів нетарифного регулювання:

- 1) обумовлені національними політиками;
- 2) менше піддаються наддержавному регулюванню;
- 3) переважно є двосторонніми і мають нижчий ступінь транспарентності;
- 4) усі відповіді правильні.

Практичне завдання (ситуаційні завдання)

Задача 1. 23.01.2018 між компанією «PWR» (Польща) та ТОВ «Черкаська продовольча компанія» (Україна) укладено договір про наміри, відповідно до умов якого сторони висловили намір поставити партіями на митну територію України давальницьку сировину, яка належить компанії «PWR» у загальній кількості до 27 000 000 кг з метою її подальшої переробки Товариством, одержання готової продукції та подальшого її вивезення за межі митної території або реалізації на території України.

У період з 15.09.2018 по 30.03.2019 на підставі вказаного договору між Компанією «PWR» (замовник) та ТОВ «Черкаська продовольча компанія» (виконавець) було укладено договори на переробку давальницької сировини, за умовами яких, з урахуванням додаткових угод № 1, замовник поставляє, а виконавець приймає за погодженим графіком на давальницьких умовах м'ясну сировину (у подальшому – давальницька сировина) та переробляє її в «м'ясо сушене свинини» (готовий продукт). Право власності на давальницьку сировину та готовий продукт належить замовнику та до виконавця не переходить.

На виконання вказаних договорів Компанією було поставлено, а Товариством прийнято та перероблено давальницьку сировину (загальною вартістю 13 401 985,46 доларів США) у «м'ясо сушене свинини», що підтверджується вантажно-митними деклараціями та актами приймання-передачі готової продукції.

Перерахуйте та охарактеризуйте заходи нетарифного регулювання, які будуть застосовані в цій ситуації.

Задача 2. ТОВ «Агрофірма Геркулес» здійснює імпорт в Україну товару, поданого до митного оформлення за митною декларацією № UA100320/2019/294193 від 18.03.2019: рідке органомінеральне добриво із вмістом трьох поживних елементів азоту, фосфору та посадкового матеріалу та кореневого підживлення сільськогосподарських культур у пластикових каністрах: HUMIVIT MAX 201 (у каніст. по 20 л) – 630 кан. Вага нетто 13 923 кг. Серія № 77903051. Торговельна марка: HUMIVIT, виробник: ORGANITLtd., країна виробництва HU, код УКТЗЕД – 3105209000.

Перерахуйте та охарактеризуйте заходи нетарифного регулювання, які будуть застосовані під час імпорту зазначеного товару.

Задача 3. Підприємство «Технопром» подало до Чернігівської митниці митну декларацію від 25.08.2018 за ВМД № 102130000/2018/025664 для митного оформлення в митному режимі «імпорт» такі товари:

1) замазки. Силіконовий герметик для ущільнення, не в аерозольній упаковці, створений на основі силіконового каучуку зі спеціальними добавками, що підсилюють міцність і адгезію, не в аерозольній упаковці: AUTOGASKETMAKER/герметик автомобільний – 36 000 шт., код товару за УКТ ЗЕД – 3214101090, торговельна марка Shanghai Huitian New Chemical Material Co., виробник Shanghai Huitian New Chemical Material Co., LTD, країна виробництва – CN (Китай);

2) епоксидний клей без вмісту етилового спирту, розчинників та прекурсорів з добавкою сталевого порошку, не в аерозольній упаковці у тубах по 57 гр, призначений для склеювання метала, скла, кераміки, дерева та ін. поверхонь: COLDWELD/холодне зварювання – 48 000 шт., код товару за УКТ ЗЕД – 3506100098, торговельна марка Shanghai Huitian New Chemical Material Co., виробник Shanghai Huitian New Chemical Material Co., LTD, країна виробництва – CN (Китай).

Перерахуйте та охарактеризуйте заходи нетарифного регулювання, які будуть застосовані при імпорті зазначеного товару.

Задача 4. Згідно з експортним контрактом із нерезидентом сільгосппідприємство повинно поставити 100 т зерна пшениці власного виробництва за ціною 150 дол. США/т (відповідає звичайній ціні) на суму 15 000 дол. США. Для відправлення на експорт у залізничні вагони було завантажено 100 т зерна. Після доставки зерна в порт його перевантаження в порту із залізничних вагонів на судно та відбору проб для фітосанітарного контролю було виявлено нестачу 2 т зерна (не з вини перевізника) первісною вартістю 3 000 грн/т на суму 6 000 грн. У підсумку було задекларовано та відправлено нерезиденту 98 т зерна. Відповідно до

контракту нерезидент сплатив авансом за 100 т зерна 15 000 дол. США, претензію про недопостачання сільгосппідприємству не пред'являє, повернення грошей за недопоставлене зерно не вимагає.

Які вимоги нетарифного регулювання ЗЕД має виконати сільгосппідприємство під час поміщення товару в митний режим експорту?

Задача 5. Засновники-нерезиденти створили ІТ-компанію на території України та хочуть надати компанії у користування доволі дорогі, але не нові гаджети, а саме: ноутбуки, телефони, навушники тощо (для облаштування робочого місця працівника).

Чи підпадають такі товари під режим тимчасового ввезення (засновники не хочуть вносити їх до статутного капіталу)? Які заходи нетарифного регулювання мають бути застосовані?

Задача 6. Побудувати і заповнити таблицю, в якій потрібно зазначити порядковий номер; роки; товари, щодо яких застосовуються квоти на експорт; товари, щодо яких застосовуються квоти на імпорт; товари, імпорт яких підлягає ліцензуванню; товари, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню.

***Примітка.** Загалом перелік товарів, на експорт яких встановлено квоти, залишається досить сталим. Незмінно в перелік експортних квот включають срібло й золото та їхні відходи. Крім того, в 2012–2013 рр. Україна ввела квоти на природний газ та нафту, а в 2014–2016 рр. – тільки природний газ українського походження з метою захисту національних інтересів. Ліцензування ж в Україні використовується до значно ширшого спектра товарів.*

Задача 7. Побудувати і заповнити таблицю, в якій потрібно зазначити плюси, мінуси, можливості та загрози механізму регулювання зовнішньої торгівлі за допомогою кількісних методів в Україні.

***Примітка.** Загальний перелік можливостей та перешкод у використанні кількісних інструментів регулювання зовнішньоторговельної діяльності можна узагальнити за допомогою SWOT-аналізу.*

Задача 8. Підприємство «Глорія» подало до Львівської митниці Державної митної служби України митну декларацію від 23.05.2019 за МД № 102130000/2018/025664 для митного оформлення в митному режимі «транзит» такі товари:

1) епоксидний клей без вмісту етилового спирту, розчинників та прекурсорів з домішками сталевого порошку, не в аерозольній упаковці, у тубах по 57 г, призначений для склеювання метала, скла, кераміки, дерева та ін. поверхонь: COLDWELD/холодне зварювання – 32000 шт., код товару за УКТ ЗЕД – 3506100098, торговельна «LekIntals»;

2) силіконовий герметик для ущільнення, не в аерозольній упаковці, створений на основі силіконового каучуку зі спеціальними домішками, що підсилюють міцність і адгезію: AUTOGASKETMAKER/герметик автомобільний – 17000 шт., код товару за УКТ ЗЕД – 3214101090, Торговельна марка «LekIntals».

Перерахуйте та охарактеризуйте заходи нетарифного регулювання, які будуть застосовані у разі транзиту зазначеного товару.

Задача 9. Згідно з експортним контрактом із нерезидентом сільгосппідприємство повинно поставити 160 т зерна пшениці власного виробництва за ціною 250 дол. США/т (відповідає звичайній ціні) на суму 15 000 дол. США. Для відправлення на експорт у залізничні вагони було завантажено 160 т зерна. Після доставки зерна в порт, його перевантаження в порту із залізничних вагонів на судно та відбору проб для фітосанітарного контролю була виявлена нестача 3 т зерна (не з вини перевізника) первісною вартістю 5 000 грн/т на суму 7 000 грн. У підсумку було задекларовано та відправлено нерезиденту 98 т зерна. Відповідно до контракту нерезидент сплатив авансом за 160 т зерна 18 000 дол. США, претензію про недопоставання сільгосппідприємству не висуває, повернення грошей за недопоставлене зерно не вимагає.

Які вимоги нетарифного регулювання ЗЕД має виконати сільгосппідприємство у разі поміщенні товару в митний режим експорту?

Задача 10. Засновники-нерезиденти створили компанію на території України та хочуть надати компанії у користування доволі дорого, але не нову техніку, а саме: телевізори, холодильники, пральні машини тощо.

Чи підпадають такі товари під режим тимчасового ввезення (засновники не хочуть вносити їх до статутного капіталу)? Які заходи нетарифного регулювання мають бути застосовані?

Творчі завдання (підготовка есе, рефератів)

1. Зобов'язання членів СОТ щодо використання заходів нетарифного регулювання.
2. Українська митниця на шляху до європейських стандартів.
3. Дослідити вплив провадження нетарифного регулювання на вітчизняного товаровиробника.
4. Поняття, сутність і особливості прогнозування під час реалізації нетарифного регулювання.
5. Обмеження пунктів пропуску на кордоні як один із різновидів бюрократичних засобів обмеження.
6. Експертно-аналітичні технології та інструментальні засоби контролю механізмів нетарифного регулювання
7. Відображення нетарифного регулювання у Митному, Адміністративному та Податковому кодексах України.
8. З'ясування сутності та відмінностей митного, митно-тарифного та тарифного регулювання у наукових школах.
9. Митна та нетарифна політика, особливості логіко-семантичного відображення та протиставлення.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/92-15>.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://sta-sumy.gov.ua/nk/>
4. Про Митний тариф України: Закон України від 19.09.2013 № 584-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/584-18>.
5. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.91 (зі змінами і доповненнями). *Укр. Митниця*: довідник. К.: Лібра, 1993. 67 с.
6. Положення про Державну фіскальну службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 № 236. URL: <http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/cardnpd>
7. Про утворення Державної фіскальної служби: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 № 160. URL: <http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/cardnpd>.

Список рекомендованих джерел

1. Актуальні питання теорії та практики митної справи: монографія / за заг. ред. І.Г. Бережнюка. Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. 428 с.
2. Бажин И.И. Исследование систем управления: компакт-учеб. Х.: Консум, 2004. 336 с.
3. Бережнюк І.Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти: монографія. Дніпропетровськ: АМСУ, 2009. 543 с.
4. Гребельник О.П. Митна справа: підручник. К.: Центр учб. літ., 2017. 472 с.
5. Митна безпека: підручник / Т. В. Калінеску, О. О. Недобіга, В.С. Альошкін ; Східноукр. нац. Ун-т ім. Володимира Даля. Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2014. 335 с.

6. Митна політика та митна безпека України: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. П. В. Пашка, д.е.н. доц. І. Г. Бережнюка. Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2013. 338 с. (Митна справа в Україні).

7. Осадча Н.В. Формування глобальних інститутів регулювання митної справи: монографія. Д.: Нова ідеологія, 2013. 316 с.

8. Офіційний сайт Всесвітньої митної організації. URL: <http://www.wcoomd.org/>

9. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

10. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>

11. Офіційний сайт журналу «Вісник». URL: <http://www.visnuk.com.ua/>

12. Офіційний сайт митної служби Китаю. URL: <http://www.customs.gov.cn/>

13. Офіційний сайт митної служби Німеччини. URL: <http://www.zoll-d.de>

14. Офіційний сайт митної служби США. URL: <http://www.cbp.gov/>

15. Офіційний сайт митної служби Франції. URL: <http://www.douane.gouv.fr/>

16. Офіційний сайт Угорської митної та фінансової охорони. URL: www.vam.gov.hu

17. Сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>

18. Серeda В.І., Козарь М.В. Особливості використання кількісних інструментів регулювання міжнародної торгівлі в сучасних умовах. *Економіка і суспільство*. 2017. №13.

19. Щербатюк Н.В. Класифікація заходів нетарифного регулювання. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 17–26.

20. Юшина С.І. Визначення зовнішньоторговельної діяльності в українському законодавстві. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 4. С. 197–200.

ТЕМА 6

ІНТЕГРУВАННЯ МИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОЇ СИСТЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ

План

- 6.1. Митно-тарифні аспекти економічної інтеграції.
- 6.2. Митно-тарифна складова преференційно-торговельних угод між країнами.
- 6.3. Специфіка функціонування механізму нарахування імпортного мита у зонах вільної торгівлі.
- 6.4. Реалізація економічних інтересів країни за умови участі у Митному союзі.
- 6.5. Особливості застосування системи митного регулювання за умови дії спільного ринку.

Ключові поняття та визначення

Генеральна угода з тарифів і торгівлі, ГАТТ – зобов'язуючий договір між урядами країн-учасниць (спочатку їх було 23, а наприкінці 1994 р. понад 100, на які припадає понад 90 % світового товарообігу). З січня 1948 р. Секретаріат ГАТТ отримав постійну штаб-квартиру в м. Женеві, періодично організовував сесії на рівні міністрів і видавав статистичні й аналітичні матеріали зі світової торгівлі. Тому ГАТТ фактично вважається міжнародною організацією.

Доходи митні – стаття доходів держави, яка формується за рахунок митного оподаткування і прибутків від реалізації конфіскованих митницею товарів.

Заборонний тариф – високі ставки ввізного мита (20 % і вище до ціни товарів), що встановлюються з метою захищення внутрішнього ринку.

Зниження митних тарифів за кожною тарифною позицією – метод, який застосовувався у процесі раунду Діллона. Він набагато більш трудомісткий, ніж лінійне зниження тарифів або

знижений, що базується на визначеній формулі. Проте він може бути єдиним можливим методом для досягнення результатів, якщо, наприклад, предметом переговорів є чутливі товари.

Економічний ефект зовнішньої торгівлі – вартісна оцінка різниці між сукупними витратами, які мають місце під час виробництва власними силами продукції, отримуваної за імпортом, і сукупними витратами, а також виробництва експортованої продукції. При визначенні ефективності зовнішньої торгівлі суттєвим чинником виступають курси національних валют і відмінності їх купівельної спроможності у регіонах світового ринку.

Імпортне мито – податок, який нараховується під час ввезення товарів на митну територію іншої країни.

Митна війна – використання митних тарифів у жорсткій конкурентній боротьбі. Здійснюється державами шляхом підняття ставок мита на імпорتنі товари або загрози їх підняття з метою зниження мита на свої експортні товари.

Митні тарифи – система ставок, яка визначає конкретний розмір мита на окремі товари (групи товарів).

Митний союз – угода між країнами про створення єдиної митної території. Митний союз передбачає скасування мита між країнами, що уклали Митний союз, і наявність єдиної системи митних тарифів щодо третіх країн.

Світова організація торгівлі – організація, створена при ООН у грудні 1993 року для сприяння виконанню міжнародних торговельних угод. Основним завданням є забезпечення дотримання угод, укладених у рамках ГАТТ. Організація володіє контрольними функціями і відповідними повноваженнями. СОТ (World Trade Organization) – є правонаступником Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ).

Тарифне зв'язування – юридичне зобов'язання будь-якої країни-члена СОТ не підвищувати ставки тарифів на конкретні товари понад визначені граничні рівні, узгоджені у процесі переговорів і включені у Розклад зобов'язань країни-члена СОТ. Часом ці граничні рівні тарифів вищі, ніж ставки чинних тарифів. Зв'язування тарифу також називають тарифною поступкою.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Яку роль відіграє міжнародне законодавство у сфері митного регулювання міжнародних економічних відносин?
2. До яких з міжнародних конвенцій, які регулюють митні відносини, приєдналась Україна?
3. Проведіть аналіз статичних та динамічних ефектів у результаті створення Митного союзу.
4. Що таке ефекти згортання та розширення міжнародної торгівлі?
5. Що таке Загальна система преференцій?
6. Яку роль у захисті національного ринку США відіграє Антидемпінговий кодекс?
7. Охарактеризуйте механізм митного регулювання, що діє у Митному союзі європейських країн?

Тести

1. На якому рівні інтегрування з країнами ЄС перебуває Україна:

- 1) зона вільної торгівлі;
- 2) Митний союз;
- 3) преференційна торговельна угода.

2. З якого року почала діяти Рада митного співробітництва:

- 1) 1948;
- 2) 1953;
- 3) 1950.

3. Преференційна торговельна угода підписується на:

- 1) багатосторонній основі між групами країн;
- 2) багатосторонній основі між інтеграційними угрупованнями;
- 3) двосторонній основі між окремими державами.

4. Коли Україна стала повноправним членом Ради митного співробітництва:

- 1) 1991;
- 2) 1992;
- 3) 1995.

5. Яку назву має інтеграційне об'єднання, у рамках якого відміняються митні тарифи відносно країн-учасниць, але діють щодо «третіх країн»:

- 1) Митний союз;
- 2) вільна економічна зона;
- 3) зона вільної торгівлі.

6. Яка з перелічених міжнародних конвенцій є базовою в системі митного регулювання:

- 1) Митна конвенція про міжнародні перевезення вантажів з використанням книжки МДП 1975 р.;
- 2) Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства;
- 3) Конвенція ООН з боротьби із незаконним обігом наркотичних засобів та психотропних речовин 1988 р.;
- 4) Міжнародна конвенція про Гармонізовану систему опису та кодування товарів.

7. Назвіть інтеграційне об'єднання, яке передбачає створення наддержавних органів управління:

- 1) спільний ринок;
- 2) зона вільної торгівлі;
- 3) Митний союз.

8. З якого року почала діяти Всесвітня митна організація:

- 1) 1994 року;
- 2) 1953 року;
- 3) 1995 року;
- 4) 1998 року.

9. Відповідно до угоди «Про вільну торгівлю» застосовуються:

- 1) преференційні митні ставки;
- 2) пільгові митні ставки;
- 3) не застосовується мито взагалі.

10. Коли Україна стала повноправним членом СОТ:

- 1) 1996;
- 2) 2008;
- 3) 2010;
- 4) 2004.

11. Ефекти розширення і згортання торгівлі – це:

- 1) статичні ефекти;
- 2) динамічні ефекти;
- 3) ефекти доходу.

12. Переорієнтація споживачів з менш ефективного внутрішнього джерела поставки товарів на більш ефективне зовнішнє джерело – це:

- 1) ефект згортання торгівлі;
- 2) ефект споживання;
- 3) ефект розширення торгівлі.

13. Ефект споживання показує:

- 1) як споживання ресурсів всередині країни залежить від поділу праці в рамках Митного союзу;
- 2) як рівень споживання залежить від розміру мита;
- 3) як збільшується споживання товару в результаті приєднання країни до Митного союзу.

14. Переорієнтація місцевих споживачів із закупівлі товарів з більш ефективного позаінтеграційного джерела постачання на менш ефективне внутрішньоінтеграційне – це:

- 1) ефект розширення торгівлі;
- 2) ефект згортання торгівлі;
- 3) ефект перерозподілу.

15. Якщо дві країни укладають угоду, за якою експортно-імпортні операції резидентів цих країн не оподатковуються митом, то така форма інтеграції називається:

- 1) спільний ринок;
- 2) Митний союз;
- 3) преференційна торговельна угода;
- 4) зона вільної торгівлі.

16. Автором теорії Митного союзу є:

- 1) Вайнер;
- 2) Вернон;
- 3) Самуельсон;
- 4) Вальрас.

17. Внаслідок утворення Митного союзу ефект доходу:

- 1) збільшиться;
- 2) дорівнює нулю;
- 3) зменшиться;
- 4) не зміниться.

18. Ефективність створення Митного союзу між країнами залежить від співвідношення абсолютних розмірів:

- 1) ефекту доходу й ефекту згортання торгівлі;
- 2) ефекту розширення торгівлі й ефекту захисту;
- 3) ефекту розширення торгівлі та ефекту згортання торгівлі.

19. Середньозважена ставка ввізного мита – це:

- 1) відношення ставки на певний вид товару, помноженої на обсяг його імпорту, до загального обсягу імпорту всіх товарів;
- 2) відношення ставки на певний вид товару, помноженої на обсяг його експорту, до загального обсягу імпорту всіх товарів;
- 3) відношення ставки на певний вид товару, помноженої на обсяг його імпорту, до загального обсягу експорту всіх товарів.

20. Відповідно до систематизації СОТ конвенційне мито називають:

- 1) зв'язаним митом;
- 2) договірним митом;
- 3) преференційним митом;
- 4) спільним митом.

21. У якому випадку після створення Митного союзу добробут країни, що інтегрується, зростає:

- 1) якщо ефект згортання торгівлі менше суми ефектів захисту та споживання;
- 2) якщо ефект згортання торгівлі перевищує суму ефектів захисту та споживання;
- 3) якщо ефект згортання торгівлі дорівнює сумі ефектів захисту та споживання.

22. Процес взаємодії груп країн, що призводить до відміни національних митних тарифів у межах групи та встановлення загального митного тарифу щодо третіх країн, є:

- 1) зона вільної торгівлі;
- 2) спільний ринок;
- 3) Економічний союз;
- 4) Митний союз.

23. Яке з інтеграційних об'єднань за рівнем інтеграції слід віднести до Митного союзу:

- 1) Європейська асоціація вільної торгівлі;
- 2) Бангкокська угода;
- 3) асоціація ЄС з Туреччиною;
- 4) міжкраїнова ініціатива.

24. Процес взаємодії групи країн, що передбачає вільний рух товарів, послуг та факторів виробництва між собою та встановлення загального митного тарифу щодо третіх країн, є:

- 1) зона вільної торгівлі;
- 2) спільний ринок;
- 3) Митний союз;
- 4) Економічний союз.

25. Чим вищий рівень імпорного мита до інтеграції, тим більша вірогідність існування такої закономірності:

- 1) ефект згорання торгівлі буде домінувати над ефектом створення торгівлі;
- 2) дія як ефекту створення торгівлі, так і ефекту згорання торгівлі є рівноцінною;
- 3) ефект створення торгівлі буде домінувати над ефектом згорання торгівлі.

26. Чим менше країн беруть участь у створенні Митного союзу, тим більша вірогідність існування такої закономірності:

- 1) ефект згорання торгівлі буде домінувати над ефектом створення торгівлі;
- 2) ефект створення торгівлі буде домінувати над ефектом згорання торгівлі;
- 3) дія як ефекту створення торгівлі, так і ефекту згорання торгівлі є рівноцінною.

27. Чим ближчі країни за рівнем економічного розвитку і чим сильніша конкуренція між ними, тим більша вірогідність існування такої закономірності:

- 1) ефект згорання торгівлі буде домінувати над ефектом створення торгівлі;
- 2) дія як ефекту створення торгівлі, так і ефекту згорання торгівлі є рівноцінною;
- 3) ефект створення торгівлі буде домінувати над ефектом згорання торгівлі.

28. Чим більші обсяги торгівлі між країнами, що інтегруються до Митного союзу, тим більша вірогідність існування такої закономірності:

- 1) ефект згорання торгівлі буде домінувати над ефектом створення торгівлі;
- 2) ефект створення торгівлі буде домінувати над ефектом згорання торгівлі;
- 3) дія як ефекту створення торгівлі, так і ефекту згорання торгівлі є рівноцінною.

29. Економічні ефекти інтеграції, що виникають одразу після створення Митного союзу, – це:

- 1) динамічні ефекти;
- 2) ефекти умов торгівлі;
- 3) ефекти «доміно»;
- 4) статичні ефекти.

30. Митний союз – це:

- 1) форма міжнародної економічної інтеграції;
- 2) форма міжнародних економічних відносин;
- 3) фактор розвитку міжнародної економічної інтеграції;
- 4) мета міжнародної економічної інтеграції.

Задачі

Задача 1. Україна і Туреччина збираються створити зону вільної торгівлі. До цього Україна імпортувала 10 млн пілососів із третіх країн за 100 дол. США кожний, які оподатковувались митним тарифом у 30 дол. США. Витрати виробництва подібних пілососів у Туреччині становлять 110 \$, а в Україні – 130 \$. Визначть ціну переорієнтації зовнішньої торгівлі України на Туреччину після створення Митного союзу. Наскільки повинен збільшитись обсяг імпорту з України, якщо компенсувати витрати, що викликані переорієнтацією?

Творче завдання

Завдання 1. Тонна цукру коштує в Україні 500 євро, у Білорусі – 470 євро, у ЄС 450 євро. Відповідно до теорії рівноваги Україна є малою країною. Проаналізуйте ситуації, які стосуються взаємовідносин між державами:

- 1) у Україні вводиться 50-відсотковий адвалорний митний тариф на ввезення цукру з Білорусі та ЄС. Як введення митного тарифу вплине на імпорт цукру;
- 2) якщо Україна утворить з ЄС Митний союз, чи буде вона виробляти цукор або імпортувати;
- 3) який ефект – створення чи згортання торгівлі – виникає під час заснування Митного союзу між Україною та ЄС;

4) припустимо, що Україна вводить 25 %-е, а не 50 %-е адвалорне мито на ввезення цукру з ЄС та Білорусі. Як це вплине на імпорт цукру;

5) проаналізуйте наслідки утворення Митного союзу України з Білоруссю;

6) який ефект – створення чи згортання торгівлі – виникає при заснуванні Митного союзу між Україною та Білоруссю?

Нормативно-правові акти

1. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

2. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Митного кодексу України: Закон України. *Голос України* 2012. № 73–74. С. 63.

4. Офіційний сайт Всесвітньої митної організації. URL: <http://www.wcoomd.org/>

5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

6. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>

7. Офіційний сайт журналу «Вісник». URL: <http://www.visnuk.com.ua/>

8. Офіційний сайт митної служби Китаю. URL: <http://www.customs.gov.cn/>.

9. Офіційний сайт митної служби Німеччини. URL: <http://www.zoll-d.de>

10. Офіційний сайт митної служби США. URL: <http://www.cbp.gov/>.

11. Офіційний сайт митної служби Франції. URL: <http://www.douane.gouv.fr/>.

12. Офіційний сайт Угорської митної та фінансової охорони. URL: www.vam.gov.hu

13. Сайт Верховної Ради України. URL: <http://http://rada.gov.ua/>

Список рекомендованих джерел

1. Бережнюк І.Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти: монографія. Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2009. 543 с.
2. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: монографія / кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. К.: КНЕУ, 2003. С. 595.
3. Гребельник О.П. Митна справа: підручник. 4-є вид., перероб. та допов. К.: Центр учб. літ., 2017. 472 с.
4. Додин Е.В. Рамочные стандарты безопасности и упрощения глобальной торговли. *Митна справа*. 2005. № 4. С. 10.
5. Криловський І. Митні процедури в умовах спрощення міжнародної торгівлі. *Таможенная параллель*. 2009. № 13–14. С. 1–3.
6. Мартинюк В.П. Фінансові аспекти розбудови митної системи в інтересах економічної безпеки України: монографія. К.: Кондор, 2011. 326 с.
7. Митне регулювання в ЄС та в Україні: порівняльно-правове дослідження: науково-практичний посібник / В. Мароха, Н. Олійник, О. Омельченко. К.: Ніко-Принт, 2005. 832 с.
8. Митний кодекс України. *Голос України*. 2012. № 73–74. 21.04. С. 21–62.
9. Лукс М. (Michael Lux): посібник з митного права Європейського співтовариства. Etablissements Emile Bruylant, S.A. Rue de la Régence 67, 1000 Bruxelles. 2002.

МОДУЛЬ 2

МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇНИ

ТЕМА 7

ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ

План

7.1. Поняття і цілі митного оформлення.

7.2. Термін здійснення митного оформлення товарів та транспортних засобів.

7.3. Пункт пропуску через державний кордон України товарів та транспортних засобів.

7.4. Основні етапи митного оформлення.

7.5. Митне декларування. Суб'єкти митного декларування. Типи митних декларацій.

Ключові поняття та визначення

Випуск товарів – надання органом доходів і зборів права на користування та/або розпорядження товарами, щодо яких здійснюється митне оформлення, відповідно до заявленої мети.

Вільний обіг – обіг товарів, який здійснюється без обмежень з боку органів доходів і зборів України.

Зона митного контролю – місце, визначене органами доходів і зборів в пунктах пропуску через державний кордон України або в інших місцях митної території України, в межах якого митні органи здійснюють митні формальності.

Механізм «єдиного вікна» – механізм взаємодії декларантів, їх представників та інших заінтересованих осіб з органами доходів і зборів, іншими державними органами, установами та організаціями, уповноваженими на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, який забезпечує можливість одноразового подання в електронному вигляді через єдиний

державний інформаційний вебпортал «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» документів та/або відомостей з метою дотримання вимог щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, передбачених митним Кодексом, іншими законами України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також нормативно-правовими актами.

Митна декларація – заява встановленої форми, в якій особою зазначено митну процедуру, що підлягає застосуванню до товарів, та передбачені законодавством відомості про товари, умови і способи їх переміщення через митний кордон України та щодо нарахування митних платежів, необхідних для застосування цієї процедури.

Митне забезпечення – одноразові номерні запірно-пломбувальні пристрої, печатки, штампи, голографічні мітки та інші засоби ідентифікації, що використовуються митними органами для відображення та закріплення результатів митного контролю і митного оформлення.

Митне оформлення – виконання митним органом дій (процедур), що пов'язані із закріпленням результатів митного контролю товарів і транспортних засобів. З логіки такого підходу випливає, що після завершення процедур митного контролю його результати закріплюються (документуються) процедурами митного оформлення.

Митний огляд – огляд товарів, транспортних засобів комерційного призначення, пред'явлених митниці ДФС (у тому числі для перерахунку та зважування), що здійснюється у можливий найкоротший строк після прийняття рішення про його проведення.

Митний режим – комплекс взаємопов'язаних правових норм, які, відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України, визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування і обумовлюють їх використання після митного оформлення.

Митні формальності – сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами і органами доходів і зборів з метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Яку роль відіграє митна декларація в системі митного оформлення?
2. Що таке декларування вантажів під час перетину митного кордону?
3. Хто має право здійснювати декларування вантажів під час перетину митного кордону?
4. Назвіть основні обов'язки фірм-декларантів?
5. Надайте визначення митній декларації?
6. Які бувають різновиди митної декларації?
7. Назвіть основні розділи митної декларації?
8. Які документи обов'язково додаються до митної декларації?
9. Яка інформація повинна бути обов'язково у митній декларації?
10. Які вантажі потрапляють під дію екологічного контролю?
11. Охарактеризуйте еволюцію Товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності.
12. Назвіть особливості Гармонізованої системи опису та кодування товарів.
13. Як діє Комбінована (тарифно-статистична) номенклатура Європейського співтовариства.
14. Охарактеризуйте структуру коду товару в УКТЗЕД України.

Тести

1. Митне оформлення – це:

- 1) виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення;
- 2) комплекс взаємопов'язаних правових норм, що, відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України, визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування;

- 3) зумовлені метою переміщення товарів через митний кордон України сукупність митних формальностей та порядок їх виконання;
- 4) завчасне повідомлення митному органу про намір ввезти товари на митну територію України або вивезти їх за її межі.

2. Метою митного оформлення є:

- 1) забезпечення дотримання встановленого законодавством України порядку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України;
- 2) забезпечення статистичного обліку ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію товарів;
- 3) забезпечення митних надходжень до бюджетів різних рівнів;
- 4) правильні відповіді 2 та 3.

3. Хто визначає порядок виконання митних формальностей під час здійснення митного оформлення:

- 1) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної податкової і митної політики;
- 2) Верховна Рада України;
- 3) Кабінет Міністрів України;
- 4) дирекція ННІ економіки, оподаткування та митної справи.

4. Митне оформлення здійснюється у місцях:

- 1) у пунктах пропуску через державний кордон України цілодобово;
- 2) за місцем знаходження декларанта;
- 3) за місцем усної спільної домовленості митних органів і декларанта;
- 4) у місцях розташування відповідних підрозділів митних органів упродовж робочого часу, встановленого для цих органів.

5. У Митному кодексі України поняття «випуск товарів» означає:

1) надання особі митним органом усно, письмово (паперовим або електронним документом) чи шляхом проставлення відбитка особистої номерної печатки на супровідних документах (деклараціях, відомостях) права на вчинення певних дій;

2) надання митним органом права на користування та/або розпорядження товарами, щодо яких здійснюється митне оформлення, відповідно до заявленої мети;

3) визначення місця перетину митними органами в пунктах пропуску через державний кордон України або в інших місцях митної території України, в межах якого здійснюються митні формальності;

4) обіг товарів, який здійснюється без обмежень з боку митних органів України.

6. Відповідно до міжнародних договорів, укладених відповідно до закону, митне оформлення здійснюється за часом:

1) у місцях розташування відповідних підрозділів митних органів упродовж робочого часу, встановленого для цих органів;

2) за місцем спільної домовленості митних органів і декларанта;

3) у пунктах пропуску через державний кордон України цілодобово;

4) законодавством не визначено.

7. Місце здійснення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення:

1) у будь-якому митному органі з пред'явленням товарів, транспортних засобів комерційного призначення цьому органу;

2) за місцем спільної домовленості митних органів і декларанта з пред'явленням товарів, транспортних засобів комерційного призначення цьому органу;

3) за місцем знаходження декларанта з пред'явленням товарів, транспортних засобів комерційного призначення цьому органу;

4) законодавством не визначено.

8. Місця митного оформлення товарів, що переміщуються трубопроводами та лініями електропередачі, визначає:

- 1) Верховна Рада України;
- 2) Кабінет Міністрів України за згодою Прикордонної служби України;
- 3) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику;
- 4) Прикордонна служба України.

9. Митне оформлення розпочинається з моменту:

- 1) подання митному органу декларантом митної декларації та документів, необхідних для митного оформлення;
- 2) перебування на митниці;
- 3) перетину державного митного кордону;
- 4) отримання митним органом від декларанта електронної митної декларації або електронного документа, який, відповідно до законодавства, замінює митну декларацію.

10. У чому полягають особливості електронного декларування:

- 1) процедура є попередньою операцією, що покликана сприяти прискоренню митного оформлення товарів і транспортних засобів;
- 2) процедура є спрощеною формою митного контролю та митного оформлення;
- 3) процедура сприяє усуненню суб'єктивних чинників під час перетину митного кордону;
- 4) процедура сприяє прискоренню товарообігу та руху транспорту.

11. Митне оформлення в разі електронного декларування розпочинається з моменту:

- 1) перебування на електронній митниці;
- 2) подання митному органу декларантом електронної митної декларації та документів, необхідних для митного оформлення;

3) отримання митним органом від декларанта або уповноваженої ним особи електронної митної декларації або електронного документа, який відповідно до законодавства замінює митну декларацію;

4) надсилання митному органу декларантом митної декларації та документів, необхідних для митного оформлення.

12. Хто може бути декларантом:

- 1) усі перераховані суб'єкти;
- 2) митний брокер;
- 3) експедитор;
- 4) перевізник;
- 5) власник, відправник, одержувач.

13. Чим обумовлено присутність декларантів під час митного оформлення:

1) необхідністю надання додаткової інформації та подання додатково затребуваних митним органом документів, роз'яснення положень щодо партії товарів, яка декларується;

2) для отримання митних платежів онлайн;

3) для з'ясування напрямку подальшого переміщення товарів;

4) необхідністю надання заліковки про складання іспиту з дисципліни «Організація митного контролю і оформлення».

14. У Митному кодексі України поняття «декларант» вживається у значенні:

1) особа, яка самостійно здійснює декларування або від імені якої здійснюється декларування;

2) фізична особа, яка уповноважена на здійснення декларування;

3) право на здійснення декларування товарів і транспортних засобів;

4) як фізичні особи, так і юридичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності.

15. Декларування обов'язково здійснюється у таких випадках:

- 1) при переміщенні товарів і транспортних засобів через митний кордон;
- 2) при оформленні військової техніки;
- 3) при оформленні іноземних інвестицій;
- 4) усі відповіді правильні.

16. Першочергове митне оформлення здійснюється для:

- 1) оформлення іноземних інвестицій;
- 2) студентів, що склали іспит з дисципліни «Митна справа»;
- 3) декларантів з дітьми;
- 4) учасників аварії на ЧАЕС.

17. Якою мовою можуть оформлюватися митні документи:

- 1) українською або офіційними мовами митних союзів, якщо Україна є членом цих союзів;
- 2) тільки українською мовою;
- 3) українською із дублюванням англійською;
- 4) іншою іноземною мовою, яка поширена у світі, із забезпеченням перекладу на українську мову.

18. Письмова заява встановленої форми, що подається митному органу і містить відомості щодо товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України, необхідні для їх митного оформлення... – це:

- 1) акредитаційна заява;
- 2) облікова картка суб'єкта ЗЕД;
- 3) ліцензія на експорт;
- 4) митна декларація.

19. З товарами і транспортними засобами, митне оформлення яких не закінчено, навантаження, вивантаження, перевантаження, розпакування, упакування, зміна транспортного засобу тощо може проводитися:

- 1) з дозволу митного органу;
- 2) з дозволу власника товару або особи, що представляє його інтереси;
- 3) взагалі проводитися не може до завершення процедури митного оформлення;
- 4) за допомогою митних органів за додаткову платню.

20. Які товари підлягають митному оформленню у першочерговому порядку:

- 1) продукти харчування, медикаменти, одяг, ковдри, намети, збірні будинки, пристрої для очищення та збереження води, інші товари першої необхідності, що направляються як допомога потерпілим від катастрофи природного та/або техногенного походження;
- 2) оплата митних платежів, за які отримана в касу митниці в момент перетину товарів;
- 3) вартість товарів не перевищує 10 неоподатковуваних доходів громадян;
- 4) контрафактні товари.

21. Чи входить в обов'язки декларанта на вимогу митного органу пред'являти товари і транспортні засоби для митного контролю і митного оформлення:

- 1) ні, оскільки не він є власником товару;
- 2) так, оскільки саме він декларує товари і транспортні засоби;
- 3) ні, оскільки не він є розпорядником товару;
- 4) на розсуд митника.

22. Митне оформлення товарів, що ввозяться в Україну як внесок іноземного інвестора до зареєстрованого капіталу підприємства з іноземними інвестиціями, здійснюється:

- 1) в першочерговому порядку;
- 2) після вантажів з допомогою;

- 3) після товарів і транспортних засобів, митне оформлення яких не закінчено;
- 4) законодавством не передбачено.

23. Митне оформлення завершується:

- 1) упродовж чотирьох робочих годин з моменту пред'явлення митному органу товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що підлягають митному оформленню, подання митної декларації або документа, який, відповідно до законодавства, її замінює, та всіх необхідних документів і відомостей;
- 2) протягом робочого часу з моменту пред'явлення митному органу товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що підлягають митному оформленню, подання митної декларації або документа, який, відповідно до законодавства, її замінює, та всіх необхідних документів і відомостей;
- 3) відповідно до черги з моменту пред'явлення митному органу товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що підлягають митному оформленню, подання митної декларації або документа, який, відповідно до законодавства, її замінює, та всіх необхідних документів і відомостей;
- 4) законодавством не передбачено.

24. Строк митного оформлення може бути перевищений на час виконання відповідних формальностей виключно у разі:

- 1) виконання митних формальностей поза місцем розташування митного органу;
- 2) підтвердженого письмово бажання декларанта подати додаткові документи чи відомості про зовнішньоекономічну операцію або характеристики товару;
- 3) проведення досліджень (аналізу, експертизи) проб і зразків товарів, якщо товари не випускаються;
- 4) виявлення порушень митних правил, якщо товари не випускаються;
- 5) всі перелічені.

25. Відмова у митному оформленні – це:

1) письмове вмотивоване рішення митного органу про неможливість здійснення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через невиконання декларантом або уповноваженою ним особою умов;

2) особисте роз'яснення керівника митного органу про неможливість здійснення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через невиконання декларантом або уповноваженою ним особою умов;

3) електронне письмове вмотивоване рішення митного органу про неможливість здійснення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через невиконання декларантом або уповноваженою ним особою умов;

4) не коментується та не роз'яснюється.

26. Строки декларування продовжуються митним органом на прохання декларанта у разі:

1) відсутності без поважних причин перевізника транспортного засобу;

2) відмови у прийнятті митної декларації або в митному оформленні товарів, коли відсутні один або декілька документів;

3) коли процедура контролю, який здійснюється іншими державними органами під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, потребує додаткового часу, що підтверджується довідкою відповідного органу;

4) хвороби власника товарів, що настала до прибуття у місце здійснення митного контролю, що підтверджується документом, виданим медичним закладом.

27. Декларування експорту припасів здійснюється на підставі товаросупровідних документів з накладеним митним забезпеченням та відміткою адміністрації транспортного засобу комерційного призначення про одержання припасів:

1) упродовж не більше 10 календарних днів від дати накладення митного забезпечення;

2) протягом не більше 5 календарних днів від дати накладення митного забезпечення;

3) упродовж не більше 30 календарних днів від дати накладення митного забезпечення;

4) протягом не більше 90 календарних днів від дати накладення митного забезпечення.

28. Умови та порядок декларування, перелік відомостей, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення, визначаються:

- 1) Митним кодексом України;
- 2) Державною фіскальною службою України;
- 3) Кабінетом Міністрів України;
- 4) Кіотською конвенцією.

29. Підприємство, що переміщує через митний кордон товари та інші предмети, розташоване в м. Луганську. У якій митниці повинно проводитися митне оформлення:

- 1) будь-якій митниці;
- 2) Східній регіональній;
- 3) Луганській;
- 4) Київській міській.

30. Хто може відбирати зразки і проби для проведення досліджень:

- 1) митні органи;
- 2) підприємство або громадянин, що переміщують через митний кордон України товари та інші предмети;
- 3) державні контролюючі органи;
- 4) державні контролюючі органи за згодою митниці.

Практичні завдання (ситуаційні завдання)

Задача 1. Якщо до митного оформлення олії декларантом надаються документи без фітосанітарного сертифікату, які дії інспектора митниці?

Задача 2. Якщо у виданій ліцензії зазначена як митниця оформлення – Дніпровська митниця, то чи може бути здійснено митне оформлення товару за цією ліцензією в Київській митниці?

Задача 3. На митну територію України ввозиться товар (пшениця – товарна група за УКТ ЗЕД 1001). Які дозвільні документи необхідно надати митним органам для митного оформлення такого товару?

Задача 4. Підприємство ввозить на митну територію України товар загальною митною вартістю 9 700 грн. На дату оформлення ввізної митної декларації курс долара США становить 30 грн за 1 долар США. Митні збори сплачуються за допомогою платіжного доручення.

Задача 5. Нарахувати суму митних зборів, сплачених підприємством за митне оформлення товару. Заповнити графу 47 ввізної митної декларації під час нарахування митних зборів за митне оформлення товару.

Задача 6. Індійська компанія Novartis Ltd (Мумбаї, Індія) здійснює ввезення на митну територію України незареєстрованих лікарських засобів та медичного обладнання з метою демонстрування на виставці у м. Києві «Медицина ХХІ століття». Компанія Novartis Ltd ввозить такі ліки (кількість кожного найменування ліків – одна оригінальна упаковка по 20 шт.) та медичну техніку:

- езидрекс (Esidrex), пігулки від підвищеного тиску 0,05 г;
- натуркар (Naturcar), пігулки для захисту печінки 0,25 г;
- фурасенаде (Furasenade), пігулки від розладу шлунку 0,5 г;
- цефтриоксин (ceftriaxoni sodium), розчин для ін'єкцій від підвищеного тиску, капсули по 1 мл у коробці 10 ампул, медична техніка для швидкої допомоги при зупинці серцевої дії (один комплект, який складається з 25 апаратів).

За яких умов буде здійснюватися митне оформлення такого вантажу?

За яких умов можливе ввезення на митну територію України незареєстрованих лікарських засобів та медичної техніки. Складіть схему проведення митного оформлення такої партії незареєстрованих в Україні ліків та медичного обладнання.

Задача 7. Харківська фірма «Автотранс» (Україна, м. Харків, вул. Сумська, 116) для отримання дозволу на здійснення міжнародних перевезень вантажів із застосуванням книжки МДП надала у Харківську митницю такі документи на отримання в індивідуальному порядку свідоцтва про допущення транспортного засобу до міжнародних митних перевезень: заяву встановленої форми; технічний паспорт автомобіля: (реєстраційний номер 284-55 ХА; тип транспортного засобу – напівпричіп; шасі № 31210011224; марка Mercedes-93866); шість фотокарток автомобіля.

За яких умов такий транспортний засіб може бути допущений до міжнародних перевезень вантажів під митними печатками і пломбами. Які документи буде вимагати Харківська митниця для видачі Свідоцтва про допущення транспортного засобу до міжнародних митних перевезень. Який термін дії виданого свідоцтва.

Задача 8. Згідно з зовнішньоекономічним договором купівлі-продажу № 201/176 від 25 січня поточного року між українською фірмою «Лампа» (Україна, м. Одеса, вул. Гарібальді, 107), ліцензія на здійснення брокерської діяльності 38012/411НА21103 від 18 березня минулого року; довідка про декларування валютних коштів № 222333 від 12 січня поточного року (Держинська ДПА м. Одеси) та турецькою фірмою «Synod» (Туреччина, м. Трабзон, FİLAGI, 455) в Україну імпортується партія чайних сервізів (модель М-2801, упаковка – картонні коробки вагою брутто 4,0 кг (нетто 3,8 кг), транспортна тара картонні ящики вагою 40,0 кг, маркування згідно з ДСТУ на турецькій та українській мові) на суму 25 000 \$.

Умови поставки DAF-Одеса згідно з Інкотермс-2010. Перевозиться на кораблі «Vilita» у контейнері В-21589760 (пакувальний

лист від 10 лютого поточного року); транспортні витрати – 600 \$; інвойс № 524001 від 30 січня поточного року; сертифікат походження EUR-1 від 2 лютого поточного року.

Митне оформлення на митному посту «Одеса-порт» (р/р 400321 в «ПриватБанку» м. Одеса, МФО 326041).

Охарактеризуйте тип МД, яка складена на цю партію товару. Назвіть особливості заповнення МД на цю партію чайного сервізу. Складіть схему присвоєння порядкового номера МД.

Задача 9. Білоруська фірма «Рось» (м. Мінськ, вул. Шевченко, 102), згідно з зовнішньоекономічними контрактами № 21/102 та № 22/16, відправляє до України вантаж – верстати металооброблюючі. Отримувачі вантажу: ПАТ «Крез» (м. Харків, вул. Коцюбинського, 12) та ПАТ «Автомед» (м. Львів, вул. Гоголя, 4).

Які документи власник вантажу повинен подати на вантаж до його ввезення на митну територію України. Який документ свідчить про здійснення перевезення вантажу, ким він видається та де залишається. Якою митницею буде заводитися справа у разі виявлення порушення митних правил за Митним кодексом України. Складіть схему проведення митного оформлення такого вантажу на митниці.

Задача 10. З метою уточнення технологічного процесу виробництва нового верстата ПАТ «Кварта» (м. Полтава, вул. Сковороди, 25) відправляє у Польщу (м. Варшава, вул. Перемоги, 2) до концерну «Прадо» текстові матеріали та креслення щодо виробництва верстата обсягом 42 друкованих аркуші та 10 креслень формату A1.

За яких умов можливе вивезення цих матеріалів за межі митної території України. Визначте дії митного інспектора Харківської митниці, який проводить митне оформлення такої партії текстових матеріалів.

Творчі завдання (підготувати есе, реферат)

1. Організаційне забезпечення електронного документообігу при переміщенні товарів через митний кордон.
2. Європейський досвід впровадження інформаційних технологій у здійснення митного оформлення.
3. Інформаційне забезпечення митного оформлення товарів і транспортних засобів: вивчення досвіду зарубіжних країн.
4. Вдосконалення митного контролю й митного оформлення товарів із застосуванням електронної митної декларації.
5. Електронна митниця – крок у майбутнє митного оформлення.
6. Загальний порядок оформлення ввезення транспортних засобів на територію України.
7. Митне оформлення багажу, що не супроводжують, для відправлення його за кордон.
8. Митне оформлення багажу, що не супроводжують, у разі надходження його з-за кордону.
9. Порядок митного оформлення в разі виїзду на постійне місце проживання за кордон України.
10. Порядок оформлення багажу, що прямує окремо, у разі вивезення його за кордон та ввезення з-за кордону.

Нормативно-правові акти

1. Митний кодекс України. Розділ VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
2. Про справляння плати за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів: постанова КМУ від 18.01.2003 № 93. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
3. Стаття 121 Податкового кодексу України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
4. Про обсяги та порядок ввезення громадянами на митну територію України харчових продуктів для власного споживання: постанова КМУ від 21.05.2012 № 434. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

5. Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 450. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

6. Про затвердження форми митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 431. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

7. Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму: наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 № 657. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

8. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 631. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

9. Про митні формальності на трубопроводному транспорті та лініях електропередачі: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 629. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

10. Про затвердження Порядку справляння плати за виконання митних формальностей органами доходів і зборів поза місцем розташування цих органів або поза робочим часом, установленим для них: наказ Міністерства фінансів України від 16.12.2013 № 804. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

11. Порядок заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

12. Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму: наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 № 657. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

13. Про переміщення готівки і банківських металів через митний кордон України: постанова НБУ від 27.05.2008 № 148. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

14. Технічний опис бланків єдиного адміністративного документа форми МД-2 і додаткового аркуша до нього форми МД-3, доповнення до вантажної митної декларації форми МД-6, єдиного адміністративного документа форми МД-4 і додаткового аркуша до нього форми МД-5, доповнення до вантажної митної декларації форми МД-7 та специфікації форми МД-8: наказ Міністерства фінансів України 22.02.2012 № 246. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

15. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо здійснення митних процедур в міжнародних пунктах пропуску через державний кордон України для морського (річкового) і по-ромного сполучення при переміщенні товарів у контейнерах: наказ Державна фіскальна служба України від 27.01.2015 № 34. URL: <http://sfs.gov.ua/>

Список рекомендованих джерел

1. Глосарій міжнародних митних термінів. Glossary of international customsterms. Дніпропетровськ: АМСУ, 2003. 68 с.

2. Гребельник О. Митна справа: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2017. С. 56–106.

3. Митна справа: підручник / П.В. Пашко, В.В. Ченцов, Н.В. Мережко та ін. Київ: Університет ДФСУ, 2017. 442 с.

4. Митна справа: підручник / за ред. М.І. Крупки. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2017. 572 с.

5. Науково-практичний коментар МК України. Київ: Алерта, 2015. 804 с.

6. Андрощук Г. Зупинення митного оформлення товарів чи предметів, що містять об'єкти інтелектуальної власності, як захід забезпечення позову. *Наукові праці Національного авіаційного університету*. (Серія: «Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»). К.: НАУ, 2018. № 2 (47). 208 с.

7. Прокопенко В.В. Митні формальності щодо товарів, які переміщуються через митний кордон України трубопровідним транспортом. *Правова позиція*. 2017. № 2. С. 90–96.

8. Крисоватий А.І., Новосад І.В. Діяльність митних органів у забезпеченні митної безпеки України у сфері протидії порушенням митних правил. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2017. № 2 (58).

9. Молдован Е.С. Зарубіжний досвід автоматизації здійснення процедур митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон водними транспортними засобами. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2017. № 1 (16).

10. Крисовата К. Фінансові ризики в системі митного контролю та митного оформлення товарів. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2013. Вип. 2 (49). Ч. 2. С. 47–52.

ТЕМА 8

ОСОБЛИВОСТІ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТОВАРІВ, ЩО МІСТЯТЬ ОБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

План

- 8.1. Поняття інтелектуальної власності.
- 8.2. Об'єкти права інтелектуальної власності, захист яких здійснюється під час переміщення товарів через митний кордон України.
- 8.3. Система державних органів, які здійснюють захист права інтелектуальної власності, та їх взаємодія з митними органами.
- 8.4. Ведення митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності та порядок переміщення їх через митний кордон України.
- 8.5. Міжнародні організації щодо захисту інтелектуальної власності.

Ключові поняття та визначення

Власність – матеріальне чи нематеріальне (інтелектуальне) майно, яке перебуває у володінні власника. Власність реалізується через володіння, користування та розпорядження майном. (Джерело: Енциклопедія історії України: у 10 т.)

Інтелектуальна власність (англ. Intellectual property) – результат інтелектуальної, творчої діяльності однієї людини (автора, виконавця, винахідника та інше) або кількох осіб. У широкому розумінні інтелектуальна власність означає закріплені законом права на результати інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній сферах.

Контрафактні товари: а) товари, на етикетці, нашивці, бирці, наліпці або іншому прикріпленому до них предметі, а також безпосередньо на самих товарах або їх упаковці міститься позначення, яке є тотожним або схожим до ступеня змішування із зареєстрованою торговельною маркою за умови, що до обсягу правової охорони, визначеної відповідним охоронним документом такої

зареєстрованої торговельної марки, включені товари такого виду або споріднені з ними, при тому, що ці товари виготовлені з порушенням прав власника такої торговельної марки в країні виробництва;

б) товари, виготовлені з порушенням права інтелектуальної власності на географічне позначення й містять назву чи термін або описуються за допомогою назви чи терміна, які захищені таким географічним зазначенням;

в) будь-які пакувальні матеріали, в тому числі упаковка, етикетка, наліпка, брошура, інструкція з експлуатації, гарантія чи інший документ такого типу, навіть якщо вони представлені окремо, виготовлені з порушенням права інтелектуальної власності на торговельну марку або географічне зазначення, які включають позначення, назву або термін, тотожні або схожі до ступеня змішування із зареєстрованою торговельною маркою чи захищеним географічним зазначенням, та які можуть використовуватися стосовно товарів, щодо яких зареєстрована торговельна марка чи географічне зазначення. (Джерело: п. 17, ч. 1, ст. 4 МКУ в редакції ЗУ від 17.10.2019 №202-ІХ.)

Митний реєстр об'єктів прав інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, ведеться з метою сприяння захисту майнових прав на об'єкти прав інтелектуальної власності під час митного контролю та митного оформлення товарів, що містять такі об'єкти, на підставі заяв правовласників і містить інформацію, яка використовується з метою запобігання переміщенню через митний кордон України товарів з порушенням прав інтелектуальної власності. Інформація, що міститься у митному реєстрі, є складовою єдиної автоматизованої інформаційної системи Держмитслужби України. (Джерело: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 648, п. 1.2.)

Об'єкти права інтелектуальної власності – об'єкти авторського права і суміжних прав, винаходи, промислові зразки, торговельні марки, комерційні (фірмові) найменування, географічні зазначення, сорти рослин, компонування напівпровідникових виробів, права, що надаються за сертифікатами додаткової охорони на лікарські засоби та засоби захисту рослин. (Джерело: законопроект України №1230/2019 до МКУ, п. 46, ч. 1, ст. 4.)

Піратські товари – товари, в яких використані об’єкти авторського права і/або суміжних прав або об’єкти права інтелектуальної власності на промисловий зразок та які являють собою або містять копії, зроблені без згоди правовласника авторського права і суміжних прав або права інтелектуальної власності на промисловий зразок чи особи, уповноваженої таким правовласником у країні виробництва. (Джерело: законопроект України № 1230/2019 до МКУ, п. 38-1, ч. 1, ст. 4.)

Правовласник – особа, якій, відповідно до закону, належать майнові права на об’єкт права інтелектуальної власності, або особа, яка діє від її імені в межах наданих повноважень. (Джерело: МКУ, п. 47, ч. 1, ст. 4.)

Правом власності є право особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону за своєю волею, незалежно від волі інших осіб. Особливим видом права власності є право довірчої власності, яке виникає внаслідок закону або договору управління майном. (Джерело: Цивільний кодекс України, ст. 316.)

Право інтелектуальної власності в Україні – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об’єкт права інтелектуальної власності, визначений Цивільним кодексом України та іншим законом. (Джерело: Цивільний кодекс України, ст. 418.)

Товари, що підозрюються у порушенні права інтелектуальної власності: а) товари, що підозрюються у порушенні авторського права і суміжних прав, прав інтелектуальної власності на винаходи, промислові зразки, торговельні марки, комерційні (фірмові) найменування, географічні зазначення, сорти рослин, компонування напівпровідникових виробів, прав, що надаються за сертифікатами додаткової охорони на лікарські засоби та засоби захисту рослин; б) пристрої, продукти або компоненти, які призначені, виготовлені або адаптовані переважно для забезпечення або полегшення «обходу» будь-яких технологій, пристроїв або компонентів, що у звичайному режимі функціонування попереджають або обмежують дії, недозволені правовласником авторського права і суміжних прав та пов’язані з порушенням таких прав під час переміщення товарів через митний кордон України;

в) будь-яка форма або матриця, яка спеціально призначена або адаптована для виробництва товарів, що порушують права інтелектуальної власності, та пов'язана з порушенням таких прав під час переміщення товарів через митний кордон України. (Джерело: законопроект України № 1230/2019 до МКУ, п. 57-1, ч. 1, ст. 4).

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Поняття власності як соціально-економічного феномену.
2. Поняття, зміст та здійснення права власності.
3. Що таке інтелектуальна власність? Надайте визначення поняття інтелектуальної власності (ІВ).
4. Поняття «право інтелектуальної власності».
5. Яке співвідношення права інтелектуальної власності та права власності?
6. Співвідношення між інтелектуальною власністю та правом інтелектуальної власності.
7. Яка відмінність між правом промислової власності (патентне право), авторським правом та суміжними правами?
8. Які види об'єктів прав інтелектуальної власності?
9. Що відносять до об'єктів права інтелектуальної власності (ОПІВ), визначених в Митному кодексі України?
10. Де і коли вперше було застосовано термін «інтелектуальна власність»?
11. Яка сучасна Державна система правової охорони інтелектуальної власності?
12. Чи всі результати інтелектуальної (творчої) діяльності є об'єктами інтелектуальної власності? Так чи ні? Обґрунтувати.
13. З якою метою здійснюється ведення митного реєстру об'єктів прав інтелектуальної власності?
14. У яких випадках митний орган відмовляє у включенні об'єктів прав інтелектуальної власності до митного реєстру?
15. Які на сьогодні об'єкти прав інтелектуальної власності включені до митного реєстру об'єктів прав інтелектуальної власності?
16. Який подальший контроль митних органів за товарами, що містять ОПІВ, митне оформлення яких призупинено?

17. Який державний орган в Україні виконує функції з реалізації державної політики у сфері інтелектуальної власності?

18. Які ви знаєте громадські організації у сфері інтелектуальної власності?

19. Які функції виконує Всесвітня організація інтелектуальної власності?

20. Коли було встановлено Міжнародний день інтелектуальної власності.

Тести

1. Який державний орган є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері інтелектуальної власності:

- 1) Держана служба інтелектуальної власності України;
- 2) Міністерство освіти та науки України;
- 3) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України;
- 4) Кабінет Міністрів України.

Джерело: розпорядження КМУ від 01.06.2016 № 402-р.

2. Яка система організації державного управління у сфері інтелектуальної власності:

- 1) має складну трирівневу структуру;
- 2) має прозору дворівневу структуру;
- 3) Кабінет Міністрів України безпосередньо здійснює організацію державного управління у сфері інтелектуальної власності;
- 4) немає жодної правильної відповіді.

Джерело: розпорядження КМУ від 01.06.2016 № 402-р.

3. Митний контроль і митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, здійснюються:

- 1) в загальному порядку з урахуванням особливостей, встановлених Митним кодексом України та іншими законами України;
- 2) у першочерговому порядку;
- 3) тільки окремим підрозділом митного оформлення;
- 4) тільки після узгодження з уповноваженою особою митного органу.

Джерело: ч. 2 ст. 397 МКУ.

4. До яких товарів, що підозрюються у порушенні права інтелектуальної власності, застосовуються заходи, пов'язані із зупиненням митного оформлення:

1) до всіх товарів, що ввозяться громадянами на митну територію України або вивозяться за її межі;

2) до товарів під час ввезення на митну територію України (у тому числі з метою транзиту) або вивезення за межі митної території України;

3) в усіх випадках;

4) які ввозяться на митну територію України для вільного обігу.

Джерело: ч. 3 ст. 397 МКУ.

5. До яких товарів не застосовуються заходи, пов'язані з призупиненням митного оформлення об'єктів прав інтелектуальної власності:

1) особистих речей громадян;

2) товарів для власного використання громадянами, що не призначені для виробничої чи іншої підприємницької діяльності, сумарна вартість та/або вага яких не перевищує обмежень, встановлених положеннями Митного кодексу України;

3) припасів;

4) усі відповіді правильні.

Джерело: ч. 3 ст. 397 МКУ.

6. Який державний орган веде митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, на підставі заяв правовласників:

1) Державна митна служба України;

2) Держана служба інтелектуальної власності України;

3) митниці та митні пости;

4) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

Джерело: ч. 1 ст. 398 МКУ.

7. На який строк призупиняється митне оформлення товарів, що містять об'єкти прав інтелектуальної власності на підставі даних митного реєстру:

- 1) до 10 робочих днів;
- 2) у разі необхідності продовження встановленого строку, але не більш ніж на 30 робочих днів;
- 3) рішення приймає керівник митного органу або особа, яка виконує його обов'язки;
- 4) на строк, зазначений у рішенні суду.

Джерело: ч.2 ст. 399 МКУ.

8. На який строк призупиняється митне оформлення швидкопсувних товарів, що містять об'єкти прав інтелектуальної власності на підставі даних митного реєстру:

- 1) строк призупинення становить п'ять робочих днів та не може бути продовжений;
- 2) строк призупинення становить три робочі дні та не може бути продовжений;
- 3) на строк до 10 робочих днів;
- 4) немає жодної правильної відповіді.

Джерело: ч. 4 ст. 399 МКУ.

9. Які підстави для призупинення митного оформлення товарів, щодо яких правовласником не подано заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності, за ініціативою митного органу:

- 1) до митного органу подана заява особи, якій, відповідно до закону, належать майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності;
- 2) митними органами офіційно отримана інформація про порушення прав інтелектуальної власності від правоохоронних та контролюючих органів;
- 3) митними органами офіційно отримана інформація про порушення прав інтелектуальної власності від міжнародних організацій, до компетенції яких входять питання захисту прав інтелектуальної власності;
- 4) усі відповіді правильні.

Джерело: ПКМУ від 21.05.2012 № 432.

10. Яка процедура застосовується митним органом до товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності:

- 1) зміна митного режиму на реімпорт;
- 2) застосування митного режиму на користь держави за згодою правовласника;
- 3) згідно з рішенням судового органу;
- 4) такі товари можуть бути знищені під митним контролем за спрощеною процедурою за згодою правовласника.

Джерело: ч. 1, 2 ст. 401 МКУ.

11. Упродовж якого періоду відібрані зразки товарів, що є порушеннями прав інтелектуальної власності, зберігаються митним органом, щоб вони могли бути елементами доказу, прийнятими в судових процедурах:

- 1) протягом 3-х місяців;
- 2) упродовж року;
- 3) строк встановлюється за рішенням суду;
- 4) протягом 30-ти днів.

Джерело: ч. 4 ст. 401 МКУ.

12. Право інтелектуальної власності являє собою:

- 1) право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності;
- 2) право особи на річ (майно), яке вона здійснює, відповідно до закону, за своєю волею, незалежно від волі інших осіб;
- 3) немайнові права на результати інтелектуальної власності;
- 4) виключні майнові права на результати інтелектуальної діяльності.

Джерело: ст. 418 ЦКУ.

13. Чи є можливою передача майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт:

- 1) повністю або частково;
- 2) ні, неможливо;
- 3) частково;
- 4) повністю.

Джерело: ЦКУ.

14. Як залежить право інтелектуальної власності та право власності на річ:

- 1) не означає переходу права власності на річ;
- 2) не залежать одне від одного;
- 3) не означає переходу права на об'єкт права інтелектуальної власності;
- 4) право інтелектуальної власності на певних умовах переходить до права власності на річ.

Джерело: ст. 419 ЦКУ.

15. До об'єктів права інтелектуальної власності не належать:

- 1) логотип;
- 2) комерційні таємниці;
- 3) відкриття;
- 4) бази даних.

Джерело: ст. 420 ЦКУ.

16. Який документ засвідчує право інтелектуальної власності автора наукового відкриття:

- 1) диплом;
- 2) патент;
- 3) свідоцтво;
- 4) ліцензія.

Джерело: ЦКУ.

17. Суб'єктами права інтелектуальної власності є:

- 1) творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо);
- 2) особи, яким належать особисті немайнові права інтелектуальної власності відповідно до закону чи договору;
- 3) особи, яким належать особисті майнові права інтелектуальної власності відповідно до закону чи договору;
- 4) всі відповіді правильні.

Джерело: ст. 421 ЦКУ.

18. Особистими немайновими правами інтелектуальної власності є:

- 1) право на використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- 2) право перешкоджати будь-якому посяганню на право інтелектуальної власності;
- 3) виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- 4) виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта права інтелектуальної власності.

Джерело: ст. 424 ЦКУ.

19. Який державний орган захищає права інтелектуальної власності:

- 1) судові органи;
- 2) митні органи;
- 3) органи прокуратури;
- 4) Верховна Рада України.

Джерело: ст. 432 ЦКУ.

20. Найбільш розповсюдженим способом комерціалізації інтелектуальної власності є:

- 1) хеджування;
- 2) інновації;
- 3) ліцензування;
- 4) патентування.

Джерело: ЦКУ.

21. Твори, які не є об'єктами авторського права:

- 1) державні символи України;
- 2) акти органів державної влади;
- 3) емблеми, затверджені органами державної влади;
- 4) усі відповіді правильні.

Джерело: ст. 434 ЦКУ.

22. Коли виникає авторське право:

- 1) з моменту створення твору;
- 2) після оприлюднення;
- 3) після отримання авторського свідоцтва;
- 4) у судовому порядку.

Джерело: ст. 437 ЦКУ.

23. Для визнання особи автором її вік має становити:

- 1) більше 14 років;
- 2) більше 18 років;
- 3) більше 21 року;
- 4) будь-який вік.

Джерело: ЦКУ.

24. У разі смерті автора недоторканність твору охороняється:

- 1) особою, уповноваженою на це автором;
- 2) родичами автора;
- 3) державою;
- 4) немає жодної правильної відповіді.

Джерело: ч. 2 ст. 439 ЦКУ.

25. Першою міжнародною угодою в галузі авторського права є:

- 1) Паризька конвенція 1883 р.;
- 2) Бернська конвенція 1886 р.;
- 3) Кіотська конвенція 1973 р.;
- 4) Женевська конвенція 1952 р.

26. Де розміщується штаб-квартира Всесвітньої організації інтелектуальної власності:

- 1) Париж;
- 2) Стокгольм;
- 3) Гаага;
- 4) Женева.

27. Незаконне присвоєння особою авторства на твір – це:

- 1) піратство;
- 2) плагіат;
- 3) копірайт;
- 4) патентування.

28. Інтелектуальні продукти, виготовлені або розповсюджені з порушенням прав інтелектуальної власності, називають:

- 1) контрабандними;
- 2) контрафактними;
- 3) копірайтними;
- 4) запатентованими.

29. Перший в історії закон про авторське право «Статут королеви Анни» було прийнято:

- 1) 10.04.1810;
- 2) 10.04.1710;
- 3) 10.04.1810;
- 4) 01.01.1707.

30. Нормативний документ, яким результати інтелектуальної діяльності вперше були визнані об'єктом права власності в Україні:

- 1) Закон України «Про власність»;
- 2) Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»;
- 3) Конституція України;
- 4) Цивільний кодекс України.

Практична робота

Знайдіть правильні значення.

Власність	Право особи на річ (майно), яке вона здійснює, відповідно до закону, за своєю волею, незалежно від волі інших осіб. Особливим видом права власності є право довірчої власності, яке виникає внаслідок закону або договору управління майном
Право власності	Результат інтелектуальної, творчої діяльності однієї людини (автора, виконавця, винахідника та інше) або кількох осіб. У широкому розумінні інтелектуальна власність означає закріплені законом права на результати інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній сферах
Інтелектуальна власність	Матеріальне чи нематеріальне (інтелектуальне) майно, яке перебуває у володінні власника. Власність реалізується через володіння, користування та розпорядження майном
Піратські товари	Товари, що підозрюються у порушенні авторського права і суміжних прав, прав інтелектуальної власності на винаходи, промислові зразки, торговельні марки, комерційні (фірмові) найменування, географічні зазначення, сорти рослин, компонування напівпровідникових виробів, прав, що надаються за сертифікатами додаткової охорони на лікарські засоби та засоби захисту рослин
Товари, що підозрюються у порушенні права інтелектуальної власності	Знання і досвід науково-технічного, виробничого, управлінського, комерційного, фінансового й іншого характеру, які використовуються у процесі науково-дослідних розробок, виробництва, реалізації й використання конкурентоспроможної продукції, але ще не стали загальним надбанням (не захищені охоронними документами)

Плагіат	Протизаконна діяльність, що полягає у реєстрації, використанні та пропонуванні до продажу доменного імені з несумлінним наміром отримати прибуток від паразитування на гудвілі або торговельній марці, яка належить іншій особі
Контрафакція	Оприлюднення (опублікування) повністю або частково чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору
Кіберсквотинг	Самовільне і протизаконне виготовлення і розповсюдження екземплярів твору без згоди правовласника
Ноу-хау	Товари, в яких використані об'єкти авторського права і/або суміжних прав або об'єкти права інтелектуальної власності на промисловий зразок та які являють собою або містять копії, зроблені без згоди правовласника авторського права і суміжних прав або права інтелектуальної власності на промисловий зразок чи особи, уповноваженої таким правовласником у країні виробництва

Творчі завдання (підготовка есе, рефератів)

Підготувати есе (до 2-х аркушів) на одну із запропонованих тем:

1. Приведення чинного законодавства України в сфері інтелектуальної власності до міжнародних норм та стандартів.
2. Вдосконалення нормативно-правових актів у контексті посилення правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності та стимулювання розвитку інноваційної діяльності.
3. Оптимізація державного управління у сфері інтелектуальної власності.
4. Покращення існуючих та пошук нових шляхів у напрямі підвищення рівня захисту прав інтелектуальної власності, запровадження захисту авторського і суміжних прав у мережі «Інтернет».
5. Проблеми переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності та шляхи їх вирішення.

6. Проблеми взаємодії митних органів з іншими органами державної влади щодо захисту прав інтелектуальної власності.

7. Причини того, що Україна не в змозі застосувати прийняті норми щодо захисту права інтелектуальної власності.

8. Законодавчі питання, які вимагають врегулювання, щоб встановити ефективну систему захисту права інтелектуальної власності.

9. Теоретичні та практичні аспекти захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні України.

10. Актуальні проблеми та тенденції розвитку інтелектуальної власності в сучасному світі.

Підготувати реферати (до 15 аркушів) на одну із запропонованих тем:

1. Місце України на інтелектуальній арені світу.
2. Особливості митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.
3. Аналіз об'єктів права інтелектуальної власності, які зареєстровані в митному реєстрі.
4. Призупинення митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності на підставі даних митного реєстру та з ініціативи митних органів.
5. Взаємодія митних органів з іншими органами державної влади у сфері захисту права інтелектуальної власності.
6. Порівняльна характеристика митних адміністрацій зарубіжних країн щодо недопущення переміщення через митний кордон України контрафактних товарів.
7. Аналіз досвіду боротьби з патентними троями при переміщенні товарів через митний кордон, що містять об'єкти прав інтелектуальної власності у країнах ЄС.
8. Вдосконалення процедури сприяння захисту прав інтелектуальної власності з боку митних органів з урахуванням Регламенту ЄС № 608/2013.
9. Державна система охорони і захисту інтелектуальної власності України.
10. Міжнародна система інтелектуальної власності.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 30: ст. 141.

2. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2012. № 44–45. № 46–47, № 48. Ст. 552.

3. Про внесення змін до Митного кодексу України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи: Закон України від 04.07.2013 № 405-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 20–21. Ст. 711.

4. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014 № 1678-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 40. Ст. 2021.

5. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України: проект Закону України від 02.09.2019 № 1230. *Офіційний портал Верховної Ради України*.

6. Регламент (ЄС) № 608/2013 Європейського парламенту та Ради від 12.06.2013 про митний контроль за дотриманням прав інтелектуальної власності. *Офіційний вісник ЄС, L 181*. 2013. 29 червня. С. 15–34.

7. Імплементацийний регламент Комісії (ЄС) № 1352/2013 від 04.12.2013, яким установлюються форми документів, передбачені Регламентом (ЄС) № 608/2013 Європейського парламенту та Ради щодо митного контролю за дотриманням прав інтелектуальної власності. *Офіційний вісник ЄС, L 341*. 2013. 18 грудня. С. 10–31.

8. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. *Офіційний вісник України*. 2014. 26.09. № 75, том 1.

9. Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015.

10. Про затвердження переліку підстав для призупинення митного оформлення товарів, щодо яких правовласником не подано заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності, за ініціативою митного органу: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 432.

11. Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади державної системи правової охорони інтелектуальної власності: постанова Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 № 585.

12. Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі: постанова Кабінету Міністрів України від 11.05.2017 № 320.

13. Про схвалення Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.06.2016 № 402-р.

14. Деякі питання реалізації концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику: розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 542-р.

15. Про затвердження Порядку взаємодії підрозділів митниці при здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 647 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 22 червня 2012 р. за № 1033/21345).

16. Про затвердження Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 648 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 22 червня 2012 р. за № 1034/21346)

17. Проект національної стратегії розвитку інтелектуальної власності в Україні «IP STRATEGY» на 2020–2025 роки / Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Державна організація «Національний офіс інтелектуальної власності».

Список рекомендованих джерел

1. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: навч. посіб. / В.К. Матвійчук, С.А. Пилипенко, Т.П. Устименко та ін. К.: Національна академія управління, 2014. 352 с.
2. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: підручник. К.: Знання, 2006. 431с.
3. Башмаков А.И., Башмаков И.А. Интеллектуальные информационные технологии. М.: МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2005. 304 с.
4. Бошицький Ю.Л. Удосконалення національного законодавства в сфері інтелектуальної власності: проблеми та перспективи. *Законодавство України: проблеми та перспективи розвитку*: зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. / НАН України, Київський ун-т права; редкол.: Шемшученко Ю.С., Бошицький Ю.Л. та ін. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2011. С. 7–11.
5. Орлюк О. Інтелектуальна власність в Україні: досвід, законодавство, проблеми, перспективи. *Право України*. 2011. № 3. С. 15.
6. Демченко Т.С. Правове регулювання промислової власності в Європі та в Україні: принципи побудови та шляхи зближення. К.: Преса України, 2005. 64 с.
7. Дроб'язко В.С. Колективне управління авторським правом і суміжними правами: європейський досвід і національна практика. К.: ПП «Авокадо», 2006. 88 с.
8. Дэвид А. Создание сильных фондов. М.: Издательский дом «Гребенников», 2007. 440 с.
9. Економіка й організація інноваційної діяльності: підручник / О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречак та ін. К.: ВД «Професіонал», 2004. 960 с.
10. Економіко-правові проблеми в сфері інтелектуальної власності: монографія / кол. акторів: Орлюк О.П., Бутнік-Сіверський О.Б., Ревуцький С.Ф., Нежиборець В.І., Федченко Л.Ю. та ін.; кер. авт. колективу, наук. ред. д.е.н., проф. Бутнік-Сіверський О.Б. К.: ПП «Авокадо», 2006. –80 с.

11. Економіко-правові теоретичні та практичні аспекти переходу економіки України на інноваційну модель розвитку: монографія / кол. авторів; Орлюк О.П., Бутнік-Сіверський О.Б., Нежиборець В.І., Ревуцький С.Ф. та ін.; кер. авт. колективу, наук. ред. д.ю.н. Орлюк О.П., д.е.н. Бутнік-Сіверський О.Б. К.: ТОВ «Лазурит-Поліграф», 2008. 323 с.

12. Жаров В.О. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: навч. посіб. 2-е вид. К.: Ін-т інтелектуальної власності, 2002. 388 с.

13. Захист прав інтелектуальної власності (досвід Сполучених Штатів Америки) / за загальною редакцією Святоцького О., Дроб'язко В. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2003. 368 с.

14. Ходаківський Є.І., Якобчук В.П., Литвинчук І.Л. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 276 с.

15. Черевко Г.В. Інтелектуальна власність: навч. посіб. К.: Знання, 2008. 412 с.

16. Штефан О. Проблеми реалізації угоди TRIPS в національному законодавстві України. К.: ПП «Авокадо», 2006. 80 с.

17. Штефан О.О. Авторське право у рекламі. К.: ТОВ «Лазурит-Поліграф», 2008. 149 с.

ТЕМА 9

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ЯК СКЛADOVA МИТНОЇ ПОЛІТИКИ

План

9.1. Митний контроль, його сутність і роль у процесі здійснення зовнішньоторговельних операцій.

9.2. Основні складові здійснення митного контролю та його етапи. Відмова в митному оформленні.

9.3. Форми здійснення митного контролю.

9.4. Організація митного контролю та її заходи.

9.5. Зони митного контролю.

Ключові поняття та визначення

Зона митного контролю – спеціально визначене місце в пунктах пропуску через державний кордон або в інших місцях митної території держави, в межах якого митні органи здійснюють митні формальності (забезпечення митного контролю товарів і транспортних засобів, протидія контрабанді тощо).

Зона спрощеного митного контролю – частина зони митного контролю з належним технічним та інформаційним обладнанням для здійснення контролю у спрощеному порядку.

Митна експертиза – це спеціальне науково-практичне дослідження, яке проводиться експертом з метою вирішення завдань митної справи. При здійсненні експертизи в митній справі вирішується цілий комплекс загальних питань фіскального, контрольного, економічного, правоохоронного, статистичного і захисного характеру.

Митна територія України – територія України, зайнята сушею, територіальне море, внутрішні води і повітряний простір, а також території вільних митних зон, штучні острови, установки і споруди, створені у виключній (морській) економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України.

Митний контроль – сукупність заходів, що здійснюються митними органами з метою забезпечення дотримання норм Митного кодексу, законодавчих та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, міжнародних договорів України, контроль за виконанням яких покладено на митні органи.

Митні органи – правоохоронні органи, на які, відповідно до Митного кодексу та інших законодавчих актів України, покладено безпосереднє здійснення митної справи.

Митні процедури – операції, пов'язані зі здійсненням митного контролю за переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України, митного оформлення цих товарів і транспортних засобів, а також зі справлянням передбачених законом податків і зборів.

Особистий огляд і огляд речей особи. Він полягає у візуальному обстеженні матеріальних об'єктів, які стосуються правопорушення. У процесі огляду виявляються, безпосередньо сприймаються, а також оцінюються та фіксуються стан і властивості таких об'єктів.

Технологічна схема – це встановлена обов'язкова для виконання послідовність операцій митного контролю та митного оформлення, а також дій посадових осіб підрозділів митного органу під час здійснення цих операцій.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Що означає поняття «митний контроль»?
2. Які існують види державного контролю, що здійснюються під час переміщення товарів через митний кордон?
3. Сутність та економічний зміст митного контролю.
4. Які існують принципи реалізації митного контролю?
5. Які існують форми реалізації митного контролю?
6. Зони митного контролю?
7. Що означає поняття «митна експертиза»?
8. Застосування системи управління ризиками у митному контролі.
9. Особливості митного контролю на водному транспорті?

10. Особливості митного контролю на залізничному транспорті?

11. Особливості митного контролю за міжнародними авіаперевезеннями?

12. Що означає поняття «особистий огляд»?

13. Які особливості митного контролю за автомобільними перевезеннями?

14. Які особливості переміщення міжнародних поштових відправлень через митний кордон України?

15. Які особливості вибіркового митного контролю?

Тести

1. У Митному кодексі України поняття «зона митного контролю» вживається у значенні:

1) територія пункту пропуску на державному кордоні, в межах якої здійснюється митний та прикордонний контроль;

2) місце, визначене митними органами на митній території України, в межах якого митні органи здійснюють митні формальності;

3) встановлення особливого режиму контролю, пов'язаного зі здійсненням митних процедур;

4) пункт пропуску на державному кордоні.

2. Відповідно до Митного кодексу України митне оформлення – це:

1) процедура митного контролю і пропуску через митний кордон України товарів та транспортних засобів;

2) виконання митним органом дій, які пов'язані із закріпленням результатів митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;

3) процедура пропуску через митний кордон України товарів і транспортних засобів у відповідному митному режимі;

4) виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

3. Суб'єкти митного контролю:

- 1) система митних органів, посадові особи, що виконують функцію влади;
- 2) система митних органів;
- 3) посадові особи митниці і суб'єкти ЗЕД;
- 4) посадові особи митниці і митні декларанти.

4. Пункти пропуску на митному кордоні за категоріями поїздок поділяються на:

- 1) міжнародні, міждержавні і місцеві, пішохідні переходи;
- 2) міжнародні, міждержавні;
- 3) міжнародні, місцеві, пішохідні переходи;
- 4) міжнародні, міждержавні і місцеві.

5. До способу переміщення товарів не відносять:

- 1) несупроводжуваний багаж;
- 2) вантажні відправлення;
- 3) супроводжуваний багаж;
- 4) пасажирські відправлення.

6. Відповідно до Митного кодексу України митний контроль – це:

- 1) комплекс заходів, що здійснюються митними органами в межах своєї компетенції з метою здійснення контролю за переміщенням товарів та транспортних засобів територією України;
- 2) сукупність заходів, що здійснюються митними органами в межах своєї компетенції з метою забезпечення дотримання норм митного законодавства;
- 3) контроль за переміщенням фізичними та юридичними особами через митний кордон України товарів та транспортних засобів;
- 4) процедура митного оформлення та пропуску через митний кордон України товарів та транспортних засобів.

7. Умови та порядок декларування, перелік відомостей, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення, визначаються:

- 1) Кіотською конвенцією;
- 2) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику;
- 3) Кабінетом Міністрів України;
- 4) Митним кодексом України.

8. Пункти пропуску на митному кордоні за видами транспортного сполучення поділяються на:

- 1) залізничні, автомобільні, морські, повітряні, пішохідні;
- 2) сухопутні, автомобільні, морські, річкові, повітряні, пішохідні;
- 3) трубопровідні, залізничні, морські, річкові, повітряні, пішохідні;
- 4) залізничні, автомобільні, морські, річкові, повітряні, пішохідні, поромні.

9. Зони митного контролю можуть бути:

- 1) постійними і тимчасовими;
- 2) разовими;
- 3) тимчасовими;
- 4) разовими і постійними.

10. У разі вивезення з митної території України товарів і транспортних засобів митний контроль закінчується:

- 1) з моменту пред'явлення товарів і транспортних засобів для митного оформлення та їх декларування;
- 2) з моменту перетинання ними митного кордону України;
- 3) після здійснення у повному обсязі митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;
- 4) після здійснення у повному обсязі митного оформлення товарів і транспортних засобів та перетинання ними митного кордону України.

11. Мета митного оформлення:

- 1) засвідчення результатів митного контролю, статистичний облік ввезення, вивезення та транзиту через територію України товарів та транспортних засобів;
- 2) пропуск через митний кордон України товарів і транспортних засобів відповідно до заявленого митного режиму;
- 3) забезпечення здійснення митного контролю;
- 4) випуск товарів у вільний обіг на території України.

12. Який контроль при перетині кордону мають пройти продукти рослинного походження:

- 1) фітосанітарний;
- 2) ветеринарний;
- 3) епідеміологічний;
- 4) державний.

13. Митний контроль – це:

- 1) здійснення митними органами в межах своєї компетенції митних процедур з метою забезпечення дотримання норм МКУ, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи;
- 2) здійснення митними органами в межах своєї компетенції забезпечення дотримання норм законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи;
- 3) сукупність заходів, що здійснюються митними органами в межах своєї компетенції з метою забезпечення дотримання норм МКУ, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку;
- 4) усі відповіді правильні.

14. Митна політика – це:

1) порядок переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів, митне регулювання, пов'язане із встановленням та справлянням податків і зборів;

2) ввезення товарів і транспортних засобів на митну територію України, вивезення товарів і транспортних засобів за межі митної території України – сукупність дій, пов'язаних із переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України у відповідному напрямку;

3) це система принципів та напрямів діяльності держави у сфері забезпечення своїх економічних інтересів та безпеки за допомогою митно-тарифних та нетарифних заходів регулювання зовнішньої торгівлі;

4) усі відповіді правильні.

15. Митний контроль товарів здійснюють:

1) уповноважені представники власника товарів;

2) уповноважені економічні оператори;

3) посадові особи митних органів;

4) уповноважені представники виробника товарів.

16. Митне забезпечення – це:

1) одноразові номерні запірно-пломбувальні пристрої, печатки, штампи, голографічні мітки та інші засоби ідентифікації, що використовуються митними органами для відображення та закріплення результатів митного контролю та митного оформлення;

2) спеціальні пристрої (печатки, штампи, голографічні мітки та інші засоби ідентифікації), що використовуються митними органами для відображення та закріплення результатів митного контролю та митного оформлення;

3) забезпечення митними органами у процесі їх діяльності відображення та закріплення результатів митного контролю та митного оформлення;

4) усі відповіді правильні.

17. Митний огляд – це:

- 1) процедури, які виконують митні органи, для закріплення результатів митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;
- 2) одна з форм митного контролю;
- 3) дії митних органів, які мають юридичне значення для подальшого використання товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;
- 4) усі відповіді правильні.

18. Відповідно до чинного Митного кодексу «пропуск товарів і транспортних засобів через митний кордон України» – це:

- 1) дозвіл митного органу на переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України з урахуванням заявленої мети такого переміщення після проведення митних процедур;
- 2) переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України після проведення митних процедур;
- 3) дозвіл митниці на використання товарів та інших предметів на митній території України;
- 4) переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України.

19. Відповідно до чинного Митного кодексу товари – це:

- 1) будь-яке рухоме майно (у тому числі валютні цінності, культурні цінності), електрична, теплова та інші види енергії, а також т/засоби, за винятком т/засобів, що використовуються виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України;
- 2) будь-яке рухоме майно, у тому числі валютні та культурні цінності, а також електрична, теплова та інші види енергії;
- 3) будь-яке рухоме майно, у тому числі валютні та культурні цінності, а також транспортні засоби;
- 4) особисті речі громадян, що перетинають митний кордон України.

20. Місце стоянки повітряного судна для проведення митного контролю та митного оформлення визначається:

- 1) адміністрацією аеропорту за погодженням з митним органом і органом охорони державного кордону;
- 2) адміністрацією аеропорту;
- 3) адміністрацією аеропорту за погодженням з органом охорони державного кордону;
- 4) митним органом і органом охорони державного кордону.

21. Підставою для здійснення митного контролю та митного оформлення повітряного судна є подані командиром повітряного судна:

- 1) генеральна декларація, авіаційні вантажні накладні, каргоманіфест, відомості про запаси для споживання й товаросупровідні документи;
- 2) авіаційні вантажні накладні, наказ про придатність повітряного судна до польотів;
- 3) генеральна декларація, аеронавігаційні карти і схеми, каргоманіфести;
- 4) аеронавігаційні карти і схеми, наказ про придатність повітряного судна до польотів.

22. Митний контроль і митне оформлення повітряного судна здійснюється митним органом у взаємодії:

- 1) зі Службою безпеки України та податковою службою;
- 2) зі Службою безпеки України, підрозділами УМВС України;
- 3) з підрозділами УМВС України;
- 4) зі службами ветеринарною, екологічною, радіологічною, санітарно-карантинною, фітосанітарною, контролю за переміщенням культурних цінностей, контролю з метою забезпечення безпеки цивільної авіації.

23. Зони митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України на стоянках повітряних суден встановлюються:

- 1) органом охорони державного кордону та адміністрацією конкретного аеропорту;
- 2) митним органом за погодженням з органом охорони державного кордону та адміністрацією конкретного аеропорту;
- 3) органом охорони державного кордону та іншими правоохоронними органами;
- 4) органом охорони державного кордону.

24. До початку митного контролю повітряного судна на його борт піднімається:

- 1) представник Служби безпеки України;
- 2) представник санітарно-епідеміологічної служби;
- 3) представник митного органу;
- 4) представник служби нагляду за безпекою польотів.

25. Ким погоджується питання проведення митного контролю в акваторіях морських портів:

- 1) морським агентом;
- 2) адміністрацією порту;
- 3) митним брокером;
- 4) Державною прикордонною службою.

26. У яких місцях, як правило, здійснюється митний контроль товарів, що переміщуються пасажирями, водними транспортними засобами:

- 1) в оглядовому залі порту;
- 2) на борту судна;
- 3) на митному ліцензійному складі;
- 4) на причалі.

27. У разі відмови у митному оформленні та пропуску через митний кордон України надається:

- 1) усне повідомлення із зазначенням причин;
- 2) картка відмови у прийнятті митної декларації, митному оформленні чи пропуску товарів і транспортних засобів через митний кордон України;
- 3) повідомляється ДМСУ;
- 4) ніякі документи не надаються.

28. Митний контроль, відповідно до Митного кодексу України, у пунктах пропуску через митний кордон України здійснюється упродовж доби, годин:

- 1) 40;
- 2) 10;
- 3) 8;
- 4) 12.

29. Частина ділянки місцевості на митному кордоні України або в інших місцях території, в межах якої митниця здійснює митний контроль – це

- 1) зона митного контролю;
- 2) частина пункту пропуску;
- 3) пункт пропуску;
- 4) зал митного огляду.

30. При здійсненні митного контролю судна, що прибуває на митну територію України, в гарантійному листі капітана судна зазначається таке:

- 1) наявність на борту зброї;
- 2) наявність на борту наркотичних засобів;
- 3) інформація про особисті речі екіпажу судна;
- 4) що запаси споживання закуплені для потреб судна і не будуть виноситися за межі судна.

Практичне завдання (ситуаційні завдання)

Задача 1. Підприємство укладає ЗЕД-договір на експорт товару на умовах передплати.

Коли потрібно реєструватися на митниці: до передплати чи до відвантаження товару? Які будуть наслідки порушення 365-денного строку ЗЕД-розрахунків? Чи потрібно нараховувати ПДВ за ставкою 20 %, якщо товар не буде експортовано?

Задача 2. До митного контролю та оформлення були надані документи, які свідчили, що переміщенню підлягає брухт чорних металів. Проте під час огляду однозначно встановити, що до вивезення заявлено саме брухт чорних металів, не вдалося. У результаті подальшої перевірки виявлено, що під виглядом бруксту чорних металів переміщується брукст кольорових металів та легваної сталі.

Які документи були надані до митного контролю та оформлення? Які види митного контролю були здійсненні для виявлення порушення?

Задача 3. Громадянин Попов В.І. в'їхав в Україну на придбаному в Німеччині автомобілі Lamborghini. Митний кордон України він перетнув під час проведення презміни на митному посту і тому не пройшов митний контроль.

Чи порушив закон громадянин Попов В.І., в'їхавши в Україну на придбаному в Німеччині автомобілі Lamborghini і не пройшовши митний контроль?

Задача 4. Під час проведення митного контролю потягу «Київ-Варшава» громадянин Кузмічов ні усно, ні письмово не повідомив про наявність у нього будь-якої валюти. Це здалося інспектору підозрілим, а оскільки часу до відправлення потягу не залишалося, то він здійснив адміністративне затримання громадянина Кузмічова. Після цього отримав по телефону дозвіл заступника начальника митниці на проведення особистого огляду, під час якого у громадянина Андрійчука було виявлено 12 000 дол. США.

Як треба кваліфікувати дії інспектора та громадянина Андрійчука? Яку кількість валюти дозволено провозити фізичній особі?

Задача 5. Австралієць, який вирішив надіслати в міжнародному експрес-відправленні 250 євро з явними ознаками приховування, «забув» вказати їх у документах і вирішив їх обережно приховати у коробці з-під парфумів.

Чи порушив австралієць порядок переміщення грошей і банківських металів через митний кордон України? Надайте обґрунтовану відповідь.

Задача 6. Громадянин Китаю намагався ввезти до України майже тисячу упаковок лікарського препарату BicyclolTablets, попередньою вартістю 790 тис. грн.

Пігулки виявили під час проведення митного контролю речей та багажу пасажирів авіарейсу сполученням «Стамбул-Запоріжжя» у громадянина Китаю, який самостійно обрав для проходження митного контролю «зелений коридор», де митний контроль здійснюється у спрощеному порядку без заповнення митної декларації, тим самим заявляючи, що жодних заборонених товарів, чи товарів понад встановлену норму не переміщують. Упаковки з пігулками знаходились у картонній коробці без ознак приховування. Дозвільні документи та медичні довідки про використання цього препарату у громадянина були відсутні.

Чи можна переміщувати ліки через кордон? Надайте обґрунтовану відповідь. Які види контрольних заходів мають бути застосовані в такій ситуації?

Задача 7. Білов К.П. прибув до митного поста «Херсон-центральный», подав документи, за якими він перевозив стрижні до фільтрів. Однак під час поглибленого митного контролю у вантажному відділенні транспортного засобу херсонські митники знайшли та вилучили 5,1 млн штук сигаретних фільтрів з вкрапленнями активованого вугілля та 240 тис. штук сигаретних фільтрів відповідно до наявного маркування.

Чи зазначені дії мають ознаки правопорушення? Які заходи було застосовано до громадянина Білова К.П.?

Задача 8. Громадянин Ізраїлю намагався вивезти з України п'ять монет у пакетиках з чаєм. Спробу вивезення монет попередили дніпропетровські митники на митному посту «Аеропорт». Під час проведення огляду ручної поклажі громадянина Ізраїлю через рентген-апарат митників зацікавила дорожня сумка пасажирів. Багаж відправили до поглибленого митного огляду, під час якого серед особистих речей митники звернули увагу на картонну фірмову упаковку пакетиків з чаєм. Оскільки чайні пакетики цієї марки розфасовані в індивідуальну упаковку із фольги, саме в них замість пакетиків з чаєм порушник вирішив сховати п'ять монет. За попередніми висновками монети карбування періоду XVIII–поч. XX ст. і можуть становити культурну та історичну цінність.

Чи мають право вивозитися за кордон предмети, які мають культурну та історичну цінність? Надайте обґрунтовану відповідь.

Творчі завдання (підготовка есе, рефератів)

1. Митний контроль та шляхи підвищення його ефективності.
2. Автоматизована система митного контролю.
3. Митний контроль аеропорту «Київ».
4. Митний контроль як фактор забезпечення економічної безпеки держави.
5. Система митного контролю в Україні: сучасний стан та орієнтири вдосконалення.
6. Необхідність та завдання митного контролю.
7. Особливості митного контролю у країнах Європейського Союзу.
8. Вдосконалення системи управління митними ризиками у сфері митного контролю з урахуванням зарубіжного досвіду.
9. Митні експертизи як інструмент забезпечення національної безпеки країни.
10. Митна експертиза лікарських засобів як складова митного контролю.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/92-15>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://sta-sumy.gov.ua/nk/>
4. Про Митний тариф України: Закон України від 19.09.2013 № 584-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/584-18>
5. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.91 (зі змінами і доповненнями). *Укр. митниця*: довідник. К.: Лібра, 1993. 67 с.
6. Положення про Державну фіскальну службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 № 236. URL: <http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/cardnpd>
7. Про утворення Державної фіскальної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 № 160. URL: <http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/cardnpd>

Список рекомендованих джерел

1. Бережнюк І.Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти: монографія. Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2009. 543 с.
2. Білуха М.Т., Микитенко Т.В. Митний контроль: організація і методологія. *Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право)*. 2014. № 1 (64). С. 181–187.
3. Борисенко О. Сутність зовнішньоекономічної політики та її вплив на розвиток національного господарства. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2011. № 1. С. 120–126.
4. Ганзюк Ю., Власов М. Переміщення товарів через митний кордон України: проблеми та шляхи вирішення. *Інтелектуальна власність в Україні*. 2015. № 2. С. 35–39.

5. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. К.: Деміур, 2007. 296 с.
6. Гребельник О.П. Митна справа: підручник. 3-є вид., перероб. та доп. К.: ЦУЛ, 2010. 472 с.
7. Гребельник О.П. Митна справа: підручник. 4-е вид., онов. та доп. Київ: ЦУЛ, 2014. 472 с.
8. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua>
9. Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
10. Офіційний сайт Всесвітньої митної організації України. URL: <http://www.wcoomd.org>
11. Офіційний портал Державної фіскальної служби України. URL: <http://sta-sumy.gov.ua/>.
12. Світова організація торгівлі: офіційний сайт. URL: <http://www.wto.org/>
13. Офіційний портал статистичної організації Європейської комісії. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat>.
14. Розрахунок митних платежів (калькулятор). URL: <http://broker-service.com.ua/htmlPages/312/menuid/103>.

ТЕМА 10

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В МИТНОМУ КОНТРОЛІ

План

- 10.1. Основна мета, принципи та склад РС ВМО.
- 10.2. Співпраця між митними адміністраціями.
- 10.3. Партнерство між митними службами та підприємницькою спільнотою.
- 10.4. Партнерство з іншими урядовими установами та міжнародними організаціями.

Ключові поняття та визначення

«Модель митних даних» ВМО визначає:

- максимальний набір даних для здійснення експортних та імпорتنих формальностей;
- формат електронних повідомлень для відповідних вантажних і товарних декларацій.

Авторизований економічний оператор (далі – АЕО) – економічні оператори, які відповідають критеріям, визначеним митницею на підставі РС ВМО, що мають право брати участь у процедурах спрощеного та швидкого випуску товарів з-під митного контролю із наданням мінімуму інформації.

Авторизований ланцюг поставок товарів – АЕО різних країн, об'єднаних на підставі комерційної доцільності та відповідних цивільних договорів у міжнародні ланцюги поставок товарів.

Концепція «єдиного вікна» (Single Window) – об'єкт, що дозволяє учасникам операції міжнародної торгівлі та перевізникам подавати стандартизовану інформацію та документи в єдину точку для виконання усіх регуляторних вимог щодо імпорту, експорту та транзиту. Якщо інформація є електронною, то окремі елементи даних подаються лише один раз та багаторазово використовуються різними (як приватними, так і державними) учасниками інтегрованого міжнародного ланцюга постачання.

Рамкові стандарти безпеки і полегшення світової торгівлі Всесвітньої митної організації (далі – ВМО) – єдиний набір, розроблених ВМО міжнародних митних стандартів.

Угоди про взаємне визнання (MRA) – міжнародні угоди про взаємне визнання національних програм АЕО або результатів митного контролю.

Управління митними ризиками – це робота митних органів з аналізу ризиків, виявлення та оцінки ризиків, розроблення та практичної реалізації заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків, оцінки ефективності та контролю застосування цих заходів. Під ризиком розуміється ймовірність недотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи (стаття 361 МКУ).

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Яка основна мета РС ВМО?
2. Назвіть чотири основні елементи РС ВМО.
3. Назвіть три «опори» РС ВМО.
4. Пояснить термін «комплексне управління ланцюгом поставок товарів» (integrated supply chain management).
5. Що таке «уповноважений (авторизований) ланцюг постачання товарів»?
6. Пояснить сутність спільного управління ризиками.
7. Пояснить сутність попередньої електронної інформації.
8. Що розуміється під індивідуалізацією планів забезпечення безпеки та які дії повинно вчинити підприємство, що подало заяву на отримання статусу УЕО з цього приводу?
9. Назвіть шляхи практичної реалізації Стандарту 5 другої опори РС ВМО «Комунікація».
10. Що необхідно зробити для гармонізації національних контрольних заходів?

Тести

1. Яка основна мета РС ВМО:

- 1) визначення стратегії підвищення безпеки світової торгівлі так, щоб це не перешкоджало торгівлі, а навпаки сприяло її розвитку;
- 2) визначення найкращих практик роботи митних адміністрацій у боротьбі з митним шахрайством, контрабандою та терористичними загрозами;
- 3) безпека митних та інших органів державної влади, на які покладено завдання з контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України;
- 4) немає правильної відповіді.

2. Що із зазначеного належить до чотирьох основних елементів РС ВМО:

- 1) усе крім другої відповіді;
- 2) пільги, які надаються компаніям, які виконують програми, передбачені міжнародними угодами за участю України щодо нерозповсюдження зброї масового ураження та її компонентів;
- 3) гармонізація вимог щодо попереднього електронного повідомлення про вантаж;
- 4) управління ризиками з метою вирішення питань безпеки та огляд контейнерів і вантажів підвищеного ризику під час відправлення за запитом країни імпорту.

3. Назвіть три «опори» РС ВМО:

- 1) система угод між митними адміністраціями; партнерські відносини між митними службами та підприємницькою спільнотою; партнерство з іншими урядовими установами та міжнародними організаціями;
- 2) система угод між митними адміністраціями; партнерські відносини між митними службами та підприємницькою спільнотою; партнерство з урядовими органами, які займаються справами внутрішніх податків;

3) система угод між митними адміністраціями та підприємницькою спільнотою; партнерство з іншими урядовими установами та міжнародними організаціями; співробітництво із органами захисту державного кордону;

4) немає правильної відповіді.

4. Комплексне управління ланцюгом поставок товарів (integrated supply chain management) – це:

1) забезпечення своєчасної доступності якісних даних і цілісність партій товарів у відповідному ланцюгу постачання, що надає можливість спростити та прискорити процедури митного контролю та оформлення;

2) забезпечення безперешкодного доступу митних та інших державних контролюючих органів до товарів, які переміщуються через митний кордон України, та документів, які такі товари супроводжують;

3) управління обсягом та видами митного контролю товарів, які переміщуються через митний кордон України на підставі даних АСАУР;

4) немає правильної відповіді.

5. Що таке «авторизований ланцюг постачання товарів»:

1) це ланцюг постачання товарів, у якому беруть участь лише АЕО;

2) це ланцюг постачання товарів, який перевірено та схвалено митними органами країн відправлення та призначення товарів;

3) це ланцюг постачання товарів, у якому беруть участь лише підприємства, що користуються загальною схемою оподаткування;

4) немає правильної відповіді.

6. Сутність спільного управління ризиками:

1) систематичне використання управлінських процедур і методів, які надають у розпорядження митних служб інформацію, необхідну для роботи з транспортними операціями або товарними партіями, які становлять певний ризик;

2) інформування митних органів іншими державними органами, які контролюють товари, що переміщуються через митний кордон, про вантажі підвищеного ризику;

3) забезпечення зниження й виявлення та нейтралізація ризик-чинників;

4) всі відповіді правильні.

7. Попередня електронна інформація – це:

1) частина ланцюга комплексного митного контролю, за якою учасники зовнішньоекономічної діяльності можуть завчасно подавати свої декларації як в митну адміністрацію країни-експортера, так і в митну адміністрацію країни-імпортера для митного контролю та оформлення;

2) інформація з комерційних електронних систем обміну інформацією щодо товарів, які планується ввозити на територію держави, до якої мають доступ митні органи до моменту формування вантажної партії товару;

3) декларація, що подається виключно в електронному вигляді;

4) немає правильної відповіді.

8. Під індивідуалізацією планів забезпечення безпеки розуміють:

1) підготовку планів забезпечення безпеки, побудованих з урахуванням бізнес-моделі цього конкретного АЕО;

2) підготовку планів забезпечення безпеки, побудованих з урахуванням виду вантажу та транспорту, який його переміщує через митний кордон;

3) призначення осіб від підприємства та митних органів, відповідальних за виконання конкретних пунктів плану із поновлення операцій після краху систем безпеки;

4) немає правильної відповіді.

9. Стандарт 5 другої опори РС ВМО «Комунікація» реалізується, зокрема, через:

- 1) усі відповіді правильні;
- 2) встановлення процедур, які використовуються у разі запитів або підозр щодо порушення митних правил;
- 3) проведення консультацій на національному та місцевому рівнях з усіма учасниками міжнародного ланцюга поставки товарів для обговорення питань, що становлять взаємний інтерес;
- 4) призначення посадових осіб, відповідальних за комунікацію з певними галузями бізнесу.

10. Гармонізація національних контрольних заходів – це:

- 1) процес встановлення спільного контролю, обміну інформацією, узгодженого управління ризиками та взаємного визнання контролю на підставі угод з державними органами, відповідальними за регулювання обігу певних видів товарів;
- 2) процес переходу національних митних та інших контролюючих органів на міжнародні стандарти митного та прикордонного контролю;
- 3) запровадження проведення митного та інших видів державного контролю в одному, заздалегідь визначеному місці на митній території держави;
- 4) усі відповіді правильні.

11. Міжнародна гармонізація вимог подання даних має на меті:

- 1) створення системи, яка б дозволяла суб'єктам міжнародної торгівлі в електронному вигляді подати необхідну інформацію один раз окремому призначеному органу, бажано митниці;
- 2) досягнення належного рівня національної безпеки;
- 3) створення системи обміну інформацією митної статистики між митними адміністраціями держав – торговельних партнерів;
- 4) усі відповіді правильні.

12. Основна мета партнерства митних органів з іншими урядовими установами та міжнародними організаціями:

- 1) безперервність та відновлення торгівлі після настання негативних подій, які зупинили виконання міжнародного торговельного договору;
- 2) гарантувати економічний розвиток держави на підставі досягнень науково-технічного прогресу;
- 3) розробка нових профілів ризиків щодо товарів та суб'єктів міжнародної торгівлі;
- 4) немає правильної відповіді.

13. Оцінка ризику:

- 1) усі відповіді правильні;
- 2) оцінка вірогідності та потенційних втрат від реалізації виявленого ризикового фактора;
- 3) частина процесу митного контролю;
- 4) постійний спільний процес, що починається у момент підготовки вантажів експортером до експорту з постійною перевіркою цілісності вантажів та недопущення зайвого дублювання заходів контролю.

14. Експортно-імпортна декларація, яка спільно використовується зацікавленими митними адміністраціями:

- 1) єдина декларація, яка використовується в уповноважених ланцюгах постачання;
- 2) єдиний документ, який подається відправником – власником статусу АЕО зі спрощення митній адміністрації держави експорту;
- 3) єдиний документ, який подається відправником – власником статусу АЕО з безпеки та охорони митній адміністрації держави експорту;
- 4) єдиний документ, який подається відправником – власником статусу АЕО з безпеки та охорони митній адміністрації держави імпорту до моменту навантаження транспортного засобу в державі експорту.

15. «Модель митних даних» СОТ – це:

- 1) максимальний набір даних для здійснення експортних та імпорتنих формальностей, а також формат електронних повідомлень для відповідних вантажних і товарних декларацій;
- 2) мінімальний набір даних, необхідний для здійснення митних формальностей у країні транзиту;
- 3) мінімальний набір даних, необхідний для здійснення митних формальностей в країні експорту;
- 4) немає правильної відповіді.

16. «Єдине вікно» за РС ВМО – це:

- 1) парадигма управління, державними, насамперед митними органами, при якій активно використовуються дані з комерційних систем, за якої громадяни та підприємства отримують державні послуги через єдиний інтерфейс, що призводить до збільшення ефективності та зменшення операційних витрат;
- 2) програмний комплекс митних органів, який призначений для прийому інформації від суб'єктів міжнародної торгівлі та пересилки її до відповідних державних контролюючих органів;
- 3) програмний комплекс у морських та авіаційних портах, де збирається попередня інформація від суб'єктів міжнародної торгівлі;
- 4) усі відповіді правильні.

17. Мета співробітництва митних адміністрацій полягає у:

- 1) забезпеченні максимальної безпеки і полегшення функціонування міжнародних ланцюгів поставок товарів у процесі проходження вантажних і контейнерних відправлень по вузлових точках світової торговельної системи;
- 2) наданні взаємної допомоги у впровадженні справ про порушення митних правил учасниками міжнародного ланцюга постачання товарів;
- 3) обміні інформацією щодо ринкових цін на товари у відповідних державах;
- 4) всі відповіді правильні.

18. Вантаж підвищеного ризику – це:

- 1) усі відповіді правильні;
- 2) відправлення, за якими недостатньо інформації для того, щоб вважати їх відправленнями низького ризику;
- 3) відправлення, щодо яких тактична розвідка представила дані, що свідчать про них, як про відправлення підвищеного ризику;
- 4) відправлення, визнані відправленнями підвищеного ризику за методикою бальної оцінки ризиків на основі елементів даних, що характеризують безпеку.

19. Оперативна комунікація та цільовий відбір між митними адміністраціями має на меті:

- 1) створення системи взаємного визнання контролю, за якої уся діяльність у межах будь-якого ланцюга поставки товарів буде під контролем, але заходи та процедури митного контролю та оформлення будуть здійснюватись один раз у той час та у тому місці, де це буде оптимально з точки зору функціонування ланцюга поставки товарів;
- 2) економію коштів державного бюджету на проведення митного контролю та оформлення товарів, які переміщуються через митний кордон за рахунок паритетного розподілу контролю між митними адміністраціями суміжних держав;
- 3) створення системи завчасного інформування про вантажі з товарами, на які встановлено заборони та обмеження;
- 4) створення системи оперативної перевірки даних з попередніх декларацій учасників міжнародного ланцюга постачання товарів.

20. Стандартні методи оцінки ризиків СОТ – це:

- 1) правила інтерпретації отриманої розвідувальної інформації для формування індикаторів ризику та правил цільового відбору перевірки вантажів і транспортних засобів;
- 2) узгоджені між митними адміністраціями порядки відбору та досліджень зразків товарів, які переміщуються через митний кордон з метою пошуку недостовірної інформації щодо кодів товарів, їх митної вартості в інформації декларантів;

- 3) правила встановлення митними адміністраціями держав-учасниць мінімальних рівнів митної вартості товарів (за 1 кг, за 1 шт.) залежно від їх кодів за ГС;
- 4) немає правильної відповіді.

21. За що з перерахованого нижче несе відповідальність митниця відправлення за РС ВМО:

- 1) виявлення будь-якого несанкціонованого втручання до ланцюга поставки товарів;
- 2) наявність на вантажному відсіку транспортного засобу митних пломб;
- 3) перевірку країни походження товарів;
- 4) немає правильної відповіді.

22. Аналіз ризиків – це:

- 1) процес систематичного використання наявної інформації для визначення того, як часто можуть виникати певні ризики та величин їх можливих наслідків;
- 2) обмін інформацією про порушення митних правил між митними адміністраціями держав торговельних партнерів;
- 3) процес порівняння даних з конкретної митної декларації з інформацією про порушення митних правил у минулому;
- 4) немає правильної відповіді.

23. Управління ризиками – це:

- 1) скоординована діяльність митних адміністрацій для управління та контролю ризиків;
- 2) діяльність митної адміністрації з «пом'якшення» ризикових факторів, виявлених у попередні часи;
- 3) скоординована діяльність митних адміністрацій з проведення передвантажувальної інспекції у випадках спрацювання індикатора ризику;
- 4) немає правильної відповіді.

24. Під терміном «мета митного контролю» розуміється:

- 1) вибір для перевірки / аудиту певної партії, пасажирів, транспортного засобу, трансакції або юридичної особи на основі аналізу ризиків, профілювання, огляду документів, спостереження та методики опитування;
- 2) визначення обсягів процедур митного контролю товарів у кожному конкретному випадку на підставі розробленої програми перевірки;
- 3) вибір вантажів для поглибленого митного контролю на підставі даних про країну походження товарів, громадянства власника транспортного засобу комерційного призначення;
- 4) немає правильної відповіді.

25. Як встановлюються строки декларування товарів митним органам за РС ВМО:

- 1) строки декларування товарів митним органам встановлюються національним законодавством з урахуванням мінімальних термінів, встановлених РС ВМО, залежно від виду транспорту, на якому вантаж прибув у пункт пропуску;
- 2) строки декларування товарів митним органам встановлюються РС ВМО залежно від виду товарів, які переміщуються через митний кордон держави;
- 3) строки декларування товарів митним органам встановлюються двосторонніми міжнародними угодами залежно від пропускної спроможності конкретних пунктів пропуску та виду товарів, які переміщуються через митний кордон держави;
- 4) усі відповіді правильні.

26. Які основні напрями діяльності АЕО у галузі забезпечення безпеки відповідно до Стандарту 2 «Безпека» II опори РС ВМО:

- 1) заходи щодо забезпечення безпеки будівель, захист важливих для торгівлі даних, заходи із забезпечення кадрової безпеки;
- 2) заходи щодо забезпечення безпеки транспортних засобів під час міжнародних перевезень, збереження податкової звітності, заходи із забезпечення кадрової безпеки;
- 3) перші дві відповіді;
- 4) немає правильної відповіді.

27. Система управління ризиками застосовується:

- а) для визначення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, документів і осіб, які підлягають митному контролю;
- б) до форм митного контролю щодо товарів, транспортних засобів, документів і осіб;
- в) до обсягів митного контролю;
- г) до всіх вище перерахованих.

28. Що розуміється під розробкою заходів безперервності та поновлення за Стандартом 5 III опори РС ВМО:

- 1) розробка та затвердження у встановленому законодавством порядку механізмів та планів дій всіх учасників міжнародного ланцюга постачання при виявленні порушень митного законодавства, проявах стихій тощо;
- 2) розробка та затвердження у встановленому законодавством порядку графіків робочого часу для відповідних підрозділів державних органів, які беруть участь у контролі за вантажами, що переміщуються через митний кордон держави;
- 3) розробка та затвердження у встановленому законодавством порядку заходів із проведення митного постаудиту та поновлення діяльності підприємства після його завершення;
- 4) усі відповіді правильні.

29. Які мінімальні вимоги до підприємства, що претендує на статус АЕО з охорони та безпеки:

- 1) здійснюється постійна оцінка загроз та впроваджуються плани із забезпечення безпеки та інформування митних органів про всі критичні для митної безпеки випадки;
- 2) на підприємстві створений спеціальний відділ з проведення заходів безпеки, робота якого схвалена митними органами;
- 3) на підприємстві впроваджена система фізичного захисту та авторизації доступу до всіх приміщень, де можуть зберігатись товари, які знаходяться під митним контролем;
- 4) немає правильної відповіді.

30. Які мінімальні пільги отримує підприємство, що отримало статус АЕО з охорони та безпеки:

- 1) зниження рівня ризику для власних вантажів та оптимізація операційних витрат;
- 2) відсутність контролю з боку митних органів за доставленням вантажів у митницю призначення;
- 3) незастосування до підприємства встановлених профілів ризику;
- 4) немає правильної відповіді.

Практичне завдання (ситуаційні завдання)

Задача 1. Ви директор фірми, яка буде подавати заяву на отримання статусу АЕО. За допомогою керівництва АЕО ВМО сплануйте цей крок. Складіть проєкт виступу перед співробітниками фірми: мета, очікуваний ефект, заходи, критерії успішності виконання.

Задача 2. Ви працівник фірми, що спеціалізується на експорті з України меду та інших продуктів садівництва. Складіть доповідну до керівництва фірми з обґрунтуванням доцільності (недоцільності) отримання фірмою статусу АЕО за відповідним напрямом (спрощення та/або охорони та безпеки). Вкажіть прямі та непрямі вигоди від такого статусу, оцініть напрями витрат підприємства на отримання та підтримання статусу АЕО тощо.

Задача 3. Ви працівник фірми, що спеціалізується на імпорті в Україні складної побутової техніки відомих світових брендів. Складіть доповідну до керівництва фірми з обґрунтуванням доцільності (недоцільності) отримання фірмою статусу АЕО за відповідним напрямом (спрощення та/або охорони та безпеки). Вкажіть прямі та непрямі вигоди від такого статусу, оцініть напрями витрат підприємства на отримання та підтримання статусу АЕО тощо.

Задача 4. Ви працівник фірми, що надає послуги контрактної логістики (3PL), переважно нерезидентам України, щодо організації транзиту, тимчасового зберігання та перевалки товарів на митній території України. Складіть доповідну до керівництва фірми з обґрунтуванням доцільності (недоцільності) отримання фірмою статусу АЕО за відповідним напрямом (спрощення та/або охорони та безпеки). Вкажіть прямі та непрямі вигоди від такого статусу, оцініть напрями витрат підприємства на отримання та підтримання статусу АЕО тощо.

Задача 5. Ви працівник фірми, що має статус АЕО за прямими спрощення та безпеки і охорони. Ви призначені координатором з боку фірми у процесі проходження перевірки митними органами підтримання фірмою відповідності статусу. Складіть план підготовки до перевірки, визначіть перелік документів, даних, приміщень тощо, які необхідно пред'явити посадовим особам митниці для перевірки. Зазначте основні етапи перевірки та індикатори її результатів.

Нормативно-правові акти

1. Рамкові стандарти безпеки і полегшення світової торгівлі BMO 2018 (WCO SAFE FRAMEWORK OF STANDARDS) URL: <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/safe-framework-of-standards.pdf?la=en>.

2. Митні рекомендації з комплексного управління ланцюгом поставок товарів (ISCM Guide Lines WCO) URL: <http://www.wcoomd.org/-/media/D81B2807C64A4B669942F88D51D5FCF6.ashx>.

3. Переглянута Кіотська конвенція «Про спрощення та гармонізацію митних процедур» (Revised Kyoto Convention) URL: http://www.wcoomd.org/Topics/Facilitation/Instrument%20and%20Tools/Conventions/pf_revised_kyoto_conv/Kyoto_New.

4. Міжнародна конвенція про взаємне адміністративне сприяння в митних питаннях (Йоганнесбургська конвенція). URL: <http://www.wcoomd.org/./media/wco/public/global/pdf/about-us/legal-instruments/conventions-and-agreements/johannesburg/internconvmutualadmineng2003.pdf?la=en>.

5. Модель митних даних COT (WCO Data Model). URL: <http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/tools/data-model.aspx>.

6. Керівництво з підтвердження статусу АЕО (AEO Validator Guide). URL: <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/aeo-validator-guide.pdf?la=en>.

7. Довідник з стратегії взаємного визнання та узгодження (AEO Mutual Recognition, Strategy Guide). URL: <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/strategy-guide-for-aeo-mutual-recognition.pdf?la=en>.

8. Керівництво з впровадження попередніх даних щодо вантажу (Advance Cargo Information – ACI). URL: http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/aci_implementation-guidance.pdf?la=en.

9. Рекомендації щодо ідентифікаційного номеру трейдера (Trader Identification Number - TIN). URL: <http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/tools/trader-identification-number.aspx>

10. Митний кодекс України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

11. АЕО Керівництво (AUTHORISED ECONOMIC OPERATORS GUIDELINES). URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/customs/policy_issues/customs_security/aeo_guidelines_en.pdf.

12. Керівництво з управління митними ризиками (WCO Customs Risk Management Compendium). URL: <http://www.wcoomd.org/en/topics/enforcement-and-compliance/instruments-and-tools/./media/B5B0004592874167857AF88FC5783063.ash>.

Список рекомендованих джерел

1. Митна справа України: підручник / Пашко П.В. та ін. Ірпінь: Університет ДФС України. – 2017. – 442 с.
2. Павленко Є.Б. З практики впровадження Рамкових стандартів безпеки SAFE. *Митна політика та актуальні проблеми економічної безпеки України на сучасному етапі* : збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції курсантів, студентів та молодих учених (27 берез. 2009 р.). Дніпропетровськ: АМСУ, 2009. С. 44–46.
3. Schramm, S Who benefits most from AEO certification? An Austrian perspective / World Customs Journal. Australian Capital Territoryreg. no. A04701. 2015. 9 № 1. P. 59–67.
4. Lars Karlsson. Back to the future of Customs: A new AEO paradigm will transform the global supply chain for the better / World Customs Journal. Australian Capital Territoryreg. no. A04701. 2017. Vol. 11. № 1. P. 23–33.
5. Ємець А.В. Щодо порівняльного аналізу сутності та змісту терміну Уповноважений економічний оператор у законодавстві ЄС та України. *Причорноморські економічні студії* : науковий журнал. Одеса. 2017. № 18. С. 37–41.
6. Djanitey R. (2018). *Assessing the impact of national single window on the competitiveness of Ghana' smaritime sector*. P. 88.
7. Miroslava Laszuk The influence of conditions of international trade on the scope of customs control // 34th International Scientific Conference on Economic and Social Development - XVIII International Social Congress (ISC-2018). Moscow: Varazdin Development and Entrepreneurship Agency and al. 2018. P. 108–115.
8. Frank Altemöller. Counter terrorism and Data Transfers in International Trade / Russian Journal of Comparative Law. Bratislava. 2016. Vol. 7. № 1. – P. pp. 4–10.
9. MENG, Shao-dong A Study on the Role of Customs in International Trade Security and Facilitation based on the AEO System // AMEIT 2017. Lancaster, Pennsylvania (U.S.): DEStech Inc. 2017. P. 39–42.
10. Buy-Ship-Pay Reference Data Model // оф. сайт UN/ CEFAC / UNECE. URL: <https://uncefact.unece.org/display/uncefactpublic/Buy-Ship-Pay+Reference+Data+Model> (дата звернення: 25.03.2019).

ТЕМА 11

ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КОНТРАБАНДИ

План

- 11.1. Сутність та причини контрабанди.
- 11.2. Еволюція контрабанди як економічного явища.
- 11.3. Класифікація видів контрабанди.
- 11.4. Наслідки контрабанди для економіки країни.

Ключові поняття та визначення

Адміністративна відповідальність – юридична відповідальність, яка полягає у застосуванні до особи, яка вчинила адміністративний проступок, певного заходу – адміністративного стягнення.

Кримінальна відповідальність – юридична відповідальність, яка настає за скоєння злочину і полягає у застосуванні до винної особи виду і міри покарання, передбаченого Кримінальним кодексом.

Контрабанда (за національним законодавством) – переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, вчинене особою або групою осіб, культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї або боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї або боєприпасів до неї), частин вогнепальної нарізної зброї, спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, а також наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів.

Контрабанда (за міжнародним законодавством) – митне шахрайство, що полягає у переміщенні товарів через митний кордон у будь-який прихований спосіб.

Контрабанда «товарна» (економічна) – переміщення товарів, валюти, цінностей та інших предметів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, вчинене у великих розмірах.

Контрольована поставка – комплекс оперативно-розшукових та інших заходів, що проводиться митними органами, при яких партія наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, що незаконно переміщується або така, що викликає підозру і про яку стало відомо, допускається під контролем і оперативним наглядом до переміщення через митний кордон України.

Прекурсори – речовини і їхні солі, використовувані для виготовлення наркотичних і психотропних речовин, а також хімічні засоби і їхні солі, віднесені до показаної категорії Комітетом з контролю за наркотиками при МОЗ України.

Психотропні речовини – будь-які природні або синтетичні матеріали, що класифікуються у міжнародних конвенціях та становлять небезпеку для здоров'я населення при зловживанні ними та віднесені до вказаної категорії Комітетом з контролю за наркотиками при МОЗ України.

Фіктивний транзит порушення, коли товари, що задекларовані як транзит і звільнені від ввізного мита, залишаються на території України для реалізації.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Дати визначення контрабанді відповідно до українського законодавства.
2. Що таке «контрольована поставка»?
3. Психотропні речовини – це ...
4. Прекурсори – це ...
5. Що є підставою для здійснення контрольованої поставки наркотичних засобів?
6. Які санкції передбачені законодавством України за контрабанду?
7. Чим відрізняється контрабанда від порушення митних правил?
8. Назвіть основні класифікаційні ознаки систематизації контрабанди.
9. Що відносять до незаконного переміщення поза митним контролем?
10. Незаконне переміщення з приховуванням від митного контролю поділяється на ...

Тести

1. Незаконне переміщення товарів через митний кордон України призводить:

- 1) накладення штрафу в розмірі 100 % вартості товарів з конфіскацією цих товарів;
- 2) накладення штрафу в розмірі 100 % вартості товарів;
- 3) позбавлення волі строком від 3 до 7 років;
- 4) позбавлення волі строком від 3 до 7 років з конфіскацією цих товарів.

2. Прекурсори – це:

- 1) речовини і їхні солі, використовувані для виготовлення наркотичних і психотропних речовин;
- 2) будь-які природні або синтетичні матеріали, що класифікуються у міжнародних конвенціях та становлять небезпеку для здоров'я населення;
- 3) рослини, сировина, засоби природного або синтетичного походження, що класифікуються як такі в міжнародних конвенціях.

3. За способами здійснення контрабанда може бути:

- 1) поза митним контролем;
- 2) поза митним постом;
- 3) поза митним кордоном.

4. Відповідальність за контрабанду наступає з досягненням особою:

- 1) 16 років;
- 2) 18 років;
- 3) 21 року.

5. Визначення поняття «контрабанда» в українському законодавстві наведене в:

- 1) Кримінальному кодексі;
- 2) Митному кодексі;
- 3) Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність».

6. Створення особливої митної прикордонної мережі для боротьби з контрабандою в Російській імперії відбулося:

- 1) 27 вересня 1782 року за наказом Катерини II;
- 2) 10 жовтня 1724 року за наказом Єлизавети;
- 3) 27 вересня 1766 року за наказом Катерини II.

7. Назвіть основні причини зростання контрабанди у Англії в XVII–XVIII стст.:

- 1) запровадження експортних мит та збільшення розміру імпорتنих ставок;
- 2) запровадження імпорتنих мит та збільшення розміру експортних ставок;
- 3) запровадження транзитних мит на міжнародну торгівлю.

8. Контрабанда, відповідно до законодавства, належить до:

- 1) кримінального злочину;
- 2) економічного злочину;
- 3) політичного злочину;
- 4) злочину проти людства.

9. За якого обсягу тіньової економіки до ВВП настає критична межа, що свідчить про формування в країні самозабезпечуваної системи тіньових відносин:

- 1) 30 %;
- 2) 15 %;
- 3) 25 %.

10. Основним наслідком від криміналізації зовнішньоекономічних відносин є зниження...

- 1) конкуренції;
- 2) попиту;
- 3) цін.

11. Переміщення предметів поза митним контролем характерне для:

- 1) «чорної» контрабанди;
- 2) «сірої» контрабанди;
- 3) контрабанди з документальним приховуванням.

12. Основою формування митно-тарифної політики при тінізації є виконання:

- 1) фіскальних функцій;
- 2) контролюючих функцій;
- 3) правоохоронних функцій.

13. При якій зовнішньоекономічній моделі зростають обсяги контрабанди:

- 1) політиці протекціонізму;
- 2) лібералізації зовнішньоекономічних відносин;
- 3) політиці «фритредерства».

14. Що з перерахованого нижче не класифікується митними органами як порушення:

- 1) повторний митний огляд;
- 2) порушення митних правил;
- 3) контрабанда.

15. Залежно від виду контрабандного товару розрізняють:

- 1) «чорну» та «сіру» контрабанду;
- 2) контрабанду «економічного» та «неекономічного» характеру;
- 3) «дрібну» та «велику» контрабанду.

16. Контрабанда – це:

- 1) незаконне переміщення через митний кордон наркотичних засобів;
- 2) незаконне переміщення через митний кордон товарів, валюти, цінностей та інших предметів;
- 3) незаконне переміщення через митну територію країни товарів, валюти, цінностей та інших предметів;
- 4) скорочена назва банди з контрабасами.

17. Приховування від митного контролю не включає:

- 1) звільнення від митного контролю;
- 2) фізичне приховування;
- 3) приховування за документами.

18. Найчастіше предметом переміщення товарів через митний кордон поза митним контролем є:

- 1) підакцизні товари;
- 2) товари широкого вжитку;
- 3) товари першої необхідності.

19. Оберіть найбільш повне формулювання мети проведення «контрольованої поставки»:

- 1) визначення кримінальними злочинами дії осіб, які беруть участь у здійсненні правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів;
- 2) визначення правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів;
- 3) визначення кримінальними злочинами дії осіб, які беруть участь у здійсненні правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів.

20. За незаконне перевезення товарів через митний кордон України фізичною чи юридичною особою встановлена відповідальність у вигляді позбавлення волі строком від...:

- 1) 3 до 7 років;
- 2) 5 до 10 років;
- 3) 2 до 5 років.

21. За незаконне перевезення товарів через митний кордон України групою осіб встановлена відповідальність у вигляді позбавлення волі строком від...:

- 1) 5 до 12 років;
- 2) 3 до 7 років;
- 3) 5 до 10 років.

22. Яке покарання передбачене за порушення, що класифікується як контрабанда:

- 1) позбавлення волі з конфіскацією предмета контрабанди;
- 2) штраф;
- 3) конфіскація предмета контрабанди;
- 4) позбавлення волі.

23. Для запобігання контрабанді використовується оприлюднення:

- 1) знеособленої інформації про митну вартість переміщених через митний кордон України товарів;
- 2) комерційних документів із зовнішньоекономічних торговельних операцій;
- 3) відомостей, зазначених в митних деклараціях.

24. Що заплановано РНБО України для боротьби з контрабандою та корупцією на митниці:

- 1) створення телефону довіри для повідомлень про випадки контрабанди та корупції під час митного оформлення;
- 2) створення спецзагону національної поліції України для контролю митних органів;
- 3) створення інформаційного ресурсу для обов'язкового публічного декларування товарів.

25. Відповідальність за контрабанду не поширюється на:

- 1) іноземців з дипломатичним імунітетом;
- 2) осіб без громадянства;
- 3) іноземців.

26. Незаконне переміщення через митний кордон суспільно небезпечних предметів, заборонених або вилучених з вільного обігу – це:

- 1) контрабанда неекономічного характеру;
- 2) контрабанда економічного характеру;
- 3) товарна контрабанда.

27. Контрабанда дериватів – це:

- 1) незаконне переміщення через митний кордон частин тварин або рослин;
- 2) незаконне переміщення через митний кордон напівкоштовного каміння;
- 3) незаконне переміщення через митний кордон культурних цінностей.

28. У випадках виявлення контрабанди митні органи:

- 1) передають відповідні документи до правоохоронних структур;
- 2) незалежно розслідують справу;
- 3) передають справу до суду.

29. Назвіть основні контрабандні канали переміщення наркотиків через Україну:

- 1) країни «Золотого трикутника» – Туреччина – Південний кордон України – Західний кордон України – Східна Європа;
- 2) Латинська Америка – північно-європейські морські порти – Прибалтика – Україна – Східна Європа;
- 3) центальноафриканські країни – Близький Схід – Південний кордон України – Західний кордон України – Східна Європа;
- 4) усі відповіді правильні.

30. Фіктивним транзитом вважаються...:

- 1) порушення, коли товари, що задекларовані як транзит і звільнені від ввізного мита, залишаються на території України для реалізації;
- 2) порушення, пов'язані з несумлінним оформленням сертифікатів товару для отримання митних преференцій під час транзитного перевезення;
- 3) порушення, коли при транзитному перевезенні товари звільняються від ввізного мита.

Творчі завдання

1. Зробіть порівняльний аналіз законодавства України та ЄС з питань контрабанди.
2. Проаналізуйте митне законодавство США з питань контрабанди.
3. Який алгоритм дій митних органів у процесі здійснення суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності контрабандних дій.

4. Проведіть аналіз основних причин існування контрабанди в Україні.

5. Підготуйте реферат на тему «Особливості функціонування митних органів КНР у сфері контрабанди».

6. Проведіть порівняльний аналіз визначень поняття «контрабанда» у Митному та Кримінальному кодексах України за весь період незалежності країни.

7. Підготуйте реферат на тему «Основні схеми контрабандного імпорту в Україну».

8. Підготуйте реферат на тему «Еволюція та причини виникнення контрабанди в Англії».

9. Підготуйте реферат на тему «Принципи та методи боротьби з контрабандою в ОАЄ».

10. Підготуйте реферат на тему «Світові сучасні технології як засіб протидії контрабанді».

Нормативно-правові акти

1. Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_926

2. Про заходи щодо протидії контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів: Указ Президента України від 9 липня 2019 р. № 505/2019.

3. Про затвердження Положення про Департамент боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями: наказ Державної митної служби України від 7 квітня 2011 р. № 289 (у редакції наказу Державної митної служби України від 26.11.2012 № 676).

4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. С. 131.

5. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44–45, № 46–47, № 48. С. 552.

6. Порядок обчислення сум витрат у справах про порушення митних правил та їх відшкодування: наказ Міністерства фінансів України від 15 червня 2012 р. № 731. *Офіційний вісник України*. 2012. № 65. Ст. 2686.

7. Про затвердження форм процесуальних документів у справах про порушення митних правил: Наказ Міністерства фінансів України від 31 травня 2012 р. № 652. *Офіційний вісник України*. 2012. № 50. Ст. 2009.

8. Про затвердження Положення про Департамент боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями: Наказ Державної митної служби України від 7 квітня 2011 р. № 289 (у редакції наказу Державної митної служби України від 26.11.2012 № 676).

9. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 72/1. Ст. 2598.

10. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13–14, № 15–16, № 17. Ст. 112.

Список рекомендованих джерел

1. Боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил: підручник для студ. вищих навч. закл. / А.Д. Войцешук, М.М. Каленський, С.І. Барабаш, О.В. Гоя, С.С. Савчук; за заг. ред. А.Д. Войцешук. Хмельницький: Інтрада, 2008. 328 с.

2. Гребельник О.П. Митна справа : підручник. 4-є вид., перероб. та допов. К. : Центр учб. літ., 2017. 472 с.

3. Додін Є.В. Організація боротьби з митними правопорушеннями та контрабандою: навч. посібник. Львів: Сполом, 2010. 368 с.

4. Митна енциклопедія: у двох томах / редкол.: І.Г. Бережнюк (відп. ред.) та ін. Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. 472 с.

5. Митна енциклопедія: у 3-х т. / Бережнюк І.Г., Гребельник О.П., Пашко П.В. та ін.; Державний науково-дослідний інститут митної справи. Хмельницький. 2014. 592 с.

6. Митна політика та митна безпека: концептуальне визначення та шляхи забезпечення: [монографія] / І.Г.Бережнюк, О.П. Гребельник, І.Г. Калетнік, Ю.О. Коновалов та ін.; за ред. П.В. Пашка. К.: Знання, 2012. 238 с.

7. Хома В.О., Потушинська О.П., Пасєка П.В. Сучасне розуміння контрабанди на етапі її декриміналізації. *Митна безпека*. 2013. № 2.

ТЕМА 12

ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НИХ

План

12.1. Порухення митних правил. Поняття та визначення як адміністративного правопорушення.

12.2. Склад митного адміністративного правопорушення.

12.3. Види митних правопорушень та відповідальність за вчинення порушення митних правил. Стягнення за порушення митних правил.

12.4. Провадження у справах про порушення митних правил та поняття компромісу у справах про порушення митних правил.

12.5. Зміни до Митного кодексу України щодо порушень митних правил.

Ключові поняття та визначення

Громадяни – фізичні особи: громадяни України, іноземці, особи без громадянства (*Джерело: МКУ, п. 7, ч.1, ст.4*).

Компроміс (грец. Compromissum – угода, згода) – згода з ким-небудь у чомусь, що досягається взаємними поступками; поступка заради досягнення мети. За відсутності в діях особи, яка вчинила порушення митних правил, ознак кримінального правопорушення, провадження у справі про це правопорушення може бути припинене шляхом компромісу. **Компроміс** полягає в укладенні мирової угоди між зазначеною особою та митним органом, посадова особа якого здійснює провадження у справі. (*Джерело: МКУ, ч.1, ст. 521.*)

Конфіскація як адміністративне стягнення за порушення митних правил полягає у примусовому вилученні товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 Митного кодексу України, і безоплатній передачі їх у власність держави. При цьому моторні транспортні засоби та несамохідні транспортні засоби, що буксируються ними, розглядаються як самостійні

об'єкти конфіскації. Конфіскація може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, що визначаються Митним кодексом України та іншими законами України. Конфіскація товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 Митного кодексу України, застосовується незалежно від того, чи є ці товари, транспортні засоби власністю особи, яка вчинила правопорушення. (*Джерело: МКУ, ч. 1, ст. 521*)

Митні правила – встановлений Митним кодексом України та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх митним органам для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на митні органи Митним кодексом України та іншими законами України. (*Джерело: МКУ, п. 28, ч. 1, ст. 4.*)

Неоподатковуваний мінімум доходів громадян (далі – НМДГ) – грошова сума розміром 17 гривень, встановлена пунктом 5 підрозділу 1 розділу XX Податкового кодексу України, яка застосовується при посиланнях на неоподатковуваний мінімум доходів громадян у законах або інших нормативно-правових актах, за винятком норм адміністративного та кримінального законодавства у контексті кваліфікації злочинів або правопорушень, для яких сума неоподатковуваного мінімуму встановлюється на рівні податкової соціальної пільги. (*Джерело: ПКУ, п.5, пд. 1, р. XX.*)

Порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, яке являє собою протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність, що посягають на встановлений Митним кодексом України та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх митним органам для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на митні органи Митним кодексом України чи іншими законами України, і за які Митним кодексом України передбачена адміністративна відповідальність. (*Джерело: МКУ, ч. 1, ст. 458.*)

Посадові особи підприємств – керівники та інші працівники підприємств (резиденти та нерезиденти), які у зв'язку постійно або тимчасово виконуваних ними трудових (службових) обов'язків відповідають за дотримання вимог, встановлених Митним кодексом України, законами та іншими нормативно-правовими актами України, а також міжнародними договорами України, укладеними у встановленому законом порядку. (Джерело: МКУ, п. 43, ч. 1, ст. 4.)

Спеціально виготовлене сховище (тайник) – сховище, виготовлене з метою незаконного переміщення товарів через митний кордон України, а також обладнані та пристосовані з цією метою конструктивні ємності чи предмети, які попередньо піддавалися розбиранню, монтажу тощо. (Джерело: МКУ, п. 53, ч. 1, ст. 4.)

Товари – будь-які рухомі речі, у тому числі ті, на які законом поширено режим нерухомої речі (крім транспортних засобів комерційного призначення), валютні цінності, культурні цінності, а також електроенергія, що переміщується лініями електропередачі. (Джерело: МКУ, п. 57, ч. 1, ст. 4.)

Транспортні засоби комерційного призначення – будь-яке судно (у тому числі самохідні та несамохідні ліхтери та баржі, а також судна на підводних крилах), судно на повітряній подушці, повітряне судно, автотransпортний засіб (моторні транспортні засоби, причепа, напівпричепа) чи рухомий склад залізниці, що використовуються у міжнародних перевезеннях для платного транспортування осіб або для платного чи безоплатного промислового чи комерційного транспортування товарів разом з їхніми звичайними запасними частинами, приладдям та устаткуванням, а також мастилами та паливом, що містяться у їхніх звичайних баках упродовж їхнього транспортування разом із транспортними засобами комерційного призначення. (Джерело: МКУ, п. 59, ч. 1, ст. 4.)

Запитання і завдання для самоконтролю

1. Поняття порушення митних правил (ПМП).
2. Які ознаки митних правопорушень?
3. Що є безпосередніми предметами ПМП?
4. Що відносять до об'єкта та об'єктивної сторони митних правопорушень?
5. Види митних правопорушень.
6. Випадки, які не є ПМП всупереч МКУ (особливості відповідальності за деякі види ПМП).
7. Які види адміністративних стягнень за ПМП?
8. Які обставини впливають на відповідальність за вчинення адміністративного правопорушення?
9. Які строки складання протоколу про ПМП після виявлення ПМП?
10. Які основні завдання щодо провадження у справах про ПМП?
11. Які посадові особи, уповноважені складати протоколи про ПМП?
12. Які підстави для порушення справи про ПМП?
13. У скількох примірниках складається протокол про ПМП?
14. Які особи беруть участь у провадженні у справах про ПМП?
15. Хто відшкодовує витрати у справі про ПМП?
16. У чому полягає компроміс у справі про ПМП?
17. Які державні органи, уповноважені розглядати справи про ПМП?
18. Який строк розгляду справи про ПМП?
19. Який економічний показник використовується під час розрахунку розміру штрафних санкцій за порушення митних правил відповідно до Митного кодексу України?
20. Чим відрізняється поняття «конфіскація» від поняття «реквізиція»?

Тести

1. Який економічний показник використовується при розрахунку розміру штрафних санкцій за порушення митних правил відповідно до Митного кодексу України:

- 1) неоподаткований мінімум дохід громадян (НМДГ);
- 2) податкова соціальна пільга (ПСП);
- 3) мінімальний розмір заробітної плати (МРЗП);
- 4) загальний оподаткований дохід (ЗОД).

Джерело: ПКУ, п. 5, пд. 1, розділ XX.

2. Яка відповідальність за порушення митних правил:

- 1) адміністративна відповідальність;
- 2) кримінальна відповідальність;
- 3) цивільна відповідальність;
- 4) матеріальна відповідальність.

Джерело: МКУ, ч. 1, 2 ст. 458.

3. Суб'єктами відповідальності за порушення митних правил можуть бути громадяни, які на момент вчинення такого правопорушення досягли:

- 1) резиденти, що досягли 16-річного віку;
- 2) 16-річного віку;
- 3) 18-річного віку;
- 4) 14-річного віку.

Джерело: МКУ, ч. 2 ст. 459.

4. Суб'єктами відповідальності за порушення митних правил підприємствами можуть бути:

- 1) посадові особи цих підприємств;
- 2) директор цього підприємства;
- 3) директор або бухгалтер цього підприємства;
- 4) перевізник.

Джерело: МКУ, ч. 2 ст. 459.

5. У якому разі та при яких обставинах наступає відповідальність, передбачена Митним кодексом України за правопорушення:

- 1) у будь-якому разі при виявленні правопорушення;
 - 2) у разі, якщо правопорушення не спричиняють кримінальну відповідальність;
 - 3) коли сума безпосередніх предметів ПМП становить більше 1 000 євро;
 - 4) у будь-якому разі при виявленні умисного правопорушення.
- Джерело: МКУ, ч. 2 ст. 458.*

6. У яких із перелічених фактів вбачаються ознаки митних правопорушень:

- 1) шкідливість цього правопорушення, тобто його посягання на встановлений порядок управління, громадський порядок, власність, свободу громадян;
 - 2) протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність;
 - 3) посягають на порядок переміщення товарів, ТЗКП через митний кордон України;
 - 4) усі перелічені варіанти.
- Джерело: МКУ, ст. 458; КУАП, ст. 9.*

7. Що є безпосередніми предметами порушення митних правил:

- 1) усі перелічені варіанти правильні;
 - 2) товари, що переміщуються через митний кордон України;
 - 3) будь-яке судно (у тому числі самохідні та несамохідні ліхтери та баржі, а також судна на підводних крилах);
 - 4) повітряне судно.
- Джерело: МКУ, ч. 1 ст. 458.*

8. Яка кількість видів митних правопорушень відповідно до Митного кодексу України 2012 року:

- 1) 18;
- 2) 29;
- 3) 22;
- 4) 15.

Джерело: МКУ, стст. 468–485.

9. У яких із перелічених випадків, що належать до видів адміністративних стягнень за порушення митних правил, вбачаються ознаки митних правопорушень:

- 1) попередження, штраф, конфіскація;
- 2) штраф та громадські роботи;
- 3) адміністративний арешт;
- 4) попередження, штраф, адміністративний арешт.

Джерело: МКУ, ч. 1 ст. 461.

10. Ким може бути застосована конфіскація безпосередніх предметів порушення митних правил:

- 1) керівником митного органу або за рішенням суду;
- 2) керівником митного органу;
- 3) посадовою особою митного органу, що склав протокол про порушення митних правил;
- 4) виключно за рішенням суду.

Джерело: МКУ, ч. 2 ст. 465.

11. Які адміністративні стягнення відносять виключно до основних:

- 1) штраф та громадські роботи;
- 2) конфіскація безпосередніх предметів ПМП;
- 3) попередження та штраф;
- 4) тільки штраф.

Джерело: МКУ, ст. 462.

12. Які обставини впливають на відповідальність за вчинення адміністративного правопорушення:

- 1) усі перелічені варіанти правильні;
- 2) щире розкаяння винуватого;
- 3) втягнення неповнолітнього у правопорушення;
- 4) недосягнення особою на момент вчинення правопорушення 16-річного віку.

Джерело: КУАП, стст. 34, 35, 247.

13. Які терміни накладення адміністративних стягнень у справах про порушення митних правил, якщо вони розглядаються митними органами:

- 1) невідкладно після складання протоколу про порушення митних правил;
- 2) не пізніше ніж через 3 місяці з дня виявлення правопорушення;
- 3) не пізніше ніж через 6 місяців з дня вчинення правопорушення;
- 4) не пізніше ніж через 1 місяць з дня виявлення правопорушення після розгляду справи керівником митниці.

Джерело: МКУ, ч. 1 ст. 467.

14. Які терміни складання протоколу про порушення митних правил після виявлення правопорушення:

- 1) протягом 3-х днів з дня виявлення правопорушення;
- 2) невідкладно;
- 3) протягом 24 годин з часу виявлення правопорушення;
- 4) впродовж 3 годин з часу виявлення правопорушення.

Джерело: МКУ, ч. 1 ст. 494.

15. Яка посадова особа від імені митниць уповноважена розглядати справи про ПМП:

- 1) начальник відділу провадження у справах про порушення митних правил митниці;
- 2) посадова особа митного органу, яка безпосередньо складала протокол про ПМП;
- 3) керівники митниць або їх заступники;
- 4) посадові особи Держмитслужби відповідно до посадових інструкцій.

Джерело: МКУ, ч.1 ст. 523.

16. З якого часу вважається розпочатим провадження у справі про ПМП:

- 1) з моменту виявлення правопорушення;
- 2) після складання протоколу про ПМП;
- 3) з моменту складання протоколу про ПМП;
- 4) на наступний день після складання протоколу про ПМП.

Джерело: МКУ, ч.1 ст. 488

17. Які посадові особи уповноважені складати протоколи про ПМП:

- 1) усі зазначені варіанти правильні;
- 2) посадові особи митних органів, що здійснюють митний контроль, митне оформлення товарів;
- 3) посадові особи, які згідно з посадовими обов'язками мають таке право;
- 4) керівник митниці.

Джерело: МКУ, ч. 1 ст. 490.

18. Які підстави для порушення ПМП:

- 1) усі варіанти правильні;
- 2) безпосереднє виявлення посадовими особами органу доходів і зборів ПМП;
- 3) офіційні письмові повідомлення про вчинення особою ПМП, отримані від органів, що проводять заходи офіційного контролю;
- 4) офіційні письмові повідомлення про вчинення ПМП, отримані від митних та правоохоронних органів іноземних держав.

Джерело: МКУ, ч.1 ст. 491.

19. Який державний орган установлює форму протоколу про ПМП:

- 1) митниця;
- 2) Кабінет Міністрів України;
- 3) Міністерство фінансів України;
- 4) Державна митна служба України.

Джерело: МКУ, ч. 1 ст. 494.

20. У скількох примірниках складається протокол про ПМП:

- 1) у двох примірниках;
- 2) у трьох примірниках;
- 3) в одному примірнику, з якого робиться копія та вручається під розписку особі, яка притягується до відповідальності;
- 4) у чотирьох примірниках, один з яких направляється до Держмитслужби.

Джерело: МКУ, ч. 1 ст. 494.

21. На який строк допускається адміністративне затримання:

- 1) на строк до 24 годин;
- 2) на строк до 3-х годин;
- 3) на строк до 72 годин;
- 4) на строк до 5-ти годин.

Джерело: МКУ, ч. 4 ст. 507.

22. Хто відшкодовує витрати у справі про ПМП:

- 1) особа, стосовно якої винесено постанову про накладення адміністративного стягнення;
- 2) з Державного бюджету України;
- 3) з спеціального фонду митниці;
- 4) із загального фонду ДФС України.

Джерело: МКУ, ч. 2 ст. 520.

23. У чому полягає компроміс у справі про ПМП:

- 1) в укладенні мирової угоди між особою, що вчинила ПМП, та органом доходів і зборів;
- 2) у сплаті усіх належних митних платежів;
- 3) у добровільній сплаті штрафу за ПМП та сплаті усіх належних платежів;
- 4) немає правильної відповіді.

Джерело: МКУ, ч. 1 ст. 521.

24. У який визначений законодавством строк запроваджується дія компромісу:

- 1) не може перевищувати 30 днів;
- 2) у місячний термін;
- 3) впродовж 10 днів;
- 4) протягом 3-х днів.

Джерело: МКУ, ч. 2 ст. 521.

25. Наслідки застосування компромісу:

- 1) оскарженню не підлягає;
- 2) усі перелічені варіанти правильні;
- 3) особа, яка вчинила це правопорушення, вважається такою, що не була притягнута за нього до дисциплінарної відповідальності;
- 4) в укладенні мирової угоди між особою, що вчинила ПМП, та митним органом.

Джерело: МКУ, ч. 8 ст. 521.

26. Які державні органи уповноважені розглядати справи про ПМП:

- 1) митні органи, а також районні, районні у місті, міські чи міжміські суди (судді);
- 2) національна поліція;
- 3) Державна митна служба України;
- 4) органи прокуратури.

Джерело: МКУ, ч. 8 ст. 521.

27. Які державні органи розглядають усі справи про ПМП, вчинені особами, які не досягли 18-річного віку:

- 1) органи прокуратури;
- 2) Державна митна служба України;
- 3) районні, районні у місті, міські чи міжміські суди (судді);
- 4) тільки керівники митних органів.

Джерело: МКУ, ч. 2 ст. 522.

28. Який строк розгляду справи про ПМП:

- 1) у 15-денний строк з дня отримання посадовою особою матеріалів;
- 2) у місячний термін;
- 3) у 10-денний строк з дня отримання посадовою особою матеріалів;
- 4) не пізніше ніж через 3 місяці з дня виявлення правопорушення.

Джерело: МКУ, ч. 1 ст. 525.

29. Які види постанов у справі про ПМП:

- 1) усі зазначені варіанти правильні;
- 2) про проведення додаткової перевірки;
- 3) про накладення адміністративного стягнення;
- 4) про закриття провадження у справі.

Джерело: МКУ, ч. 1 ст. 527.

30. Яка давність виконання постанов органу доходів і зборів про накладення адміністративного стягнення за ПМП:

- 1) не підлягає виконанню постанова про накладення адміністративного стягнення за ПМП, якщо її не було звернуто до виконання протягом місяця з дня її винесення;
- 2) не підлягає виконанню постанова про накладення адміністративного стягнення за ПМП, якщо її не було звернуто до виконання протягом шести місяців з дня її винесення;
- 3) не підлягає виконанню постанова про накладення адміністративного стягнення за ПМП, якщо її не було звернуто до виконання протягом трьох місяців з дня її винесення;
- 4) не підлягає виконанню постанова про накладення адміністративного стягнення за ПМП, якщо її не було звернуто до виконання протягом 30 днів з дати її винесення.

Джерело: МКУ, ч. 1 ст. 536.

Задачі

Задача 1. Підприємством «Альфа» на митну територію України було ввезено новий автомобіль «Mercedes-Maybach S-Class Седан», як виставковий експонат під зобов'язання про зворотне вивезення. Однак автомобіль був задіяний для господарських потреб цього підприємства та не був вчасно вивезений за межі митної території України.

Чи вбачаються ознаки порушення митних правил у діях підприємства «Альфа»? Відповідь аргументуйте.

Задача 2. При в'їзді на митну територію України водієві автомобіля Петренко А.А. Чопською митницею було оформлено попереднє повідомлення, згідно з яким він зобов'язаний доставити товар (іспанські мандарини) вагою 20 000 кг до Київської митниці до 01.10.2018. Але автомобіль по дорозі слідування зламався. Товар було доставлено 02.10.2018.

Чи вбачаються ознаки порушення митних правил з боку Петренко А.А.? Відповідь аргументуйте.

Задача 3. Громадянин Сидоренко В.В. ввіз із Польщі в Україну поза митним контролем товар (побутову техніку) загальною вартістю 200 000 грн з метою доставити цей товар у м. Ірпінь. Однак у м. Житомир у нього зламався автомобіль і він попросив свого родича Загорулька І.І. відвезти цей товар у м. Ірпінь, попередивши його, щоб він був обережним на постах поліції, тому що цей товар ввезено в Україну з порушеннями митних правил. Загорулько І.І. погодився допомогти своєму родичу.

Чи вбачаються ознаки порушення митних правил з боку Загорулька І.І.? Відповідь аргументуйте.

Задача 4. З Китаю в Україну (порт Одеса) прибув контейнер з товаром (іграшки), що, відповідно до товаросупровідних документів і поданої митної декларації, був оформлений як іграшки пластикові. Після сплати всіх належних митних платежів був зроблений переогляд товару, під час якого з'ясувалося, що всі іграшки м'які плюшеві.

Чи вбачаються ознаки порушення митних правил? Відповідь аргументуйте.

Задача 5. 1 червня 2019 р. громадянин А намагався вивезти через МАПП «Устилуг» Волинської митниці незадекларовані 8 500 євро. Автобус перетнув зону «зеленого коридору», де діє спрощена система митного контролю. Пасажир повідомив, що перевозить усе згідно зі встановленою нормою.

Чи вбачаються ознаки порушення митних правил? Які подальші дії митних органів, які виявили валюту? Відповідь аргументуйте.

Задача 6. Через пункт пропуску з цілодобовим режимом роботи за сприянням посадової особи митного органу пропущено на митну територію України без митного оформлення вантаж юридичної особи.

Яке порушення митних правил скоєно перевізником? Відповідь аргументуйте.

Задача 7. Чи є порушенням митних правил переміщення через митний кордон України товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної власності, з комерційною метою?

Відповідь аргументуйте.

Задача 8. Робітники залізничної станції «Дарниця» при здійсненні дрібного ремонту ходової частини вантажного вагона, що прибув з партією китайських товарів широкого вжитку в кипах, зірвали, на прохання одержувача товару – директора торговельного підприємства, одноразові номерні запірно-пломбові пристрої та відкрили двері вагона. Після цього директор торговельного підприємства здійснив вивантаження 2-х кип товарів, які в той самий день були реалізовані в магазині одержувача товару. На двері вагону директор торговельного підприємства поставив свої пломби.

Чи є у діях директора фірми порушення митних правил і яке саме?

Відповідь аргументуйте.

Задача 9. У міжнародному поштовому відправленні (бандеролі) виявлені під час митного контролю незадекларовані 300 доларів США, які знаходилися серед речей «секондхенд» із Китаю.

Якою статтею Митного кодексу України передбачено таке порушення митних правил? Відповідь аргументуйте.

Задача 10. Внаслідок недотримання умов і строків зберігання товарів на митному складі виявлені факти псування цих товарів.

Чи є в діях власника митного складу порушення митних правил? Відповідь аргументуйте.

Творчі завдання (підготовка есе, рефератів)

Підготувати есе (до 2-х аркушів) на одну із запропонованих тем:

1. Шляхи підвищення ефективності протидії митним правопорушенням.

2. Пропозиції для покращення у сфері запобігання та протидії митним правопорушенням.

3. Проблеми переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності та шляхи їх вирішення.

4. Проблеми переміщення транспортних засобів особистого призначення на іноземних реєстраційних номерах з перевищенням строку тимчасового ввезення або тимчасового вивезення та шлях їх вирішення.

5. Проблеми переміщення транспортних засобів особистого призначення на іноземних реєстраційних номерах за порушення термінів транзиту та передачу таких транспортних засобів іншим особам та шляхи їх вирішення.

6. Окреслити проблеми щодо взаємодії митних органів з правоохоронними органами.

7. Охарактеризувати прояви зловживань, пов'язаних із втручанням правоохоронних органів у процедуру митного контролю.

8. Окреслити обставини, на вашу думку, які мають враховуватися як пом'якшуючі та обтяжуючі під час виявлення митних правопорушень.

Підготувати реферати (до 10 аркушів) на одну із запропонованих тем:

1. Становлення та розвиток митної справи у боротьбі з контрабандою та порушення митних правил (ПМП) в Україні.

2. Особливості відповідальності за деякі види порушення митних правил (ПМП).

3. Компроміс у справах про порушення митних правил (ПМП).

4. Обставини, що впливають на відповідальність за вчинення адміністративного правопорушення.

5. Співучасть у злочинах, пов'язаних з ухиленням від сплати митних платежів.

6. Технічне забезпечення митних органів для ефективної протидії митним правопорушенням.

7. Відповідальність за вчинення порушень митних правил (ПМП).

8. Процесуальні дії у справі про порушення митних правил (ПМП) та порядок їх проведення.

9. Фіксація митних правопорушень та їх провадження і розгляд.

10. Відповідальність за порушення строків транзитних перевезень для автомобільного транспорту при застосуванні митного режиму транзиту.

11. Адекватність міри адміністративної відповідальності за порушення митних правил (ПМП).

12. Гармонізація національного законодавства з положеннями Митного кодексу ЄС щодо застосування штрафів за порушення митних правил (ПМП).

13. Аналіз проєкту Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо накладень стягнень у справах про порушення митних правил та виконання постанов у цих справах».

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 72/1. Ст.2598.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*. № 44–45, № 46–47, № 48. Ст. 552.
4. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13–14, № 15–16, № 17. Ст.112.
5. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.
6. Порядок обчислення сум витрат у справах про порушення митних правил та їх відшкодування: наказ Міністерства фінансів України від 15 червня 2012 р. № 731. *Офіційний вісник України*. 2012. № 65. Ст. 2686.
7. Про затвердження форм процесуальних документів у справах про порушення митних правил: наказ Міністерства фінансів України від 31 травня 2012 р. № 652. *Офіційний вісник України*. 2012. № 50. Ст. 2009.
8. Про затвердження Положення про Департамент боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями: наказ Державної митної служби України від 7 квітня 2011 р. № 289 (у редакції наказу Державної митної служби України від 26.11.2012 № 676).
9. Положення про Державну митну службу України: від 5 березня 2019 р. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

Список рекомендованих джерел

1. Бойко В.М. Митне право України: навч. посібник : у 2-х т. Т. 1. К.: Правова єдність, 2015. 528 с.
2. Бойко В.М. Митне право України: навч. посібник : у 2-х т. Т. 2. К.: Правова єдність, 2015. 618 с.
3. Боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил: підручник для студ. вищих навч. закл. / А.Д. Войцещук, М.М. Каленський, С.І. Барабаш, О.В. Гоя, С.С. Савчук; за заг. ред. А.Д. Войцещук. Хмельницький: Інтрада, 2008. 328 с.
4. Гребельник О.П. Митна справа: підручник / О.П. Гребельник. 4-є вид., перероб. та допов. К.: Центр учб. літ., 2017. 472 с.
5. Дем'янчук В., Полатайко Р. Щодо оцінки ефективності роботи підрозділів митниці. *Вісник Академії митної служби України*. 2000. № 3. С. 34–37.
6. Додін Є.В. Організація боротьби з митними правопорушеннями та контрабандою: навч. посібник. Львів: Сполом, 2010. 368 с.
7. Історія митної справи в Україні / К.М. Колесников, О.В. Морозов, Г.М. Виноградов та ін.; за ред. П.В. Пашка, В.В. Ченцова; вступне слово О.Б. Єгорова. К.: Знання, 2006. 606 с.
8. Калакайло Р.І. Митне розслідування: поняття – зміст. *Митна справа*. 2014. № 2. С. 27–32.
9. Митна безпека: підручник / Т.В. Калінеску. О.О. Недобіга, В.С. Альошкін ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Сєвєродонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2014. 335 с.
10. Митна енциклопедія: у 2-х т. / редкол.: ... І.Г. Бережнюк (відп. ред.) та ін. Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. 472 с.
11. Митна енциклопедія: у 3-х томах / Бережнюк І.Г., Гребельник О.П., Пашко П.В. та ін.; Державний науково-дослідний інститут митної справи. Хмельницький, 2014. 592 с.
12. Митна політика та митна безпека: концептуальне визначення та шляхи забезпечення: [монографія] / І.Г. Бережнюк, О.П. Гребельник, І.Г. Калетнік, Ю.О. Коновалов та ін.; за ред. П.В. Пашка. К.: Знання, 2012. 238 с.

13. Митна політика та митна безпека України: монографія / за заг. ред. П.В. Пашка, І.Г. Бережнюка. Хмельницький : ПП Мельник А.А., 2013. 338 с.
14. Митне право Європи: хрестоматія / Держ. ВНЗ «Ужгород. нац. ун-т» ; уклад. Л. М. Дорофєєва. Ужгород: Бреза, 2014. 526 с.
15. Науменко В.П., Бакуменко Д.О. Митні правила в блок-схемах з коментарями: довідковий посібник / ред. О. Б. Єгоров. Одеса: Пласке ЗАТ, 2008. 144 с.
16. Новосад І. Митна безпека як важлива складова економічної безпеки держави. *Світ фінансів*. 2015. Вип. 2. С. 145–155.
17. Основи митної справи в Україні: підручник / за ред. П.В. Пашка. К.: Знання, 2008. 651 с.
18. Пашко П.В. Митна політика та митна безпека: монографія. Одеса: Пласке, 2013. 324 с.
19. Пашко П.В. Митна безпека (теорія, методологія та практичні рекомендації): монографія. О. : АТ «Пласке», 2009. 628 с, іл.
20. Шершун А.А. Митні правила України: підручник. Х.: Факт, 2013. 512с.

ТЕМА 13

ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ МИТНИХ РЕЖИМІВ

План

13.1. Класифікація митних режимів з економічного погляду. Види митних режимів.

13.2. Випуск товарів для вільного обігу на митній території України. Митний статус товарів.

13.3. Особливості митних режимів та їх переваги під час застосування.

Ключові поняття та визначення

Безмитна торгівля – це митний режим, відповідно до якого товари, не призначені для вільного обігу на митній території України, знаходяться та реалізуються для вивезення за межі митної території України під митним контролем у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України, відкритих для міжнародного сполучення, та на повітряних, водних або залізничних транспортних засобах комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси, з умовним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорту та експорт таких товарів, та без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а також без проведення заходів офіційного контролю.

Відмова на користь держави – це митний режим, відповідно до якого власник відмовляється від іноземних товарів на користь держави без будь-яких умов на свою користь.

Вільна митна зона – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари ввозяться на територію вільної митної зони та вивозяться з цієї території за межі митної території України із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної

діяльності, а українські товари ввозяться на територію вільної митної зони з оподаткуванням митними платежами та застосуванням заходів нетарифного регулювання.

Експорт (остаточне вивезення) – це митний режим, відповідно до якого українські товари випускаються для вільного обігу за межами митної території України без зобов'язань щодо їх зворотного ввезення.

Знищення або руйнування – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари під митним контролем знищуються або приводяться у стан, який виключає можливість їх використання, з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорт цих товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Імпорт (випуск для вільного обігу) – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари після сплати всіх митних платежів, встановлених законами України на імпорт цих товарів, та виконання усіх необхідних митних формальностей випускаються для вільного обігу на митній території України.

Митний склад – це митний режим, відповідно до якого іноземні або українські товари зберігаються під митним контролем з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Переробка за межами митної території – це митний режим, відповідно до якого українські товари піддаються у встановленому законодавством порядку переробці за межами митної території України без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за умови повернення цих товарів або продуктів їх переробки на митну територію України у митному режимі імпорту.

Переробка на митній території – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари піддаються у встановленому законодавством порядку переробці без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за умови подальшого реекспорту продуктів переробки.

Реекспорт – це митний режим, відповідно до якого товари, що були раніше ввезені на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі митної території України без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Реімпорт – це митний режим, відповідно до якого товари, що були вивезені або оформлені для вивезення за межі митної території України, випускаються у вільний обіг на митній території України зі звільненням від сплати митних платежів, встановлених законами України на імпорт цих товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тимчасове ввезення – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари, транспортні засоби комерційного призначення ввозяться для конкретних цілей на митну територію України з умовним повним або частковим звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підлягають реекспорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу у результаті їх використання.

Тимчасове вивезення – це митний режим, відповідно до якого українські товари або транспортні засоби комерційного призначення вивозяться за межі митної території України з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підлягають реімпорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу у результаті їх використання.

Транзит – це митний режим, відповідно до якого товари та/або транспортні засоби комерційного призначення переміщуються під митним контролем між двома органами доходів і зборів України або в межах зони діяльності одного органу доходів і зборів без будь-якого використання цих товарів, без сплати митних платежів та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Запитання і завдання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність митного режиму?
2. Які види митних режимів існують? Назвіть та охарактеризуйте їх.
3. Охарактеризуйте умови поміщення товарів у митний режим експорту.
4. Які документи необхідні для декларування товарів у митний режим транзиту?
5. Назвіть встановлені строки транзитних перевезень залежно від виду транспорту.
6. Охарактеризуйте умови поміщення товарів у митний режим знищення або руйнування.
7. Яким є митний статус товарів, поміщених у режим експорту?
8. Яким є митний статус товарів, поміщених у режим реімпорту?
9. Чи дозволяється проводити операції з транспортними засобами, поміщеними в митний режим тимчасового ввезення. Якщо так, то які?
10. Які товари не можна поміщати у митний режим митного складу? Назвіть їх.

Тести

1. Яка кількість митних режимів передбачена нормами Митного кодексу України з метою застосування законодавства України з питань державної митної справи:

- 1) 14;
- 2) 11;
- 3) 12;
- 4) 13.

2. За митним статусом товари поділяють на :

- 1) українські та іноземні;
- 2) державні та іноземні;
- 3) внутрішні та зовнішні;
- 4) місцеві та іноземні.

3. Це митний режим, відповідно до якого іноземні товари після сплати всіх митних платежів, встановлених законами України на ... цих товарів, та виконання усіх необхідних митних формальностей випускаються для вільного обігу на митній території України:

- 1) імпорт;
- 2) експорт;
- 3) реімпорт;
- 4) реекспорт.

4. Поміщення особою товарів у митний режим імпорту починається з:

- 1) подачі документів на товари митному органу;
- 2) сплати митного платежу;
- 3) виконання вимог щодо заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- 4) подачі митному органу дозволу на проведення зовнішньоекономічної операції з вивезення товарів у третю країну.

5. Товари, поміщені у митний режим імпорту, набувають статусу ... :

- 1) українських;
- 2) місцевих;
- 3) державних;
- 4) іноземних.

6. Реімпорт – це митний режим, відповідно до якого товари ... :

1) були вивезені або оформлені для вивезення за межі митної території України, випускаються у вільний обіг на митній території України зі звільненням від сплати митних платежів, встановлених законами України на імпорт цих товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

2) випускаються для вільного обігу за межами митної території України без зобов'язань щодо їх зворотного ввезення;

3) були раніше ввезені на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі митної території України без сплати вивізного мита;

4) та/або транспортні засоби комерційного призначення переміщуються під митним контролем між двома митними органами України або в межах зони діяльності одного митного органу без будь-якого використання цих товарів.

7. Що з переліченого не є умовою застосування митного режиму безмитної торгівлі:

1) товари реалізуються лише у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України;

2) товари реалізуються з умовним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорту та експорт таких товарів;

3) товари реалізуються без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

4) товари реалізуються без проведення заходів офіційного контролю.

8. Що із зазначеного не є умовою застосування митного режиму експорту:

1) товари, поміщені у митний режим експорту, зберігають статус українських товарів з моменту їх фактичного вивезення за межі митної території України;

2) митний режим експорту може бути застосований до товарів, що призначені для вивезення за межі митної території України;

3) митні органи не вимагають обов'язкового підтвердження прибуття товарів, що експортуються, у пункт призначення за межами митної території України;

4) фактично випущені за межі митної території України за періодичними митними деклараціями, підлягають поміщенню у митний режим експорту відповідно до умов, що діяли на момент фактичного вивезення цих товарів.

9. Після ввезення на митну територію України перебували під митним контролем та не були поміщені у митний режим (у тому числі у зв'язку з обмеженнями чи заборонами щодо ввезення таких товарів на митну територію України) – при цій умові може бути застосований:

- 1) режим експорту.
- 2) режим імпорту;
- 3) режим реімпорту;
- 4) режим реекспорту;

10. Якими є строки транзитних перевезень для автомобільного транспорту:

- 1) 10 діб;
- 2) 3 доби;
- 3) 5 діб;
- 4) 31 доба.

11. Строк тимчасового вивезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення встановлюється митним органом у кожному конкретному випадку та не повинен перевищувати:

- 1) 3 років;
- 2) 6 місяців;
- 3) 1 року;
- 4) 5 років.

12. У разі псування товарів, поміщених у митний режим безмитної торгівлі, ці товари підлягають поміщенню у митний режим:

- 1) експорту;
- 2) знищення або руйнування;
- 3) імпорту;
- 4) реімпорту.

13. Чим вважається поміщення українських товарів у митний режим безмитної торгівлі для цілей оподаткування:

- 1) реімпортом;
- 2) імпортом;
- 3) експортом;
- 4) реекспортом.

14. Оберіть правильне твердження щодо відмови від іноземних товарів, що здійснюються на користь держави:

- 1) без будь-яких умов на свою користь;
- 2) тільки в усній формі;
- 3) в усній та письмовій формі;
- 4) створюються умови для отримання користі власнику.

15. Хто несе відповідальність за недотримання умов митного режиму знищення або руйнування:

- 1) власник товарів та підприємство;
- 2) власник товарів;
- 3) підприємство, уповноважене на знищення товарів;
- 4) залежно від ситуації.

16. Відходи (залишки), що утворилися у результаті знищення або руйнування товарів, підлягають поміщенню протягом ... днів від дати знищення товарів у відповідний митний режим як іноземні товари, які перебувають під митним контролем:

- 1) 19;
- 2) 7;
- 3) 14;
- 4) 10.

17. Що з переліченого не є умовою застосування митного режиму знищення або руйнування:

- 1) поміщення товарів у митний режим знищення або руйнування здійснюється митним органом;
- 2) знищення або руйнування товарів здійснюється виключно за рахунок їх власника;
- 3) знищення або руйнування товарів допускається з письмового дозволу митному органу за заявою власника товарів чи уповноваженої ним особи;
- 4) товари, поміщені у митний режим знищення або руйнування, а також залишки та відходи, перебувають під митним контролем.

18. Чим не може завершуватися митний режим переробки за межами митної території:

- 1) шляхом реекспорту;
- 2) шляхом експорту;
- 3) шляхом імпорту;
- 4) шляхом реімпорту.

19. Які товари називаються еквівалентними:

- 1) іноземні товари, які є ідентичними за описовими, кількісними і технічними характеристиками українським товарам, вивезеним для переробки за межами митної території України;
- 2) українські товари, що не підлягають поміщенню у митний режим;
- 3) продукти переробки, залишки (відходи), одержані у процесі здійснення операцій з переробки іноземних товарів;
- 4) товари, які після переробки не можуть бути економічно вигідно відновлені у первинному стані.

20. Загальний строк переробки товарів за межами митної території України не може перевищувати ... днів :

- 1) 255;
- 2) 60;
- 3) 120;
- 4) 365.

21. За яких умов може бути змінено або відкликано митним органом дозвіл на переробку товарів за межами митної території України:

- 1) за його видачі при недостовірності даних та при недотриманні положень МКУ підприємством;
- 2) митний орган може не вказувати причину;
- 3) під час закінчення строку дозволу;
- 4) через недостатню кількість інформації, щоб визначити обов'язковий обсяг виходу продуктів переробки.

22. Дозвіл на переробку товарів за межами митної території України видається підприємству митним органом:

- 1) на безоплатній основі упродовж 5 робочих днів;
- 2) на платній основі протягом 2 робочих днів;
- 3) на безоплатній основі упродовж 2 робочих днів;
- 4) на платній основі протягом 5 робочих днів.

23. Згідно із зовнішньоекономічним договором дозвіл на переробку товарів за межами митної території України видається на обсяг товарів на строк:

- 1) не більше ніж 3 міс.;
- 2) не більше ніж 12 міс.;
- 3) не більше ніж 6 міс.;
- 4) не більше ніж 9 міс.

24. У який термін підприємство повинно завершити розпочаті операції з переробки від дати відкликання дозволу на переробку товарів на митній території України:

- 1) протягом 12 днів;
- 2) упродовж 7 днів;
- 3) протягом 20 днів;
- 4) упродовж 32 днів.

25. За яких умов митний режим переробки на митній території припиняється митним органом:

- 1) за умови конфіскації товарів або повної втрати товарів;
- 2) за бажанням декларанта або уповноваженої ним особи;
- 3) у разі недостовірності інформації;
- 4) лише за умови конфіскації товарів.

26. Який статус мають іноземні товари, поміщені у режим вільної митної зони:

- 1) іноземні;
- 2) українські;
- 3) місцеві;
- 4) регіональні.

27. Чи дозволяється передача права власності на товари, поміщені у митний режим вільної митної зони:

- 1) за дозволом митного органу;
- 2) ні;
- 3) так;
- 4) залежно від ситуації.

28. У який строк товари, поміщені у митний режим митного складу, можуть тимчасово з наступним поверненням вивозитися з митного складу на строк, обумовлений метою такого вивезення:

- 1) не більше 45 днів;
- 2) не більше 20 днів;
- 3) не більше 35 днів;
- 4) не більше 60 днів.

29. Чи можуть операції, що проводяться з товарами, що зберігаються у митному режимі митного складу на митному складі, змінювати свої характеристики:

- 1) однозначно не можуть;
- 2) однозначно можуть;
- 3) можуть під час настання певних подій;
- 4) лише за дозволом.

30. Який термін можуть зберігатися товари у митному режимі митного складу:

- 1) не більше 365 днів;
- 2) не більше 250 днів;
- 3) не більше 1095 днів;
- 4) не більше 512 днів.

Практичне завдання (ситуаційні завдання).

Задача 1. Транспортний засіб митного перевізника, здійснюючи транзитне перевезення територією України товарів, що знаходяться під митним контролем, зазнав аварії і не зміг вчасно прибути до митного органу призначення.

Що в цьому випадку повинен зробити перевізник? Надайте обґрунтовану відповідь.

Задача 2. Компанія «ФілімсГруп» з метою створення своїх перших фільмів відвідала Україну і ввезла на митну територію України своє відео- та фотообладнання. Термін зйомок – 10 днів.

Чи може бути наданий цим товарам дозвіл на тимчасове ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування?

Задача 3. Під час проведення інвентаризації на митному ліцензійному складі митницею виявлено нестачу товарів – двох комп'ютерів. Крім того, виявлено товари, які підлягають вивезенню за межі України в режимі «експорт», що зберігалися понад 12 місяців.

Надайте правову оцінку цій ситуації. Визначте строки зберігання товарів у режимі «митний склад».

Задача 4. Заповніть таблицю завершення митних режимів шляхом поміщення товарів в інший митний режим. Заповнену клітинку обґрунтуйте – зазначте відповідну статтю МКУ.

	Імпорт	Реімпорт	Експорт	Реекспорт	Транзит	Тимчасове ввезення	Тимчасове вивезення	Митний склад	Вільна митна зона	Безмитна торгівля	Переробка на митній території	Переробка за межами митної території	Знищення або руйнування	Відмова на користь держави
Імпорт														
Реімпорт														
Експорт														
Реекспорт														
Транзит														
Тимчасове ввезення														
Тимчасове вивезення														
Митний склад														
Вільна митна зона														
Безмитна торгівля														
Переробка на митній території														
Переробка за межами митної території														
Знищення або руйнування														
Відмова на користь держави														

Задача 5. Заповніть таблицю строків транзитних перевезень залежно від виду транспорту.

Вид транспорту	Граничний термін транзиту
Автомобільний	
Залізничний	
Авіаційний	
Морський та річковий	
Трубопровідний	
Трубопровідний (з перевантаженням на інші види транспорту)	

Задача 6. На виставку до Голландії з України були вивезені вироби з коштовних каменів строком на 3 роки. Через 2 роки 10 місяців виставка закінчилася і вироби були повернені до України.

Яким режимом регулюється порядок переміщення товарів через митний кордон України? Чи порушений цей митний режим? Якщо так, то в чому полягає порушення митних правил? Які дії повинен при цьому зробити митний орган? Надайте обґрунтовану відповідь.

Задача 7. Здійснюючи митне оформлення товарів, які поміщувались у митний режим «відмова на користь держави», громадянка України Петренко заповнила митну декларацію, в яку включила товари, випущені для вільного обігу на території України, у т.ч. і проєктні роботи зі створення військової техніки (вона працювала на військовому заводі). Надати інші документи вона доручила митному брокеру, а для сплати митних платежів під час поміщення товарів у цей митний режим передала брокеру 300 дол. США.

Чи правильно поводитися громадянка Петренко? Надайте обґрунтовану відповідь.

Задача 8. Автомобіль, що перевозить вантаж за експортною митною декларацією, потрапив у ДТП під м. Житомир і не встигає прибути в митницю призначення у встановлений термін. Митниця оформлення митної декларації – Київська регіональна. Митниця призначення – Яготинська.

До якої митниці повинен звернутися перевізник із заявою щодо продовження терміну доставки? Які основні документи йому необхідно надати? Надайте обґрунтовану відповідь.

Задача 9. Українська тютюнова компанія придбала у іноземного партнера за договором купівлі-продажу партію цигарок «Люкс». Після ввезення в Україну через відсутність на рахунках фірми коштів для сплати платежів під час митного оформлення цього вантажу в режимі випуску у вільне використання фірма вирішила розмістити цей вантаж на митному ліцензійному складі, для чого звернулася на митницю.

Проаналізуйте ситуацію з точки зору митного законодавства. Охарактеризуйте митні режими, зазначені у ситуації, і порядок поміщення у них товарів.

Задача 10. 10 лютого поточного року на митний ліцензійний склад (площа складу 3 000 м²), який поставлено на протипожежну сигналізацію, має охоронну сигналізацію та розташований у зоні діяльності Харківської митниці, надійшли такі товари фірми «Калинка» (Росія, м. Белгород, вул. Шмідта, 2), які вона ввезла за зовнішньоекономічними угодами за імпортом:

пилососи «Хуртовина», кількість 100 шт., транспортна тара – деревні ящики, фірма отримувач «Лоск» (м. Харків);

вази керамічні, кількість 700 шт транспортна тара – картонні ящики вагою 10 кг, отримувач ТОВ «Дізайн» (м. Харків);

тканина вовняна, упакована у поліетиленову плівку рулонами по 50 м, кількість рулонів – 150 шт., отримувач ТОВ «Інтертип» (м. Харків).

Визначте тип такого митного ліцензійного складу. Складіть схему отримання ліцензії на відкриття митного ліцензійного складу і перелічіть документи, необхідні для цього. Назвіть випадки, в яких припиняється ліцензія на право здійснення діяльності митного ліцензійного складу, та термін, на який може бути припинена ліцензія.

Творчі завдання (підготувати есе, реферати)

Необхідно підготувати есе або реферат за обраною тематикою:

1. Митний режим як засіб визначення статусу товарів, що переміщуються через митний кордон і передумова застосування до них процедур митного контролю.
2. Порівняльний аналіз законодавства про митні режими України з Європейським Союзом.
3. Заборони та обмеження на ввезення (вивезення) товарів та транспортних засобів.
4. Шляхи вдосконалення застосування митного забезпечення у митному режимі «транзит».
5. Зловживання митними пільгами під час здійснення митного режиму переробки на митній території та заходи щодо протидії ним.
6. Особливості збереження товарів під митним контролем до завершення процедури митного оформлення.
7. Особливості організації та функціонування митних ліцензійних складів. Зловживання митними пільгами під час здійснення митного режиму «вільна економічна зона» та заходи щодо протидії ним.
8. Особливості застосування митного режиму «митний склад» під час імпорту нафтопродуктів.
9. Порядок ввезення на митну територію України давальницької сировини іноземного замовника та вивезення виробленої з неї готової продукції.

Нормативно-правові акти

1. Міжнародна конвенція про тимчасове ввезення (м. Стамбул, 26.06.1990). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_472/conv
2. Митний кодекс. Розділ V «Митні режими». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

4. Про перелік документів, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України: постанова Кабінету Міністрів України від 01.02.2006 № 80. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80-2006-%D0%BF/conv>

5. Про затвердження переліку товарів, які не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 427. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/427-2012-%D0%BF#n12>

6. Деякі питання переробки товарів за межами митної території України та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 461: постанова Кабінету Міністрів України від 04.12.2013 № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/879-2013-%D0%BF#n61>

Список рекомендованих джерел

1. Гутченко К.А. Митний транзит: сутність і зміст поняття. *Правова позиція*. 2017. № 2. С. 31–43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsup_2017_2_6.

2. Кекіш І.П. Шляхи покращення застосування митного режиму тимчасового ввезення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Економіка і менеджмент. 2017. Вип. 10. С. 243–246. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2015_10_55.

3. Комчатних О.В., Редько Н.О. Транзитний потенціал України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка та управління на транспорті*. 2017. Вип. 3. С. 148–153. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eut_2016_3_23.

4. Кондріков І. Д. Тенденції обсягу імпорту та експорту України у 2017 році. *Соціально-гуманітарний вісник*. 2018. Вип. 20–21. С. 139. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sochumj_2018_20-21_46.

5. Кормич Б. А. Митні режими або митні процедури: європейські стандарти термінології та класифікації. *Lexportus*. 2017. № 2. С. 142–153. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/LP_2017_2_15.

6. Мельник О.Г., Мукан О.В., Яцишин О.І. Особливості застосування митного режиму «Митний склад» під час імпорту нафтопродуктів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2017. № 851. С. 42–47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2016_851_8.

7. Мельник О.Г., Мукан О.В., Яцишин О.І. Особливості застосування митного режиму «Митний склад» під час імпорту нафтопродуктів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2017. № 851. С. 42–47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2016_851_8.

8. Мельник Т., Дьяченко О. Інституціональне забезпечення митного регулювання України в умовах євроінтеграції. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2017. № 4. С. 5–15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2017_4_3.

9. Огонь Ц.Г., Ломейко Ю.А. Оцінка ризиків та завдання митного контролю в Україні. *Економічний вісник університету*. 2017. Вип. 33 (1). С. 428–439. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/есву_2017_33\(1\)_53](http://nbuv.gov.ua/UJRN/есву_2017_33(1)_53).

10. Петухова В.О. Теоретичні засади дослідження митних союзів як досконалої форми зони вільної торгівлі у контексті міжкраїнної взаємодії. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. (Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»). 2017. Вип. 5. С. 54–57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhMv_2016_5_12.

11. Плаксієнко І.В. Документальне оформлення обліку імпортних операцій. *Молодий вчений*. 2017. № 10. С. 1000–1004. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_10_227.

12. Прокопенко В.В. Виконання митних формальностей у разі ввезення товарів в Україну вантажними автомобільними транспортними засобами. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. (Серія: Юриспруденція). 2017. Вип. 30 (1). С. 66–69. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2017_30\(1\)_19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2017_30(1)_19).

13. Прокопенко В.В. Поняття та правова основа діяльності водного транспорту України: митний аспект. *Lexportus*. 2018. № 2. С. 169–179. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/LP_2018_2_18.

14. Роздорожна С.В. Спільний митний контроль на кордоні між Україною і Республікою Молдова. *Lexportus*. 2018. № 2. С. 180–189. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/LP_2018_2_19.

15. Сологуб О.О., Корогодова О.О. Фіскально-контролюючі аспекти діяльності митних органів України. *Молодий вчений*. 2018. № 5 (2). С. 766–769. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_5\(2\)_97](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_5(2)_97).

16. Хамзін Т.Р. Зупинення митного оформлення товарів чи предметів, що містять об'єкти інтелектуальної власності, як захід забезпечення позову. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2018. № 2. С. 147–53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2018_2_23.

17. Хачатуров Е.Б. Митні режими у суднобудуванні та їх адміністративно-правове регулювання. *Вісник Одеського національного університету. Серія «Правознавство»*. 2017. Т. 19. Вип. 1. С. 98–106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_prav_2014_19_1_13.

18. Шевчук С.В. Чинники та індикатори митної безпеки у площині забезпечення митних інтересів держави. *Економічний простір*. 2018. № 135. С. 103–115. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2018_135_12.

ПРИБЛИЗНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Основна мета, принципи та склад РС ВМО.
2. Поняття та основні функції митного тарифу.
3. Класифікація митних режимів із економічного погляду.
Види митних режимів.
4. Митний контроль, його сутність і роль у процесі здійснення зовнішньоторговельних операцій.
5. Митні збори як різновид митних платежів.
6. Митно-тарифні аспекти економічної інтеграції.
7. Основне призначення митної вартості та її функції.
8. Поняття і цілі митного оформлення.
9. Поняття нетарифного регулювання ЗЕД та його особливості.
10. Порушення митних правил. Поняття та визначення як адміністративного правопорушення.
11. Формування митної справи в Україні.
12. Систематизація основних видів мита.
13. Співпраця між митними адміністраціями.
14. Випуск товарів для вільного обігу на митній території України. Митний статус товарів.
15. Вплив базисних умов поставки на визначення митної вартості товарів.
16. Класифікація методів нетарифного регулювання.
17. Механізм нарахування та сплати акцизного збору під час переміщення товарів через митний кордон України.
18. Митно-тарифна складова преференційно-торговельних угод між країнами.
19. Основні складові здійснення митного контролю та його етапи. Відмова в митному оформленні.
20. Роль Державної митної служби України в системі регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
21. Склад митного адміністративного правопорушення.
22. Термін здійснення митного оформлення товарів та транспортних засобів.

23. Партнерство між митними службами та підприємницькою спільнотою.

24. Характеристика видів мита за способом нарахування: адвалорне, специфічне, комбіноване та змішане мито.

25. Види митних правопорушень та відповідальність за вчинення порушення митних правил. Стягнення за порушення митних правил.

26. Методи визначення митної вартості та послідовність їх використання.

27. Особливості митних режимів та їх переваги під час застосування.

28. Особливості нарахування податку на додану вартість при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.

29. Поняття процесів квотування та ліцензування.

30. Пункт пропуску через Державний кордон України товарів та транспортних засобів.

31. Специфіка побудови організаційної структури системи митних органів України.

32. Специфіка функціонування механізму нарахування імпортного мита в зонах вільної торгівлі.

33. Форми здійснення митного контролю.

34. Механізм звільнення від сплати мита та сутність процедури зниження рівня митного обкладення.

35. Партнерство з іншими урядовими установами та міжнародними організаціями.

36. Характеристика державних органів регулювання митної справи в Україні та функцій, що вони виконують.

37. Види квот та ліцензій.

38. Організація митного контролю та її заходи.

39. Основні етапи митного оформлення.

40. Проведення у справах про порушення митних правил та поняття компромісу у справах про порушення митних правил.

41. Реалізація економічних інтересів країни за умови участі у Митному союзі.

42. Зміни до Митного кодексу України щодо порушень митних правил.

- 43. Зони митного контролю.
- 44. Митне декларування. Суб'єкти митного декларування. Типи митних декларацій.
- 45. Особливості застосування системи митного регулювання за умов дії спільного ринку.
- 46. Еволюція контрабанди як економічного явища.
- 47. Класифікація видів контрабанди.
- 48. Наслідки контрабанди для економіки країни.
- 49. Сутність та причини контрабанди.
- 50. Поняття інтелектуальної власності.
- 51. Об'єкти права інтелектуальної власності, захист яких здійснюється під час переміщення товарів через митний кордон України.
- 52. Система державних органів, які здійснюють захист права інтелектуальної власності та їх взаємодія з митними органами.
- 53. Ведення митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності та порядок переміщення їх через митний кордон України.
- 54. Міжнародні організації щодо захисту інтелектуальної власності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення про Державну фіскальну службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 № 236. URL: <http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/cardnpd>
2. Про утворення Державної фіскальної служби . Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 № 160. URL: <http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/cardnpd>.
3. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Всесвітньої митної організації. URL: <http://www.wcoomd.org/>
5. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>
6. Офіційний сайт журналу «Вісник». URL: <http://www.visnuk.com.ua/>
7. Офіційний сайт митної служби Китаю. URL: <http://www.customs.gov.cn/>.
8. Офіційний сайт митної служби Німеччини. URL: <http://www.zoll-d.de>
9. Офіційний сайт митної служби США. URL: <http://www.cbp.gov/>.
10. Офіційний сайт митної служби Франції. URL: <http://www.douane.gouv.fr/>.
11. Офіційний сайт Угорської митної та фінансової охорони. URL: www.vam.gov.hu
12. Сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
13. Про митний тариф України: Закон України від 19 вересня 2013 року № 584-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
14. Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну: Закон України від 22 грудня 1998 року № 332-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
15. Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту: Закон України від 22 грудня 1998 року № 331-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

16. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України 22 грудня 1998 року № 330-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

17. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Митного кодексу України: Закон України. *Голос України*. 2012. № 73–74. С. 63.

18. Інкотермс: офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати. URL: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988_007/conv

19. Про Положення про державне регулювання цін (тарифів) на продукцію виробничо-технічного призначення, товари народного споживання, роботи і послуги монопольних утворень: постанова Кабінету Міністрів України від 22.02.1995 № 135. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/135-95-%D0%BF/conv>

20. Про перелік документів, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України: постанова Кабінету Міністрів України від 01.02.2006 № 80. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80-2006-%D0%BF/conv>

21. Про удосконалення порядку формування цін: постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 № 1998. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1998-98-%D0%BF>

22. Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів): постанова Кабінету міністрів України від 25.12.1996 № 1548. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1548-96-%D0%BF/conv>

23. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014 №1678-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 40. Ст. 2021.

24. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України: проєкт Закону України від 02.09.2019 № 1230. *Офіційний портал Верховної Ради України*.

25. Регламент (ЄС) № 608/2013 Європейського Парламенту та Ради від 12.06.2013 р. про митний контроль за дотриманням прав інтелектуальної власності. *Офіційний вісник ЄС*. L 181. 2013. 29 червня. С. 15–34.

26. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. 26.09. Т. 1.

27. Проєкт національної стратегії розвитку інтелектуальної власності в Україні «IP STRATEGY» на 2020–2025 роки (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України та Державна організація «Національний офіс інтелектуальної власності»).

28. Митний кодекс України. Розділ VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

29. Податковий кодекс України. Стаття 121. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

30. Про обсяги та порядок ввезення громадянами на митну територію України харчових продуктів для власного споживання: постанова КМУ від 21.05.2012 № 434. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

31. Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 450. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

32. Про затвердження форми митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності: постанова Кабінет Міністрів України від 21.05.2012 № 431. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

33. Про митні формальності на трубопровідному транспорті та лініях електропередачі: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 629. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

34. Про затвердження Порядку справляння плати за виконання митних формальностей органами доходів і зборів поза місцем розташування цих органів або поза робочим часом, установленим для них: наказ Міністерства фінансів України від 16.12.2013 № 804. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

35. Порядок заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

36. Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму: наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 № 657. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

37. Про переміщення готівки і банківських металів через митний кордон України: постанова НБУ від 27.05.2008 № 148. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

38. Технічний опис бланків єдиного адміністративного документа форми МД-2 і додаткового аркуша до нього форми МД-3, доповнення до вантажної митної декларації форми МД-6, єдиного адміністративного документа форми МД-4 і додаткового аркуша до нього форми МД-5, доповнення до вантажної митної декларації форми МД-7 та специфікації форми МД-8: наказ Міністерства фінансів України 22.02.2012 № 246. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

39. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо здійснення митних процедур в міжнародних пунктах пропуску через державний кордон України для морського (річкового) і по-ромного сполучення при переміщенні товарів у контейнерах: наказ Державної фіскальної служби України від 27.01.2015 № 34. URL: <http://sfs.gov.ua/>

40. Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_926

41. Про заходи щодо протидії контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів: Указ Президента України від 9 липня 2019 р. № 505/2019.

42. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. С. 131.

43. Порядок обчислення сум витрат у справах про порушення митних правил та їх відшкодування: наказ Міністерства фінансів України від 15 червня 2012 р. № 731. *Офіційний вісник України*. 2012. № 65. Ст. 2686.

44. Про затвердження форм процесуальних документів у справах про порушення митних правил: наказ Міністерства фінансів України від 31 травня 2012 р. № 652. *Офіційний вісник України*. 2012. № 50. Ст. 2009.

45. Про затвердження Положення про Департамент боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями: наказ Державної митної служби України від 7 квітня 2011 р. № 289 (у редакції наказу Державної митної служби України від 26.11.2012 № 676).

46. Актуальні питання теорії та практики митної справи: монографія / за заг. ред. І.Г. Бережнюка. Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. 428 с.

47. Бажин И.И. Исследование систем управления: компакт-учеб. Х.: Консум, 2004. 336 с.

48. Бережнюк І.Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти: монографія. Дніпропетровськ: АМСУ, 2009. 543 с.

49. Гребельник О.П. Митна справа: підручник. К.: Центр учб. літ., 2017. 472 с.

50. Митна безпека: підручник / Т.В. Калінеску, О.О. Недобіга, В.С. Альошкін ; Східноукр. нац. Ун-т ім. Володимира Даля. Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2014. 335 с.

51. Митна політика та митна безпека України: монографія / за заг. ред. д.е.н. проф. П.В. Пашка, д.е.н., доц. І. Г. Бережнюка. Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. 338 с. (Серія «Митна справа в Україні»).

52. Осадча Н.В. Формування глобальних інститутів регулювання митної справи: монографія. Д.: Нова ідеологія, 2013. 316 с.

53. Серєда В.І., Козарь М.В. Особливості використання кількісних інструментів регулювання міжнародної торгівлі в сучасних умовах. *Економіка і суспільство*. 2017. № 13.

54. Щербатюк Н.В. Класифікація заходів нетарифного регулювання. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 17–26.

55. Юшина С.І. Визначення зовнішньоторговельної діяльності в українському законодавстві. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 4. С. 197–200.

56. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: монографія / кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. К.: КНЕУ, 2003. С. 595.
57. Додин Е.В. Рамочные стандарты безопасности и упрощения глобальной торговли. *Митна справа*. 2005. № 4. С. 10.
58. Криловський І. Митні процедури в умовах спрощення міжнародної торгівлі. *Таможенная параллель*. 2009. № 13–14. С. 1–3.
59. Мартинюк В.П. Фінансові аспекти розбудови митної системи в інтересах економічної безпеки України: монографія. К.: Кондор, 2011. 326 с.
60. Митне регулювання в ЄС та в Україні: порівняльно-правове дослідження: науково-практичний посібник / В. Мароха, Н. Олійник, О. Омельченко. К.: Ніко-Принт, 2005. 832 с.
61. Лукс М. (Michael Lux). Посібник з митного права Європейського Співтовариства. *Etablissements Emile Bruylant, S.A. Rue de la Régence 67, 1000 Bruxelles*. 2002.
62. Митна справа: підручник / П.В. Пашко, В.В. Ченцов, Н.В. Мережко та ін. Київ: Університет ДФСУ, 2017. 442 с.
63. Митна справа: підручник / за ред. М.І Крупки. Львів: ЛНУім І. Франка, 2017. 572 с.
64. Митна справа: підруч. / А.І. Крисоватий, С.Д. Герчаківський, О.Б.Демянюк та ін.; за ред. А.І. Крисоватого. Тернопіль: ВПЦ «Екон. Думка ТНЕУ», 2014. 540 с.
65. Мартинюк В.П. Фінансові аспекти розбудови митної системи в інтересах економічної безпеки України: монографія. К.: Кондор, 2011. 326 с.
66. Управління митними ризиками: теорія та практика: монографія/ за заг. ред. І.В. Несторишена та В.А. Туржанського. Ірпінь-Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2018. 302 с.
67. Борисенко О. Митна вартість як об'єкт і інструмент державного регулювання та контролю. *Вісник Національної академії державного управління*. 2013. № 11. С. 71–79.
68. Митна вартість транспортних засобів: теоретико-методологічні засади контролю в Україні та міжнародна практика: кол. моногр.; за заг. ред. Л.Р. Прус, Т.В. Рудої. Хмельницький:

ФОП Мельник А.А., 2018. 386 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні» ; том 116).

69. Фесенко В.В., Сілаєва В.О. Порівняльний аналіз методів визначення митної вартості товарів та трансфертної ціни у контрольованих операціях. *Інтернаука: міжнародний науковий журнал*. 2018. № 2 (2). С. 73–77. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_2\(2\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_2(2)_17)

70. Кормич Б.А. Правила СОТ щодо митної вартості: деякі аспекти застосування. *Lexportus*. 2018. № 3. С. 19–40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/LP_2018_3_5

71. Руда Т.В. Нормативне регулювання визначення та контролю митної вартості товарів в країнах ЄС. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2017. Вип. 30. С. 62–67. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/6273/1/8.pdf>

72. Голинський Ю.О., Яцишин О.В. Управління митними платежами при здійсненні експортно-імпортних операцій та шляхи його покращення. *Молодий вчений*. 2017. № 10 (62). С. 753–758. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/10/176.pdf>

73. Костенко А.О. Механізми розбудови митного контролю після випуску товарів в Україні. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2017. № 1. С. 21–40.

74. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: підручник. К.: Знання, 2006. 431с.

75. Башмаков А.И., Башмаков И.А. Интеллектуальные информационные технологии. М.: МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2005. 304с.

76. Бошицький Ю.Л. Удосконалення національного законодавства в сфері інтелектуальної власності: проблеми та перспективи. *Законодавство України: проблеми та перспективи розвитку*: зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. / НАН України, Київський ун-т права; редкол.: Шемшученко Ю.С., Бошицький Ю.Л. та ін. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2011. С. 7–11.

77. Орлюк О. Інтелектуальна власність в Україні: досвід, законодавство, проблеми, перспективи. *Право України*. 2011. № 3. С. 15.

78. Демченко Т.С. Правове регулювання промислової власності в Європі та в Україні: принципи побудови та шляхи зближення. К.: Преса України, 2005. 64 с.
79. Дроб'язко В.С. Колективне управління авторським правом і суміжними правами: європейський досвід і національна практика. К.: ПП «Авокадо», 2006. 88 с.
80. Дэвид А. Создание сильных фондов. М.: Издательский дом «Гребенников», 2007. 440 с.
81. Економіка й організація інноваційної діяльності: підручник / О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречак та ін. К.: ВД «Професіонал», 2004. 960 с.
82. Економіко-правові проблеми в сфері інтелектуальної власності: монографія / кол. авторів: Орлюк О.П., Бутнік-Сіверський О.Б., Ревуцький С.Ф., Нежиборець В.І., Федченко Л.Ю. та ін.; кер. авт. колективу, наук. ред. д.е.н., проф. Бутнік-Сіверський О.Б. К.: ПП «Авокадо», 2006. 380 с.
83. Економіко-правові теоретичні та практичні аспекти переходу економіки України на інноваційну модель розвитку: монографія / кол. авторів; Орлюк О.П., Бутнік-Сіверський О.Б., Нежиборець В.І., Ревуцький С.Ф. та ін.; кер. авт. колективу, наук. рад., д.ю.н. Орлюк О.П., д.е.н. Бутнік-Сіверський О.Б. К.: ТОВ «Лазурит-Поліграф», 2008. 323 с.
84. Жаров В.О. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: навч. посіб. 2-ге вид. К.: Ін-т інтелектуальної власності, 2002. 388 с.
85. Ходаківський Є.І., Якобчук В.П., Литвинчук І.Л. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 276 с.
86. Черевко Г.В. Інтелектуальна власність: навч. посіб. К.: Знання, 2008. 412 с.
87. Штефан О. Проблеми реалізації угоди TRIPS в національному законодавстві України. К.: ПП «Авокадо», 2006. 80 с.
88. Штефан О.О. Авторське право у рекламі. К.: TQB «Лазурит – Поліграф», 2008. 149 с.
89. Білуха М.Т., Микитенко Т.В. Митний контроль: організація і методологія. *Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право)*. 2014. № 1(64). С. 181–187.

90. Ганзюк Ю., Власов М. Переміщення товарів через митний кордон України: проблеми та шляхи вирішення. *Інтелектуальна власність в Україні*. 2015. № 2. С. 35–39.

91. Гребельник О.П. Митна справа: підручник. 4-е вид., онов. та доп. Київ: ЦУЛ, 2014. 472 с.

92. Боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил: підручник для студ. вищих навч. закл. / А.Д. Войцещук, М.М. Каленський, С.І. Барабаш, О.В. Гоя, С.С. Савчук ; за заг. ред. А.Д. Войцещук. Хмельницький: Інтрада, 2008. 328 с.

93. Глосарій міжнародних митних термінів. Glossary of international customsterms. Дніпропетровськ: АМСУ, 2003. 68 с.

94. Науково-практичний коментар МК України. Київ: Алерта, 2015. 804 с.

95. Андросук Г. Зупинення митного оформлення товарів чи предметів, що містять об'єкти інтелектуальної власності, як захід забезпечення позову. *Наукові праці Національного авіаційного університету*. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». К.: НАУ, 2018. № 2 (47). 208 с.

96. Прокопенко В.В. Митні формальності щодо товарів, які переміщуються через митний кордон України трубопровідним транспортом. *Правова позиція*. 2017. № 2. С. 90–96.

97. Крисоватий А.І., Новосад І.В. Діяльність митних органів у забезпеченні митної безпеки України у сфері протидії порушенням митних правил. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2017. № 2 (58).

98. Молдован Е.С. Зарубіжний досвід автоматизації здійснення процедур митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон водними транспортними засобами. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2017. № 1 (16).

99. Крисовата К. Фінансові ризики в системі митного контролю та митного оформлення товарів. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2013. Вип. 2 (49). Ч. 2. С. 47–52.

100. Про затвердження переліку підстав для призупинення митного оформлення товарів, щодо яких правовласником не подано заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності, за ініціативою митного органу: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 432.

101. Про затвердження Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 648 (zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukrainy 22 chervnya 2012 r. za №1034/21346).

102. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 03.08.2012 № 5007-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>

103. Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015.

104. Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі: постанова Кабінету Міністрів України від 11.05.2017 № 320.

105. Деякі питання реалізації концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику: розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 542-р.

Навчальне видання

СЕРІЯ «ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ»

Гребельник Олександр Петрович, Микитенко Тетяна Владиславівна,
Сушкова Олена Євгеніївна, Сторожук Олександр Володимирович,
Лепеха Марина Олександрівна, Ємець Андрій Вікторович,
Борса Вадим Вікторович, Іщук Михайло Анатолійович

МИТНА СПРАВА

Практикум

Відповідальний за випуск

Д.Ф. Салахова

Відповідальний редактор

І.Є. Врублевська

Редактори

Л.Б. Дьомена,

О.В. Данильчик

Форматування та

комп'ютерна верстка

Д.П. Завальницька

Здано до друку 14.06.2021. Формат 60×84/14

Папір офсетний № 1. Гарнітура «Times New Roman»

Ум. друк. арк. 13.2

Наклад 300 прим. Замовлення № 963

Підготовлено до друку Видавничо-поліграфічним центром

Університету ДФС України

08205, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська область,
Україна

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготовлювачів і
розповсюджувачів видавничої продукції*

Серія ДК № 5104 від 20.05.2016

-
- У СЕРІЇ «МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ» ВИЙШЛИ ДРУКОМ:**
- 2002**
«Основи митної справи»
«Митний контроль та митне оформлення»
- 2003**
«Таможенное оформление морских грузов»
«Основы таможенного дела в Украине»
«Митний контроль на автомобільному транспорті»
- 2004**
«Митний контроль на залізничному транспорті»
«Митне оформлення автотранспортних засобів»
«Основи митної справи в Україні»
«Митний кодекс України та нормативно-правові акти, що регулюють його застосування»
«Митний контроль на повітряному транспорті»
«Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні»
«Коментар до Митного кодексу України»
- 2005**
«Порядок заповнення вантажної митної декларації»
- 2006**
«Основи мистецтвознавчої експертизи та вартісної оцінки культурних цінностей»
«Історія митної справи в Україні»
«Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні»
- 2008**
«Основи митної справи в Україні»
- 2009**
«Таможенный контроль: на пути к международным стандартам»
«Таможенный контроль в морских пунктах пропуска»
«Митне оформлення енергоносіїв»
«Митна безпека»
«Міжнародні перевезення товарів автомобільним транспортом: теорія і практика»
«Підготовка та підвищення кваліфікації митних брокерів і декларантів: збірник нормативних документів і відомчих роз'яснень»
- 2010**
«Святой Матфей. Митар. Апостол. Евангелист»
«Історія митної діяльності: Україна в європейському контексті»
- 2011**
«Митні інформаційні технології»
«Особливості митної класифікації товарів»
«Інфраструктура відкритих ключів: технології, архітектура, побудова та впровадження»
«Розподілені бази даних»
- 2012**
«Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності митних органів»
«Митний кодекс України» / Коментар до ст. 6»
«Митна політика та митна безпека: концептуальне визначення та шляхи забезпечення»
«Архітектура комп'ютера»
«Комп'ютерна схематехніка»
- 2013**
«Актуальні питання теорії та практики митної справи»
«Історія митної діяльності»
«Механізми державного управління митною справою»
«Формування системи митного аудиту»
- 2014**
«Митна енциклопедія, т. 1»
«Митна енциклопедія, т. 2»
«Митна енциклопедія, т. 3»
-

У СЕРІЇ «ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ» ВИЙШЛИ ДРУКОМ:
2015

- «Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти»
 - «Українська митниця: вчора, сьогодні, завтра»
- «Митна політика держави та її реалізація митними органами»
 - «Механізми державного управління митною справою»
 - «Історія митної діяльності»
 - «Митне право України»
- «Реформування податкової системи України: сучасні виклики та орієнтири»
 - «Митна справа»
 - «Міжнародні економічні відносини: у 2-х частинах»
- «Адміністративно-правове сприяння соціально-економічному розвитку в Україні: теоретико-методологічні засади»
 - «Бухгалтерський облік в умовах застосування інформаційних технологій: історія та практика»
- «Розслідування злочинів, пов'язаних із неналежним виконанням професійних обов'язків медичними працівниками: сучасний стан, проблеми та напрями удосконалення»
- «Формування управлінської компетентності майбутніх економістів у процесі професійної підготовки: теорія і практика»
 - «Let Develor English skills»
 - «Кримінальний процес України»
 - «Європейська інтеграція»
- «Протидія розслідуванню кримінальних правопорушень у сфері оподаткування: теорія та практика»
 - «Інформатика та обчислювальна техніка: практикум»

2016

- «Регулятивний потенціал фінансового ринку в умовах глобальних викликів»
 - «Правовий статус фіскальних органів України та держав-членів Європейського Союзу»
 - «Психологічні основи у професійній підготовці фахівців ПМ»
 - «Математика для економістів. Вища математика. Частина I. Лінійна алгебра. Аналітична геометрія»
 - «Сучасні інформаційні системи і технології: управління знаннями»
 - «Економічна кібернетика: введення в спеціальність»
 - «Інформаційні системи та технології у фінансових установах»
 - «Фінансове забезпечення інноваційного розвитку»
 - «Практикум з інформаційних систем в економіці»
 - «Практикум з WEB-програмування»
 - «Малий та середній бізнес у взаємовідносинах із податковими органами: соціологічна інтерпретація»
 - «Моделювання систем захисту інформації»
 - «Формування бюджетної стратегії України: теорія, методологія, практика»
 - «Актуальні питання розвитку банківської системи України»
 - «Система державного фінансового контролю: формування та розвиток в Україні»
 - «Соціалізація студентської молоді у процесі професійної підготовки»
 - «Розвиток бухгалтерського обліку в умовах інтеграційних процесів»
 - «Правове забезпечення фінансової безпеки України»
 - «Grammar for Students of Economics (для економістів)»
 - «English Grammar for law Students (для юристів)»
 - «Алгоритмізація та програмування»
 - «Основи психології та конфліктології для фахової підготовки економістів»
 - «Проблеми соціологічного, психологічного та педагогічного забезпечення податкових відносин в Україні»
 - «Математика для економістів. Функція багатьох змінних. Ряди»
 - «Інформаційні системи і технології»
 - «Інформаційні системи і технології на підприємстві»
 - «Теорія ймовірностей та математична статистика: практикум»
 - «Економічні перспективи підприємництва України»
 - «Актуальні проблеми теорії держави і права»
-

2017

- «Теорія держави і права»
- «Історія митної діяльності»
- «Механізм державного управління митною справою»
- «Митна політика держави та її реалізація»
- «Митне право України»
- «Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні»
- «Державні цільові фонди»
- «Аналітично-контрольні аспекти регулювання фінансово-господарської діяльності суб'єктів економіки»
- «Міжнародне фінансове право»
- «Концептуалізація інституту уповноважених економічних операторів: проблеми забезпечення безпеки та спрощення міжнародної торгівлі»
- «Тактика розслідування фінансових злочинів, вчинених із використанням зареєстрованих у зоні пільгового оподаткування компаній»
- «Інститут митної вартості імпортованих товарів в Україні: актуальні питання та вектори розвитку»
- «Державна фіскальна служба України: управління кадровим потенціалом в умовах інституційних змін»
- «Фінансовий ринок України: розбудова інфраструктурної компоненти»
- «Податкова політика України: теоретико-правовий аспект»
- «Митна статистика України»
- «Запобігання митним правопорушенням: охорона і захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні України»
- «Інформаційні системи і технології в податковій справі»
- «Митна справа України»
- «Україна – територія можливостей для розвитку підприємництва»
- «Актуальні проблеми приватного права»
- «Антикризове управління фінансовими корпораціями»
- «Оподаткування електронної комерції в Україні»
- «Протидія агресивному податковому плануванню: світовий досвід та виклики для України»

2018

- «Податкова діяльність держави в умовах становлення інформаційної постіндустріальної економіки»
- «Зовнішня торгівля України. Митна статистика (1991–2016 роки)»
- «Митна логістика»
- «Інноватика на фінансових ринках»
- «Особливості документування махінацій у сфері державних фінансів, при вчиненні яких використовуються зареєстровані на територіях з пільговим оподаткуванням компанії»
- «Міжнародне співробітництво держав у сфері захисту національних меншин»
- «Адміністрування податків і платежів»
- «Регулювання фінансових ринків в умовах глобалізації»
- «Управління митними ризиками: теорія та практика»
- «Митна вартість транспортних засобів: теоретико-методологічні засади контролю в Україні та міжнародна практика»
- «Фінансовий ринок»
- «Підприємництво в умовах формування нової економічної і технологічної нормальності суспільства»
- «Актуальні проблеми удосконалення системи протидії митним правопорушенням»
- «Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності»
- «Фіскальна політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної практики»

2019

- «Електронний аудит – сучасна форма електронного контролю»
 - «Розвиток постмитного аудиту в Україні»
 - «Податок на доходи фізичних осіб та єдиний соціальний внесок: новачі реформ та їх наслідки»
 - «Підприємницька діяльність»
 - «Основи оподаткування»
 - «Інформаційно-аналітичні технології в оподаткуванні»
 - «Основи зовнішньоекономічної діяльності»
-

2019

- «Актуальні питання запобігання і протидії незаконному обігу тютюнових виробів»
- «Управління фінансовими активами»
- «Дослідження підприємництва: ключові механізми організації, основні драйвери та перспективи»
- «Підприємництво в епоху глобальних трансформацій: виклики та перспективи розвитку»
- «Система управління ризиками у державній митній справі»
- «Фіскальна політика України в умовах фінансової децентралізації: теорія, методологія, практика»
- «Митна наука. Анотований показник результатів наукових досліджень (2009–2018 рр.): у 2 т.»
- «Приватний і публічний інтерес у системі податкових правовідносин»
- «Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки»

2020

- «Митна статистика України»
- «Управлінські інформаційні системи в обліку та оподаткуванні»
- «Митне право»
- «Модернізація податкової і митної політики в інституціональному забезпеченні розвитку економіки України»
- «Імплементация європейських цінностей та технологій оподаткування в Україні»
- «Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки»
- «Державний фінансовий аудит: проблеми теорії і практики»
- «Державний фінансовий контроль»
- «Економічна теорія $\approx$ Economic theory»
- «Державні цільові фонди»
- «Теоретичні та практичні аспекти визначення та підтвердження походження товарів»
- «Організація постмитного контролю та аудиту»
- «Фінансове посередництво»
- «Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності»
- «Організація бухгалтерського обліку»
- «Методологічне та інструментальне забезпечення наукових досліджень»
- «Податкова система»
- «Митний контроль та митне оформлення в морських пунктах пропуску: проблемні аспекти та напрями удосконалення»
- «Сучасні теоретико-практичні аспекти дослідження резистентного соціального капіталу Держмитслужби»
- «Митна наука. Анотований показник результатів наукових досліджень (2009–2019 рр.): у 2 т.»
- «Бухгалтерський облік та оподаткування в умовах застосування інформаційних технологій: теорія та практика»
- «Вектори еволюції та перспективи підприємництва в умовах сучасних викликів»
- «Святий Матвій. Митар. Апостол. Євангеліст»
- «Публічне управління та адміністрування операцій з товарами, що переходять у власність держави за порушення митного законодавства»
- «Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки»

2021

- «Правове забезпечення фінансової безпеки України»
 - «Розвиток бухгалтерського обліку та оподаткування в економіці»
 - «Економіка підприємства»
 - «Міжнародні стандарти фінансової звітності та їх практичне застосування»
 - «Митна справа»
-